

Manualul a fost aprobat prin Ordinul ministrului educației nr. .../...

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital.

Inspectoratul Școlar

Școala/Colegiul/Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

*Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: **nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.**

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Referenți: Prof. univ. dr. Cătălina Ulrich Hygum, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea București
Prof. înv. primar grad I Mihaela Necula, Liceul Teoretic „Marin Preda”, București

Mulțumim pentru contribuțiile la varianta digitală elevilor Ruxandra Dobre, Vlad-Ioan Călniceanu, Sara-Maria Popavasile, Horațiu-Andrei Picu, psihologului Mirela Horumbă și medicului veterinar Sorin Neculai.

Redactare: Iuliana Voicu

DTP: Anca Marisac

Copertă: Carmen Diana Mateescu

Corectură: Eugenia Oprea

Ilustrații: shutterstock.com

Descrierea CIP se găsește la Biblioteca Națională a României.

ISBN 978-606-009-448-7

Copyright © 2021 Aramis Print s.r.l. toate drepturile rezervate

Aramis Print s.r.l. • Redacția și sediul social: B-dul Metalurgiei nr. 46-56, cod 041833, sector 4, București, O.P. 82 – C.P. 38

tel.: 021.461.08.08/10/12; fax: 021.461.08.09; e-mail: office@edituraaramis.ro

Departamentul desfacere: tel.: 021.461.08.08/10/12; fax: 021.461.08.09; e-mail: desfacere@edituraaramis.ro

www.librariaaramis.ro

CUPRINS

Competențe generale și competențe specifice	5
Prezentarea manualului	7
Introducere în educație civică	9
UNITATEA 1. PERSOANA. NOȚIUNEA DE PERSOANĂ.	
TRĂSĂTURI MORALE ALE PERSOANEI	11
1. Ce înseamnă să fim persoane? Persoana mea, persoana lui, persoana ei	12
2. Trăsături morale. Bunătate sau răutate? Curaj sau lașitate?	18
3. Trăsături morale. Respect sau lipsă de respect? Sinceritate sau nesinceritate?	22
4. Trăsături morale. Modestie sau lipsă de modestie? Încredere sau neîncredere în sine și în ceilalți?	26
5. Recapitulare	30
6. Evaluare	33
UNITATEA 2. RAPORTURILE NOASTRE CU LUCRURILE	35
1. Ce sunt lucrurile? Nevoia de lucruri	36
2. Lucruri care ne exprimă: îmbrăcăminte, jucării și jocuri, cărți, colecții, camera mea	39
3. Relații și atitudini față de lucruri: proprietate, grijă sau neglijență?	43
4. Recapitulare	46
5. Evaluare	49
6. Recapitulare semestrială	51
7. Evaluare semestrială	55
UNITATEA 3. RAPORTURILE NOASTRE CU ANIMALELE ȘI PLANTELE	57
1. Ce sunt animalele și plantele? Nevoia de plante și animale	58
2. Atitudini față de plante și animale. Atenție sau neatenție? Grijă sau nepăsare?	61
3. Atitudini față de plante și animale. Delicatețe sau brutalitate? Respect sau lipsă de respect?	64

4. Atitudini față de plante și animale. Compasiune sau lipsă de compasiune? Iubire sau ură? Curaj sau frică?	68
5. Recapitulare	72
6. Evaluare	73

UNITATEA 4. RAPORTURILE NOASTRE CU CEIALȚI OAMENI 75

1. Grupuri mici din care facem parte și relațiile dintre membrii acestora: familia și grupul de prieteni	76
2. Grupuri mici din care facem parte și relațiile dintre membrii acestora: grupul de joacă și grupul de învățare	80
3. Reguli ale grupului: drepturi și îndatoriri în cadrul grupurilor mici	83
4. Recapitulare	87
5. Evaluare	89
6. Recapitulare semestrială	91
7. Evaluare semestrială	93
8. Recapitulare finală	95

COMPETENȚE GENERALE ȘI COMPETENȚE SPECIFICE

Unitatea	Competențe generale și specifice	Conținuturi	Titlul lecției
I. Persoana. Noțiunea de persoană. Trăsături morale ale persoanei	<p>1. Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană</p> <p>1.1. Explorarea calității de persoană pe care o are orice om</p> <p>1.2. Identificarea unor trăsături morale definitorii ale persoanei</p>	<p>Noțiunea de persoană</p> <p>– Ce înseamnă să fim persoane?</p> <p>– Persoana mea</p> <p>– Persoana lui/ei</p> <p>Trăsături morale ale persoanei</p> <p>– bunătatea opusă răutății</p> <p>– respectul opus lipsei de respect</p> <p>– sinceritatea opusă nesincerității</p> <p>– curajul opus lașității</p> <p>– modestia opusă lipsei de modestie</p> <p>– încrederea în sine și în ceilalți opuse neîncrederii în sine și în ceilalți</p>	<p>1. Ce înseamnă să fim persoane? Persoana mea, persoana lui, persoana ei</p> <p>2. Trăsături morale. Bunătate sau răutate? Curaj sau lașitate?</p> <p>3. Trăsături morale. Respect sau lipsa de respect? Sinceritate sau nesinceritate?</p> <p>4. Trăsături morale. Modestie sau lipsa de modestie? Încrederea sau neîncrederea în sine și în ceilalți?</p>
II. Raporturile noastre cu lucrurile	<p>2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut</p> <p>2.1. Recunoașterea unor atitudini în raport cu lucrurile, cu plantele și animalele</p> <p>2.2. Manifestarea unor atitudini pozitive în raport cu lucrurile, cu plantele și animalele</p> <p>3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate</p> <p>*3.3. Participarea la proiecte simple cu conținut moral-civic, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale</p>	<p>Raporturile noastre cu lucrurile</p> <p>– Ce sunt lucrurile?</p> <p>– Nevoia de lucruri</p> <p>– Lucrurile care ne exprimă: îmbrăcăminte, jucării și jocuri, cărți, colecții, camera mea</p> <p>– Relații și atitudini față de lucruri: proprietate, grijă/neglijență</p>	<p>1. Ce sunt lucrurile? Nevoia de lucruri</p> <p>2. Lucruri care ne exprimă: îmbrăcăminte, jucării și jocuri, cărți, colecții, camera mea</p> <p>3. Relații și atitudini față de lucruri: proprietate, grijă sau neglijență?</p>

<p>III. Raporturile noastre cu animalele și plantele</p>	<p>2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut</p> <p>2.1. Recunoașterea unor atitudini în raport cu lucrurile, cu plantele și animalele</p> <p>2.2. Manifestarea unor atitudini pozitive în raport cu lucrurile, cu plantele și animalele</p> <p>3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate</p> <p>*3.3. Participarea la proiecte simple cu conținut moral-civic, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale</p>	<p>Raporturile noastre cu animalele și plantele</p> <p>– Ce sunt animalele și plantele?</p> <p>– Nevoia de plante și animale</p> <p>– Atitudini față de plante și animale: atenție/neatenție, grijă/nepăsare, delicatețe/brutalitate, compasiune/lipsă de compasiune, curaj/frică, respect/lipsă de respect, iubire/ură</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ce sunt animalele și plantele? Nevoia de plante și animale 2. Atitudini față de plante și animale. Atenție sau neatenție? Grijă sau nepăsare? 3. Atitudini față de plante și animale. Delicatețe sau brutalitate? Respect sau lipsă de respect? 4. Atitudini față de plante și animale. Compasiune sau lipsă de compasiune? Iubire sau ură? Curaj sau frică?
<p>IV. Raporturile noastre cu ceilalți oameni</p>	<p>1. Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană</p> <p>1.2. Identificarea unor trăsături morale definitorii ale persoanei</p> <p>1.3. Explorarea grupurilor mici și a regulilor grupului</p> <p>2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut</p> <p>2.3. Explorarea unor relații existente între oameni în cadrul grupului</p> <p>3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate</p> <p>3.1. Relaționarea pozitivă, în grupuri mici, pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru</p> <p>3.2. Participarea la acțiuni în grupuri mici, prin asumarea de drepturi și îndatoriri</p>	<p>Raporturile noastre cu ceilalți oameni</p> <p>– Grupuri mici din care facem parte (familia, grupul de prieteni, grupul de joacă, grupul de învățare) și relațiile dintre membrii acestora</p> <p>– Reguli ale grupului: drepturi și îndatoriri în cadrul grupurilor mici</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Grupuri mici din care facem parte și relațiile dintre membrii acestora: familia și grupul de prieteni 2. Grupuri mici din care facem parte și relațiile dintre membrii acestora: grupul de joacă și grupul de învățare 3. Reguli ale grupului: drepturi și îndatoriri în cadrul grupurilor mici

PREZENTAREA MANUALULUI

În paginile manualului vei întâlni următoarele simboluri:

secvență de prezentare a unor texte și/sau imagini și de analiză a informațiilor primite

secvență de aplicare a informațiilor dobândite în alte activități

secvență de redare pe scurt a informației teoretice

secvență de aprofundare

secvență de transpunere a noilor informații în viața de zi cu zi

ACTIVITATE ÎN PERECHI

secvență de lucru cu alt coleg/altă colegă

ACTIVITATE ÎN GRUPURI

secvență de lucru în care gruparea se face în funcție de numărul de elevi din clasă și de numărul sarcinilor sau al criteriilor de grupare

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

secvență de lucru recomandată pentru trei, maximum cinci elevi

ACTIVITATE CU TOATĂ CLASA

secvență de lucru în care se implică toți elevii, conform recomandărilor

În paginile manualului, sunt semnalate imaginile, videoclipurile și jocurile interactive care se regăsesc în varianta digitală:

IMAGINE

VIDEO

INTERACTIV

AUDIO

În paginile manualului vei regăsi următoarele:

Trimitere către imaginea din varianta digitală

Trimitere către activitatea interactivă din manualul digital

3. RELAȚII ȘI ATITUDINI FAȚĂ DE LUCRURI: PROPRIETATE, GRIJĂ SAU NEGLIJENȚĂ?

ACTIVITĂȚI ÎN PERECHI

- Priviți cu atenție imaginile de mai jos și creați dialoguri adecvate situațiilor observate, pe care să le interpretați în fața colegilor.
- Ascultați melodia *Te-ai jucat, dar fact curat* pe YouTube, accesând linkul <https://www.youtube.com/watch?v=0gotuYKtqgY> sau scanează codul QR alăturat și desprindeți mesajul transmis prin versuri.

- Completează oral enunțurile, pe baza dialogurilor create și a melodiei ascultate, folosind cuvinte care crezi că se potrivesc.
Uneori, copiii se ceartă cu alții pentru că nu vor să ... lucrurile lor.
Unele lucruri de la școală pot fi ... de către toți copiii din clasă.
La locul de joacă sau când ne vin prietenii în vizită este ... să ne jucăm împreună cu lucrurile pe care le avem.
După ce folosim lucrurile (jucării, rechizite și altele), este ... să le punem la locul lor, chiar dacă nu sunt ale noastre.
Indiferent ale cui sunt lucrurile pe care le folosim, ale noastre sau ale ..., trebuie să avem grijă de ele.
- Gândește-te la lucrurile tale personale și completează, pe caiet, un tabel asemănător celui de mai jos, folosind exemplele date.

Lucruri pe care le pot împrumuta cu ceilalți oricând	Lucruri pe care le pot împrumuta anumitor persoane, uneori sau în anumite situații	Lucruri care nu se împrumută niciodată/nu se folosesc în comun
creioane	cărți	periuța de dinți

43

Titlu de lecție

Pe parcursul manualului, vei întâlni coduri QR care pot fi scanate cu telefonul mobil pentru a intra pe anumite pagini de internet ca să afli mai multe informații sau să vizionezi un videoclip. Pentru situația în care nu se poate folosi telefonul mobil, este trecut și linkul la care se găsește resursa respectivă.

Proiect de echipă

Cerință din proba de evaluare

Trimitere către videoclipul din varianta digitală

PROIECT DE ECHIPĂ

Când vorbim despre echipă (aici) ne referim la un grup de elevi care, sub conducerea unui coordonator, îndeplinesc în același timp o muncă sau o acțiune comună. Așadar, în afară de învățătorul vostru/învătoarea voastră, va trebui să-l identificați pe acela din echipă care are calități de coordonator. Apoi ar fi minunat dacă ați identifica talentele fiecărui membru al echipei – de scriere, artistice etc.

Urmează, în mod firesc, repartizarea sarcinilor în funcție de sarcinile din proiect și de talentele membrilor, apoi stabilirea unui calendar al întâlnirilor, indiferent că acestea au loc față în față sau on-line (pe o aplicație video sau pe un document postat în on-line, la care toți aveți acces).

- Asadar, proiectul vostru ar trebui să urmărească: 1. dacă aveți în școală copii care au nevoie de ajutor pe care voi îl puteți oferi; 2. ce nevoi au și 3. cum îi puteți ajuta. Pentru a obține rezultatele, proiectul ar fi bine să se deruleze pe parcursul primului semestru. Pași pe care îi puteți urma sunt descriși mai jos.
- Organizați datele strânse într-un tabel, ca în modelul de mai jos.

Numele copilului	Nevoii	Soluții	Numele responsabilului

- Identificați-i, printre membrii echipei voastre, pe cei potriviți pentru a se angaja în fiecare soluție găsită (de exemplu, dacă aveți un coleg bun la română, acesta îi poate ajuta pe cei care întâmpină dificultăți la citire sau scriere sau, dacă unul dintre voi are acasă haine pe care nu le mai poartă, le poate curăța și apoi le poate dărua unui copil care are nevoie de acestea). Adăugați o patra coloană la tabel în care treceți numele colegului responsabil.
- Realizați un calendar al acțiunilor, stabiliți de comun acord cu toți colegii – echipa din proiect și cei care au nevoie de ajutorul vostru. Aveți, ca exemplu, calendarul făcut de Raul și Eli pentru proiectul lor.
- Dați un titlu potrivit proiectului vostru.
- Incepeți să derulați activitățile propuse.
- Verificați dacă acțiunile voastre au dat rezultate și căutați și alte soluții pentru ca ajutorul vostru să fie eficient.

CRITERIILE DUPĂ CARE VEȚI FI APREȚIAȚI PENTRU PROIECTUL VOSTRU:

- ați identificat corect colegi care au nevoie de ajutor;	- v-ați implicat în egală măsură în proiect;
- ați găsit cele mai potrivite soluții;	- v-ați achitat fiecare de sarcinile care v-au revenit;
- v-ați planificat bine acțiunile;	- ați obținut rezultate.

17

Pași de urmat

Criteriile de apreciere

Grilă orientativă pentru calificativul pe care îl obții

- Citește citatul de mai jos și exprimă-ți opinia, completând enunțurile date.
„Sinceritatea este forma cea mai îndrăgănită a curajului.”
William Somerset Maugham, scriitor britanic
- Sunt de acord, pentru că ...
Nu sunt de acord, pentru că ...
Încă nu am o părere, pentru că ...
- În *Vrăjitorul din Oz*, cartea lui Lyman Frank Baum, cele trei personaje cu care se întâlnesc Dorothy și Toto, călăuzii fetei, își doresc, fiecare câte ceva. Pornind de la replicile lor, creează un scurt dialog, de maximum cinci replici, din care să reiașe ce trăsături morale caută Sperietoarea de ciori, Leul și Omul de Tinichea și de ce ar avea nevoie de ele.

5 cerințe foarte bine argumentate	FB	😊😊😊😊😊
1 răspuns bine argumentat	B <th>😊😊😊😊</th>	😊😊😊😊
1 răspuns vag	S <th>😊😊😊</th>	😊😊😊

Când scrii dialogul, ținete cont de:

- așezarea în pagină;
- scrierea corectă;
- respectarea numărului de replici indicat;
- scrierea denumirilor trăsăturilor morale potrivite;
- identificarea unor argumente adecvate pentru a explica nevoile personajelor.

GRILĂ DE AUTOEVALUARE

1. A = b; B = c; C = a. 2. a = 4; b = 3; c = 1. 3. a, respectului; b, celalalt; c, de exemplu: vorbi articulat/avea sentimente/avea preocupări etc. 4. de exemplu: Sunt de acord, pentru că a spune adevărul întotdeauna nu e ușor; mai ales dacă ai făcut ceva rău sau grav. 5. Nu sunt de acord, pentru că oamenii nu trebuie să fie sinceri, etc. 5. de exemplu: Sperietoarea de ciori vrea să alăbă încredere în sine, ca să poată face mai multe pentru ea și pentru căi din jur. Leul vrea să fie curajos pentru că el este reșea animalilor și vrea să le poată apăra. Omul de Tinichea îi dorește să fie bun pentru că vrea să se mulțumească celorlalți prin bunătate.

34

Grilă de autoevaluare cu ajutorul căreia poți verifica răspunsurile

INTRODUCERE ÎN EDUCAȚIE CIVICĂ

Bună! Eu sunt Eli. De-abia aștept să aflu cât mai multe despre ce înseamnă să fii un bun cetățean.

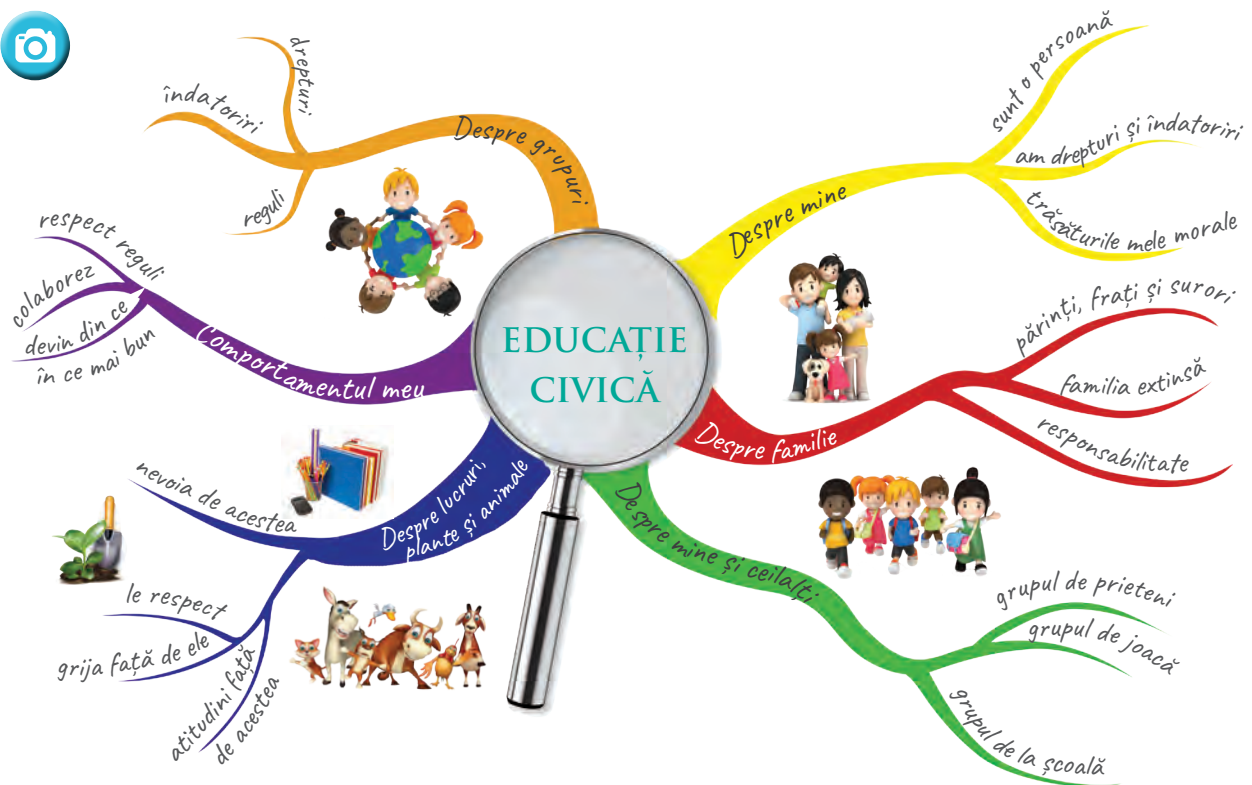
Salut! Numele meu este Raul. Sunt nerăbdător să începem călătoria.

Eu sunt Bufnița Înteleaptă și, alături de cei doi prieteni curioși, te invit în călătoria noastră, pentru a afla ce înseamnă un bun cetățean.

► În imaginea de mai jos poți vedea despre ce vrem să aflăm mai multe. Toate aceste subiecte reprezintă, pe scurt, ce înseamnă **educație civică**. Desigur, sunt mult mai multe de aflat, dar haide să pornim de aici!

- **Lucrați în perechi sau grupuri mici** și explicați-vă unul altuia ce înțelegeți din această imagine. Adresați apoi întrebări profesorului vostru.

Să lămurim, pentru început, ce înseamnă aceste cuvinte.

Civic se referă la ceva care aparține cetățenilor și provine dintr-un vechi cuvânt latin, **civicus**.

Dar ce înseamnă **cetățean**?

Mă așteptam la o astfel de întrebare. **Cetățean** este orice **persoană** dintr-o țară, care, deopotrivă, se bucură de drepturi și are anumite obligații față de acea țară. Cuvântul vine de la **cetate** – cetățenii erau oamenii cetății...

Și **persoană** ce înseamnă?

UNITATEA 1

PERSOANA. NOȚIUNEA DE PERSOANĂ. TRĂSĂTURI MORALE ALE PERSOANEI

VOM DESCOPERI:

1. Ce înseamnă să fim persoane?
Persoana mea, persoana lui, persoana ei
2. Trăsături morale. Bunătate sau răutate?
Curaj sau lașitate?
3. Trăsături morale. Respect sau lipsă de respect?
Sinceritate sau nesinceritate?
4. Trăsături morale. Modestie sau lipsă de modestie? Încredere sau neîncredere în sine și în ceilalți?
5. Recapitulare
6. Evaluare

CE VEI REUȘI?

- să spui lucruri importante și frumoase despre tine și despre ceilalți;
- să recunoști trăsăturile tale morale și ale celorlalți;
- să recunoști situațiile în care se manifestă aceste trăsături morale.

CUVINTE IMPORTANTE:

- persoană
- identitate
- asemănări și deosebiri
- trăsături morale

1. CE ÎNSEAMNĂ SĂ FIM PERSOANE? PERSOANA MEA, PERSOANA LUI, PERSOANA EI

ACTIVITĂȚI ÎN PERECHI

- Priviți cu atenție imaginile de mai jos și răspundeți cerințelor.

1. Descrieți detaliat ce vedeți în fiecare imagine, făcând referire la toate elementele pe care le observați (culori, aspect și altele).

2. Alegeți, oral, A (adevărat) sau F (fals) pentru fiecare enunț de mai jos.

- În toate imaginile apar ființe. A/F
- Ființele din prima imagine nu seamănă toate între ele. A/F
- Animalele de companie pot face aceleași lucruri ca oamenii. A/F
- Petrecerea cu clovnul a fost organizată de oameni. A/F
- Câinele care se joacă cu mingea și-a programat ieșirea în parc. A/F

3. Comparați oamenii care apar în cele trei imagini, folosind o diagramă după modelul celei de mai jos.

ACTIVITĂȚI ÎN GRUPURI MICI

Cei trei prieteni au avut de pregătit, fiecare, propria prezentare pentru a putea participa la proiectul școlii „Suntem buni cetățeni“.

Citindu-și prezentările unul altuia, și-au dat seama că nu spusese lucruri importante despre ei și nu aveau nicio șansă să fie primiți în echipa proiectului. Așa că s-au hotărât ca fiecare să facă prezentarea unuia din ceilalți doi.

Iată mai jos ce au reușit.

IZA DESPRE DAN

Dan a fost întotdeauna cel mai înalt băiat din clasă. Dar nu prin asta a câștigat respectul tuturor, ci prin seriozitatea cu care a tratat mereu orice avea de făcut: teme, proiecte școlare, curățenia în clasă, corectitudinea pe terenul de sport și multe altele. Eu cred totuși că este mult prea serios pentru cei 10 ani ai lui.

Este o plăcere să-l ascuți povestind despre pasiunea pe care o are: plantele pe care le îngrijește acasă.

Deși nu este atras de sport, îl însoțește pe fratele lui mai mic la antrenamente și îl susține din tribună la toate meciurile de baschet la care participă.

DAN DESPRE VLĂDUȚ

Vlăduț este modelul meu de matematician. Ce-mi place cel mai mult este că aplică rigurozitatea matematicii în toate: atunci când își face bagajele pentru tabere, când merge la cumpărături, când își redecorează camera... Nu v-am spus încă, dar visează să devină arhitect sau designer (decorator) de interior.

Apreciez la fel de mult la el curiozitatea, dorința permanentă de a-i ajuta pe ceilalți și faptul că este foarte organizat.

Dacă ar fi să-i dau un sfat, i-aș spune să mănânce mai mult, că e cam slăbuț.

VLĂDUȚ DESPRE IZA

Când a venit Iza la noi în clasă, într-a doua, m-a impresionat întâi cu ochii ei de un verde-închis. Apoi am descoperit în ea o față veselă și săritoare, atentă la nevoile celorlalți și o mare iubitoare de animale. Chiar se gândeste să devină medic veterinar sau să construiască un adăpost pentru animale fără stăpân.

Este talentată la desen și adoră să facă prăjituri împreună cu tatăl ei, care este cofetar (de fapt, abia așteaptă fiecare zi de luni, pentru că atunci ne aduce câte ceva bun tuturor).

Zilnic, face câte un gest frumos. Știu că o vizitează des pe vecina ei în vârstă și îi înșeninează zilele.

1. Completați lista de asemănări și deosebiri realizată în perechi la exercițiul 3, de la rubrica **Explorăm**, valorificând informațiile despre Iza, Dan și Vlăduț.

2. Ce alte informații ați mai fi adăugat voi în prezentarea unui coleg? Notați-le pe caiet.

3. Ce ar trebui să spună despre sine ceva care dorește să se prezinte, astfel încât oricine să fie sigur că este vorba despre acea persoană și nu despre altcineva? Realizați o listă.

► Dintre toate ființele, doar oamenii gândesc, folosesc cuvinte, au sentimente, preocupări diverse, își pot organiza activitățile etc. De aceea spunem că oamenii sunt persoane.

Termenul **persoană** definește orice om cu toate însușirile sale fizice, mintale și emoționale.

Deși există asemănări între oameni, fiecare persoană este **unică**, având propria identitate. **Identitatea** unei persoane este dată de o serie de informații luate împreună (nume, data nașterii, trăsături fizice, părinți etc.).

ACTIVITATE ÎN PERECHI

1. a. Completați, pe caiete, un tabel asemănător celui de mai jos. Marcați prin culoare asemănările dintre voi.

	Eu	Colegul/colega
Trăsături fizice: – înălțime; – culoarea părului; – culoarea ochilor.		
Pasiuni		
Culori preferate		
Cărți preferate		
Jocuri preferate		
Filme/desene animate preferate		
Erou/personaj preferat		
Activități preferate		
Calități		
Talente		
Altele		

b. Realizați apoi pe o coală A4, fiecare dintre voi, o descriere a colegului/colegei, însoțită de portretul desenat, și prezentați-o în fața clasei. O puteți completa cu opiniile colegilor și dăruți colegului/colegei legată cu o fundă frumoasă.

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

2. Profesorul nou de educație fizică a vrut să-i cunoască pe elevii din clasa a III-a, așa că le-a propus un mic joc. Având în vedere că elevii se cunoșteau între ei de trei ani, profesorul a cerut fiecăruia să-și prezinte colegul aflat în stânga lui.

Faceți același lucru, mergând să vă prezentați, în recreații, persoanelor din școală cu care interacționați mai rar, de la bibliotecă, secretariat, administrație, cabinet medical etc.

3. Completează, cu ajutorul părinților, o fișă cu datele tale de identitate, după modelul celei de mai jos.

Nume: ...

Prenume: ...

Data nașterii: ...

Locul nașterii: ...

CNP (cod numeric personal): ...

Numele părinților: ...

JOC

• Pentru a vă cunoaște mai bine și a descoperi asemănările dintre voi, jucați BINGO UMAN.

Pregătiți-vă fiecare o coală de hârtie, apoi plimbați-vă unii printre alții și adresați-vă întrebările scrise pe aceasta (folosiți sugestiile de mai jos). Este foarte important să aveți cu toții aceleași întrebări și să le adresați doar pe cele care au legătură cu viața voastră. De exemplu, dacă un coleg nu are animal de companie, nu are sens să întrebe „Este cineva care are animal de companie?“, pentru că nu veți găsi asemănări. Când fiecare aveți lista completată cu nume în dreptul întrebărilor care vă reprezintă, vă puteți opri. După aceste criterii puteți alcătui echipe/grupe în cadrul diferitelor activități școlare (proiecte de echipă etc.).

ESTE CINEVA CARE...

- ...are frați/surori mai mari/mici?
- ...locuiește la curte?
- ...bea lapte dimineața?
- ...are animale de companie?
- ...practică un sport de performanță?
- ...nu știe să meargă pe bicicletă?
- ...studiază o limbă străină în particular?
- ...se trezește greu dimineața?

ESTE CINEVA CARE...

- ...iubește marea?
- ...vine singur la școală?
- ...își donează hainele și jucăriile?
- ...nu își ajută părinții acasă?
- ...știe să tricoteze?
- ...a călătorit în străinătate?
- ...e născut în altă țară?
- ...stă prea mult pe telefon?

• 6-3-5 – ACTIVITATE ÎN GRUPURI DE 6

Ce înseamnă asta? Simplu! 6 elevi răspund la 3 întrebări în 5 minute, după modelul fișei de mai jos. Start! Am pornit cronometrul!

Elevii	Întrebarea 1 Cum ne ajută faptul că suntem toți diferiți?	Întrebarea 2 La ce ne folosește să-i cunoaștem pe cei din jur?	Întrebarea 3 Ce avantaje avem dacă ne cunoaștem pe noi înșine?
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

• Comparați răspunsurile date de fiecare grup.

• Următoarea provocare este mai simplă. Este vorba despre **portofoliul tău** de mic cetățean (despre care poți citi în caseta de jos câteva informații utile). Timp de o săptămână, privește în jur și fă o listă cu ce îți place la oamenii cu care te întâlnești. Apoi bifează cu un **x** trăsăturile pe care le ai și tu, pune un minus (–) în dreptul celor pe care nu le ai și un semn de întrebare (?) în dreptul celor care-ți plac, dar nu știi cum ai putea să le dobândești. La final, discută cu cei apropiați (familia, prietenii, învățătorul tău/învățătoarea ta etc.) despre ce ai aflat despre tine. Mai jos, ai un model realizat de Eli.

Nume	Calitate	Eu?
Ioana	ajută copiii care nu se descurcă la română	?
Dorin	are grijă de animalul lui de companie	x
Raluca	se implică în activitățile extrașcolare	?
Victor	exersează zilnic la pian	–
gemenii Dan și Dana	se susțin unul pe altul la antrenamentele de arte marțiale	–

Portofoliul tău va conține fișe referitoare la tine, în care vei nota, cu sinceritate, informații despre comportamentul tău. Scopul este să fii atent la comportamentele bune și să perseverezi în ele, dar și la comportamentele nepotrivite, pe care să încerci să le corectezi. La final, le vei prezenta colegilor reușitele tale de mic cetățean responsabil.

Când vorbim despre **echipă** (aici) ne referim la un grup format din elevi care, sub conducerea unui coordonator, îndeplinesc în același timp o muncă sau o acțiune comună.

Așadar, în afară de învățătorul vostru/învățătoarea voastră, va trebui să-l identificați pe acela din echipă care are calități de coordonator. Apoi ar fi minunat dacă ați identifica talentele fiecărui membru al echipei – de scriere, artistice etc.

Urmează, în mod firesc, repartizarea sarcinilor în funcție de sarcinile din proiect și de talentele membrilor, apoi stabilirea unui calendar al întâlnirilor, indiferent că acestea au loc față în față sau on-line (pe o aplicație video sau pe un document postat în on-line, la care toți aveți acces).

Așadar, proiectul vostru ar trebui să urmărească: 1. dacă aveți în școală copii care au nevoie de ajutor pe care voi îl puteți oferi; 2. ce nevoi au și 3. cum îi puteți ajuta. Pentru a obține rezultate, proiectul ar fi bine să se deruleze pe parcursul primului semestru.

Pașii pe care îi puteți urma sunt descriși mai jos.

I. Organizați datele strânse într-un tabel, ca în modelul de mai jos.

Numele copilului	Nevoi	Soluții
...

Numele responsabilului

II. Identificați-i, printre membrii echipei voastre, pe cei potriviți pentru a se implica în fiecare soluție găsită (de exemplu, dacă aveți un coleg bun la română, acesta îi poate ajuta pe cei care întâmpină dificultăți la citire sau scriere sau, dacă unul dintre voi are acasă haine pe care nu le mai poartă, le poate curăța și apoi le poate dărui unui copil care are nevoie de acestea). Adăugați o a patra coloană la tabel în care treceți numele colegului responsabil.

III. Realizați un calendar al acțiunilor, stabilit de comun acord cu toți colegii – echipa din proiect și cei care au nevoie de ajutorul vostru. Aveți, ca exemplu, calendarul făcut de Raul și Eli pentru proiectul lor.

IV. Dați un titlu potrivit proiectului vostru.

V. Începeți să derulați activitățile propuse.

VI. Verificați dacă acțiunile voastre au dat rezultate și căutați și alte soluții pentru ca ajutorul vostru să fie eficient.

IATĂ CRITERIILE DUPĂ CARE VEȚI FI APREȚIAȚI PENTRU PROIECTUL VOSTRU:

- ați identificat corect colegi care au nevoie de ajutor;
- ați găsit cele mai potrivite soluții;
- v-ați planificat bine acțiunile;
- v-ați implicat în egală măsură în proiect;
- v-ați achitat fiecare de sarcinile care v-au revenit;
- ați obținut rezultate.

2. TRĂSĂTURI MORALE. BUNĂTATE SAU RĂUTATE? CURAJ SAU LAȘITATE?

- Citește cele două texte de mai jos, apoi rezolvă sarcinile.

POVESTEA IEPURAȘULUI ȘCHIOP

repovestire după Flori Neagu

Într-o pădure trăiau mai mulți iepurași, cărora le plăcea să se adune și să sară, să bată mingea și să inventeze noi jocuri în fiecare zi. Un singur iepuraș nu participa la jocurile lor, ci doar îi privea de pe margine, pentru că era șchiop – avea numai trei picioare.

Obişnuți cu prezența tăcută a Iepurașului Șchiop, ceilalți nu-l băgau deloc în seamă și nu știau nimic despre el: că avea grijă de mama lui foarte bolnavă și, mai ales, că el era cel care le făcea și le dăruia, pe ascuns, jucării.

Într-o iarnă foarte geroasă, Bunul Iepuraș Șchiop a plecat în pădure să caute lemne – pentru foc și pentru jucăriile pe care voia să le facă pentru Crăciun. Șchiopătând, înainta greu prin zăpadă și fără folos. Lemne nu a găsit și, cu chiu, cu vai, a reușit să se întoarcă la căsuța lui izolată de la marginea pădurii.

După ceva timp, Iepurele Bunic, trecând pe acolo, a dat peste căsuța în care zăceau bolnavi, tremurând, Bunul Iepuraș Șchiop și mama lui. Imediat ce a înțeles cum stau lucrurile, Iepurele Bunic a alertat toți iepurașii din pădure și, până seara, Bunul Iepuraș Șchiop și mama lui aveau căldură în căsuță, mâncare și leacuri.

Când iepurașii din pădure au văzut micul atelier în care Bunul Iepuraș Șchiop le pregătea jucării, au înțeles cine era în spatele cadourilor-surpriză. S-au rușinat pentru că nu îl băgaseră în seamă până atunci și, ca să se revanșeze, au împodobit un brad în casa lui și au pus o mulțime de daruri sub el. Apoi au făcut cărări prin toată pădurea până la casa Bunului Iepuraș, astfel încât acesta să se poată deplasa ușor. Mai mult, veneau în fiecare zi să se joace cu el.

Bunul Iepuraș Șchiop era foarte fericit și continua să le facă daruri prietenilor lui.

CURAJ, CÂINELE CEL FRICOS

– CRONICĂ DE FILM –

Curaj, câinele cel fricos (titlul original, în engleză, *Courage the Cowardly Dog*) este un serial de desene animate care îl are în centrul acțiunii pe câinele mic și roz căruia, în ciuda numelui său – Curaj –, îi este frică chiar și de cele mai banale lucruri. Primul episod (*Puiul din spațiu*) a cucerit imediat publicul și a fost nominalizat la Premiile Emmy și Oscar (cele mai importante premii din lumea filmului).

Abandonat pe când era pui, Curaj – tot timpul speriat – a fost salvat de Muriel Traistă (Bagge), bătrâna măritată cu Eustache Traistă (Bagge). Ei locuiesc în orașul Nicăieri (Nowhere), din Kansas.

Curaj îi salvează constant pe Eustache și pe Muriel de la pericole extreme. El poate vorbi foarte clar cu telespectatorii, dar în conversațiile cu celelalte personaje se bălbăie și nu reușește să transmită nimic.

În fiecare episod, Curaj înfruntă monștri, extraterestri, demoni, oameni de știință nebuni, dar și pe Ticălosul (Dr. Le Quack). În confruntarea cu Ticălosul, în loc de fapta eroică la care s-ar aștepta oricine de la un câine care are „curaj“, cei doi se angajează într-un joc, de obicei ceva copilăresc, precum *dodgeball* (o variantă americană pentru „Rațele și vânătorii“), unde Curaj, de obicei – dacă nu întotdeauna –, pierde. Ticălosul este apoi înfrânt cu ușurință printr-o varietate de modalități: Curaj îl păcălește, scapă de el, îl convinge cumva să-și schimbe comportamentul, sau intervine Muriel, sau (în unele cazuri) Ticălosul, pur și simplu, renunță el, ca să se gândească la o altă infracțiune. Aproape fiecare întâmplare în care este implicat Curaj îl face să țipe cu disperare și să se transforme într-un obiect care înfățișează frica, tristețea, confuzia sau o altă emoție asemănătoare. Totuși, acesta își învinge frica de fiecare dată pentru a o salva pe Muriel.

(adaptare după https://ro.wikipedia.org/wiki/Curaj,_c%C3%A2inele_cel_fricos și https://en.wikipedia.org/wiki/Courage_the_Cowardly_Dog)

1. Selectează, dintre cuvintele de mai jos, pe cele care exprimă calități ale Bunului Iepuraș Șchiop, prezentat în primul text.

atent, lăudăros, săritor, vesel, supărăcios, jucăuș, grijuliu, conștiincios, nepăsător

2. Transcrie, pe caiet, secvențele din primul text din care reies calitățile iepurașilor din pădure numite mai jos.

jucăuși	„să sară, să bată mingea și să inventeze noi jocuri în fiecare zi”
nepăsători	
darnici	

3. Citește pasajul din al doilea text din care reiese curajul cățelului-erou.

4. Selectează, din al doilea text, pasaje din care reies alte calități ale lui Curaj și numește-le.

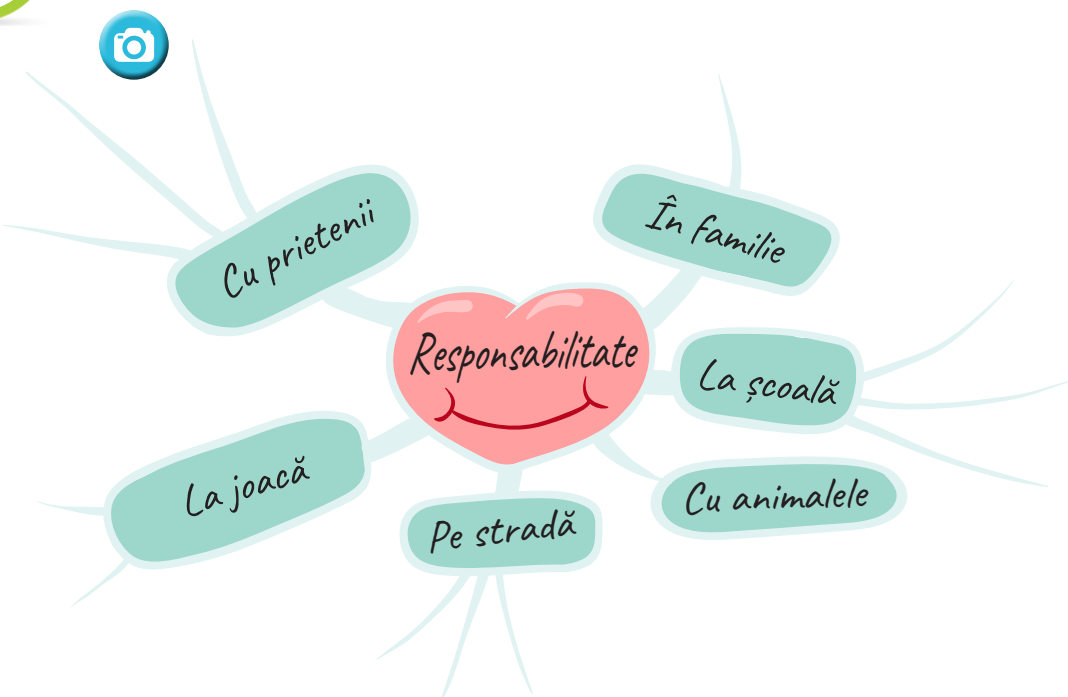
5. **ACTIVITATE ÎN PERECHI.** Alegeți una dintre afirmațiile de mai jos și găsiți cel puțin trei argumente (pro sau contra).

A. Atitudinile iepurașilor din primul text s-au schimbat când au aflat lucruri pe care nu le știau despre Bunul Iepuraș Șchiop.

B. Deși era speriat de orice, Curaj a ales să-și înfrunte frica din recunoștință față de stăpâna care l-a salvat când era pui.

1. ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI. Folosiți modelul de mai jos pentru a descrie când și cum puteți da dovadă de **bunătate** sau de **curaj**.

2. Completează enunțurile, pe caiet, folosind cuvintele potrivite din paranteză.

Oamenii sunt ... și pentru că nu au toți aceleași calități.

Atitudinile noastre se pot ... în funcție de informațiile pe care le primim.

Dacă avem puterea de a ne ... temerile, dăm dovadă de curaj.

(înfrunta/menține, păstra/schimba, asemănători/diferiți)

3. ACTIVITATE ÎN PERECHI. Stabiliți, oral, în ce categorie se încadrează fiecare dintre calitățile de mai jos și argumentați alegerile.

ÎNSUȘIRI PLĂCUTE		ÎNSUȘIRI NEPLĂCUTE
bunătate	indiferență	hărnicie
lașitate	atenție	generozitate
corectitudine	curaj	nesinceritate
agresivitate	responsabilitate	lăudăroșenie

▶ Oamenii au diferite calități. Unele dintre acestea sunt considerate a fi bune, plăcute (curajul, sinceritatea, bunătatea, respectul, modestia, încrederea etc.), altele, dimpotrivă, sunt considerate nepotrivite, neplăcute (lașitatea, nesinceritatea, răutatea, lăudăroșenia, neîncrederea ș.a.).

Toate aceste calități formează **trăsăturile morale**, care țin de felul de a fi al unei persoane. În unele situații dăm dovadă de trăsături morale plăcute, în altele, dimpotrivă, putem manifesta trăsături morale nepotrivite.

Bunătatea se manifestă prin grija și atenția față de ceilalți, prin ajutorul oferit, prin respect și sinceritate, în timp ce **răutatea** poate fi întâlnită în atitudini și comportamente care îi rănesc pe cei din jur.

Curajul se referă la puterea morală de a înfrunța pericolul, condițiile neprielnice sau neajunsurile de orice fel. **Lașitatea** este exact opusul curajului și se poate manifesta în diferite situații de viață.

ACTIVITĂȚI ÎN PERECHI

1. Completați, pe caiete, câte un ciorchine asemănător celui dat pentru fiecare dintre personajele ilustrate, scriind trăsăturile morale potrivite.

îndrăzneț prietenos grijuliu simpatic
ambitișos neascultător naiv
curajos curios
MOWGLI

2. Copilul din imagine este considerat curajos de către toți cei care îl cunosc. Însă, fiind la plimbare cu cățelul lui, acesta a fost atacat de un câine mai mare. Copilului i-a fost frică să intervină. Noroc cu stăpânii celuilalt câine. Acum însă se întreabă dacă a procedat corect.

Realizați și voi un desen, după modelul ilustrației alăturate, prin care să reprezentați un personaj care are de ales între a-și manifesta o însușire frumoasă sau una opusă. Desenați în bule situații corespunzătoare celor două tipuri de însușiri. Notați apoi pe spatele desenului argumente pro și contra pentru fiecare posibilitate ilustrată și prezentați colegilor activitatea voastră.

3. TRĂSĂTURI MORALE. RESPECT SAU LIPSĂ DE RESPECT? SINCERITATE SAU NESINCERITATE?

ACTIVITĂȚI ÎN PERECHI

- Citiți textele de mai jos, apoi rezolvați sarcinile.

CITAT DESPRE RESPECT

„Dacă vrei să fii respectat de ceilalți, cel mai important lucru este să te respecti. Doar prin asta, doar prin respectul de sine îi vei constrânge pe ceilalți să te respecte.“

Feodor Dostoievski, scriitor rus

ȘOARECELE ȘI PISICA

de Grigore Alexandrescu

„Un șoarece de neam, și anume Raton,
Ce fusese crescut su' pat la pension,
[...] Întâlni într-o zi pe chir¹ Pisicovici,
Cotoi care avea bun nume-ntre pisici.
Cum că domnul Raton îndată s-a gătit
Să o ia la picior, nu e de îndoit.
Dar smeritul cotoi, cu ochii în pământ,
Cu capu-ntre urechi, cu un aer de sfânt,
Începu a striga: «De ce fugi, domnul meu?
Nu cumva îți fac rău? Nu cumva te gonesc?
Binele șoricesc cât de mult îl doresc
Și cât îmi ești de scump, o știe Dumnezeu!
Cunosc ce răutăți v-au făcut frații mei,
Și că aveți cuvânt să vă plângeți de ei;
Dar eu nu sunt cum crezi; căci chiar asupra lor
Veneam să vă slujesc, de vreți un ajutor.
Eu carne nu mănânc; ba încă socotesc,
De va vrea Dumnezeu, să mă călugăresc».
La ăst frumos cuvânt, Raton înduplecat,
Văzând că Dumnezeu de martor e luat,

Își ceru iertăciuni și-l pofti a veni
Cu neamul șoricesc a se-mprieteni.
Îl duse pe la toți, și îl înfățișă
Ca un prieten bun ce norocul le dă.
Să fi văzut la ei jocuri și veselii!
Căci șoarecii cred mult la fizionomie²,
Ș-a acestui străin atâta de cinstit
Nu le înfățișa nimic de bănuț.
Dar într-o zi, când toți îi deteră un bal,
După ce refuză și limbi, și cașcaval,
Zicând că e în post și nu poate mânca,
Pe prietenii săi ceru a-mbrățișa.
Ce fel de-mbrățișări! Ce fel de sărutat!

Pe câți gura punea
Îndată îi jertfea,
Încât abia doi-trei cu fuga au scăpat.

*Cotoiul cel smerit
E omul ipocrit.“*

¹ chir – cuvânt vechi folosit în loc de „domn“.

² fizionomie – totalitatea trăsăturilor feței cuiva; chip.

1. Alegeți varianta care se potrivește.

- Din citatul despre respect de pe pagina anterioară reiese că:
 - a. respectarea propriei persoane (respectul de sine) nu e așa de importantă.
 - b. respectarea propriei persoane este foarte importantă.
 - c. respectul celorlalți îl câștigăm oricum.

2. Răspundeți oral la întrebările referitoare la fabula lui Grigore Alexandrescu.

- a. Cum l-a păcălit chir Piscovici pe Raton?
- b. Ce i-a făcut pe șoareci să aibă de la început încredere în motan?
- c. Ce atitudine înșelătoare a avut chir Piscovici în timpul balului pe care șoarecii l-au organizat pentru el?

3. Citiți morala fablei, adică învățătura pe care o desprindem, și explicați, prin exemple din viața personală, din cărți sau din filme, înțelesul acesteia.

1. a. Caută, folosind diferite surse de informare (cărți, culegeri de proverbe, internet sau altele), citate sau proverbe despre respect și sinceritate.

b. Exprimă-ți acordul sau dezacordul față de acestea prin exemple cunoscute (din viața ta, din texte literare, din filme etc.).

2. **ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI.** În mai multe limbi, printre care și în limba română, există expresii prin care oamenii își exprimă admirația și respectul față de o persoană: „Îmi scot pălăria în fața ta!“ sau „Jos pălăria!“.

De obicei, rostirea lor este însoțită de gestul simbolic al scoaterii pălăriei, ca în ilustrația de mai jos.

Identificați cel puțin cinci motive pentru care ați putea să vă scoateți pălăria în fața unei persoane adulte/în vârstă și scrieți-le pe caiet.

Copiii merită tot respectul nostru pentru sinceritatea lor, bucuriile pe care ni le oferă și veselia cu care umplu orice încăpere în care intră.

3. ACTIVITATE ÎN PERECHI. Găsiți exemple de personaje din literatura pentru copii sau din desene animate care seamănă cu chir Pisicovici. Pentru unul dintre acestea, realizați un scurt dialog, sub forma unui joc de rol, prin care să schimbați în bine modul în care acționează respectivul personaj. Puteți folosi exemplul de mai jos.

Cartea/ filmul	Personajul/ personajele	Situația din poveste	Dialogul nostru
Pinocchio	Vulpea și Motanul	Cei doi, aflând că Pinocchio are cinci monede de aur, l-au convins să le „planteze” pe Câmpul Proștilor, mințindu-l că, până a doua zi, acestea se vor înmulți. Scopul lor era ca, după plecarea lui, să dezgroape banii și să plece cu ei.	Pinocchio: M-am îmbogățit, am cinci monede de aur. Vulpea: Atunci ar trebui să te grăbești spre casă. Bătrânul tău tată tremură de frig după ce și-a vândut pelerina, ca să îți cumpere ție abecedarul. Motanul: Tremură! <i>(Pinocchio este trist.)</i> Vulpea: Dacă vrei, te însoțim până acasă, ca să ne asigurăm că nu vei pierde banii sau că nu ți-i va fura cineva. Motanul: Cineva! Pinocchio: Mulțumesc! Să ne grăbim atunci!

4. După ce Pinocchio nu a mai mințit, și-a salvat tatăl și a devenit un adevărat sprijin pentru acesta, Zâna l-a ajutat să devină un băiețel adevărat. Realizează, din plastilină, un Pinocchio-băiețel-adevărat și prinde de el un mic bilețel pe care să notezi calitățile care l-au ajutat să ajungă aici.

► **Respectul** înseamnă admirația și considerația față de o persoană, ținând cont de sentimentele, nevoile, părerile, dorințele, preferințele acesteia etc. Dăm dovadă de **lipsă de respect** atunci când tratăm nepoliticos pe cineva, îi vorbim urât sau nu salutăm, îi ignorăm sentimentele, părerile, dorințele sau nevoile.

Sinceritatea presupune să spunem adevărul, să nu îi păcălim pe ceilalți, să nu fim prefăcuți sau vicleni. Opusul acesteia, **lipsa de sinceritate**, poate apărea sub forma minciunii, a prefăcătoriei sau chiar a unor comportamente care le creează celorlalți o impresie falsă despre noi. Lipsa de sinceritate poate duce la pierderea încrederii celor din jur.

Ca trăsături morale, sinceritatea și respectul sunt importante în relațiile cu ceilalți.

1. ACTIVITATE ÎN PERECHI. Ascultați, în varianta digitală a manualului, fabula lui Esop, *Băiatul care a strigat „lupul“*, apoi stabiliți oral corespondența între enunțurile din cele două coloane.

A. Băiatul se plictisea și a vrut să se amuze.	1. sperietură
B. Sătenii au venit repede.	2. lipsă de sinceritate
C. Sătenii erau îngrijorați.	3. păcăleală
D. Sătenii nu l-au mai crezut pe băiat.	4. curaj
	5. solidaritate

2. Realizează, cu ajutorul familiei sau al prietenilor, o listă în care să dai exemple de momente în care ai dat dovadă de calitățile de mai jos.

bunătate	curaj	respect	sinceritate
răutate	lașitate	lipsă de respect	lipsă de sinceritate

Exemplu: Am dat dovadă de curaj când am recunoscut că eu am pierdut cheile.

3. ACTIVITATE ÎN PERECHI. Sfătuiți-vă pentru a găsi modalități prin care puteți îndrepta acțiunile enumerate la exercițiul 2 de care nu sunteți mândri. Notați fiecare ideile colegului/colégei și încercați să le puneți în practică.

4. În fotografia de mai jos este reprezentată bunătatea, manifestată într-un grup de cercetași. Realizează un desen prin care să redai una dintre calitățile enumerate la exercițiul 2. Poți să adaugi desenului și replici ale personajelor.

Află mai multe despre cercetași din varianta digitală a manualului.

4. TRĂSĂTURI MORALE. MODESTIE SAU LIPSĂ DE MODESTIE? ÎNCREDERE SAU NEÎNCREDERE ÎN SINE ȘI ÎN CEILALȚI?

▶ Ascultă câteva minute din cântecul privighetorii pe YouTube – BEST NIGHTINGALE SONG – 3 Hours REALTIME Nightingale Singing, accesând linkul https://www.youtube.com/watch?v=NK2_bcQcoD4&ab_channel=TheSilentWatcher sau scanând codul QR alăturat. Citește apoi legenda de mai jos.

LEGENDA PRIVIGHETORII

după o legendă populară

„Se spună că odată, voind să știe care dintre păsări cântă cel mai frumos, împăratul lor a dat poruncă în toată împărăția să se adune de îndată cei mai vestiți cântăreți, ca să-i înveselească masa.

Cum au auzit păsările de porunca împărătească, îndată s-au adunat toate la un loc, s-au sfătuit și au ales apoi trei care să le reprezinte la curtea împărătească: grangurul, mierla și privighetoarea.

Grangurul, ca unul cu cele mai alese și frumoase pene aurii, strălucitoare în lumina soarelui, singur se așeză înaintea celorlalte două și nu lăsă pe niciuna în fața lui.

Mierla s-a așezat imediat în spatele lui, mândră de ciocul ei auriu, ca penele grangurului, și de penele ei negre și strălucitoare ca mătasea.

Privighetoarea însă, mică la făptură și cu pene simple, rămase la urmă și merse umilă spre curtea împăratului.

Cum intră grangurul în sala tronului, împăratul s-a lăsat impresionat de frumusețea penelor lui și de statura impunătoare. Așa că îl primi cu cea mai mare cinste, îl puse în fruntea mesei și-l pofti să cânte. Grangurul, mândru și plin de fală, începu a cânta. Încântat, împăratul îl laudă.

Intră apoi mierla, iar împăratul, cum o văzu și pe aceasta, de îndată o pofti pe un scaun și-i spuse să cânte. Mierla cântă mult mai frumos decât grangurul și îi impresionă plăcut pe toți.

Cea din urmă a fost privighetoarea. Plină de umilință, ea făcu o plecăciune adâncă în fața împăratului. Însă acesta, văzând-o atât de mică și neînsemnată, a întrebat-o răstit ce pofteste de la el.

Rămasă lângă ușă, pentru că nu fusese poftită să se așeze la masă, privighetoarea i-a spus că dorește și ea să cânte, pentru că și ea fusese aleasă de neamurile ei păsărești să le reprezinte.

Zâmbind neîncrezător, împăratul i-a dat voie să cânte.

Privighetoarea își dresă timid glasul și apoi începu a cânta cum numai ea știe să cânte și nu cum cântaseră suratele ei.

Împăratul, când o auzi cântând, rămase uimit de frumusețea cântecului ei. Un glas așa duios, dulce, plăcut și fermecător nu mai auzise de când era el pe lume.

Și, după ce a încheiat ultimele triluri, împăratul n-o mai lăsă să stea la ușă, ci o puse pe dânsa în locul grangurului, în fruntea mesei.

Când s-au întors la suratele lor, privighetoarea a fost aceea care a pornit prima în fruntea celorlalți doi cântăreți, chiar dacă îmbrăcămintea ei era cu mult mai simplă decât a grangurului și a mierlei.

Mierla, care cântase ceva mai frumos decât grangurul, s-a dus în urma privighetorii. Grangurul însă, cu toată statura lui impunătoare și cu toată frumusețea penelor sale, rămase îndărăt și, ieșind umilit și rușinat de la împărat, se duse acuma cel din urmă.

Și de atunci, de când au fost aceste trei păsări la împăratul lor că să-i cânte la masă, a rămas privighetoarea cea mai renumită și măiastră cântăreață dintre toate neamurile păsărilor. Fiecare pasăre cântătoare trebuie să-și plece capul și să se închine înaintea ei.“

1. Realizează, pe caiet, un tabel asemănător celui dat, și bifează în dreptul personajelor din *Legenda privighetorii* calitățile de care dau dovadă.

Calități \ Personaje	Privighetoarea	Mierla	Grangurul	Împăratul păsărilor	Păsările din împărăție
Modestie					
Lipsă de modestie					
Încredere în sine					
Încredere în ceilalți					x
Neîncredere în sine	x				
Neîncredere în ceilalți				x	

2. **ACTIVITATE ÎN PERECHI.** Răspundeți oral la întrebările de mai jos referitoare la *Legenda privighetorii*.

- De ce privighetoarea nu avea încredere în ea?
- Cum l-a impresionat grangurul pe împărat?
- După ce ați ascultat cântecul privighetorii, considerați că aceasta merita aprecierea celorlalți?
 - Da, pentru că ...
 - Nu, pentru că ...
 - Încă nu știu, pentru că ...

1. ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI. Puneți-vă în locul personajelor din *Legenda privighetorii* și completați oral dialogurile, gândindu-vă la cum s-ar fi putut comporta.

2. ACTIVITATE ÎN PERECHI. Mierla a ocupat de la bun început al doilea loc. A făcut acest lucru pentru că (1) nu avea penele la fel de frumoase ca ale grangurului sau (2) știa că nu cântă la fel de frumos ca privighetoarea?

Alegeți unul dintre răspunsuri (sau găsiți altul) și aduceți cel puțin trei argumente pentru răspunsul dat. Prezentați-le colegilor opinia și argumentele voastre.

3. Ce opinie ai despre următoarele enunțuri? Consultă-te cu colegii și dezbateți.

- Dacă am încredere în mine, înseamnă că nu sunt modest.
- Ceilalți sunt impresionați de atitudinea și siguranța celor pe care îi văd.
- Dacă sunt sigur pe mine, pot câștiga în orice împrejurare.
- Modestia nu trebuie confundată cu lipsa de încredere în sine.
- Modestia și umilința nu sunt același lucru.
- Frumusețea fizică nu înlocuiește trăsături morale frumoase.

4. ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI. Citiți cu atenție condițiile de participare la concursurile de la Școala Păsărilor din Pădure și alegeți una dintre cele două păsări – privighetoarea sau grangurul – care se pot prezenta la concursuri cu șanse de câștig. Argumentați-vă alegerile în fața clasei, referindu-vă la modestie și la încrederea în sine.

CONCURS DE ȚINUTĂ

- să fi prezentabil
- să fi sigur pe tine
- să te impui prin prezență

CONCURS DE TALENTE

- să ai un talent real
- să cucerești publicul cu talentul tău
- să fii cel mai talentat

► **Modestia** înseamnă să fii lipsit de îngâmfare, moderat, cumpătat în purtare, în pretențiile pe care le ai față de ceilalți. Opuse acesteia, lăudăroșenia, îngâmfarea, a fi încrezut și altele, sau **lipsa de modestie**, înseamnă să te lauzi cu calități pe care nu le ai sau cu lucruri pe care nu le-ai făcut.

Încrederea în ceilalți se referă la un sentiment de siguranță față de cinstea, buna-credință sau sinceritatea cuiva, iar **încrederea în sine** înseamnă să îți cunoști calitățile, dar și limitele, astfel încât să poți acționa sigur în anumite situații. **Neîncrederea în ceilalți** sau **în sine** înseamnă îndoială, suspiciune.

Aceste trăsături morale nu se exclud, însă e bine să stabilim o limită – de exemplu: a avea încredere în sine nu înseamnă că nu ești modest, dacă nu intervine lauda de sine.

1. ACTIVITATE ÎN PERECHI. Citiți fragmentul din *Prietenii din Pădurea argintie*, de Flori Neagu.

„Într-o poieniță, se întâlneau zilnic la joacă patru prieteni buni: iepurașul Țup, ursulețul Cafeniu, aricelul Țepeluș și Melc. S-ar fi înțeles destul de bine, dar se cam săturaseră de mofturile lui Țup. Acesta voia să aleagă numai el jocurile, tot el să înceapă și să fie întotdeauna cel care câștigă. Dacă pierdea vreodată, se supăra foarte rău și pleca, stricându-le jocul.

Într-o zi, Țepeluș îndrăzni să-i spună:

– Țup, să știi că nu e frumos ce faci. Nu trebuie să te superi când pierzi. Trebuie să respecti și dorințele celorlalți. În plus, n-are niciun haz să începi jocul și să știi dinainte că vei câștiga, nu crezi?

– Voi sunteți cei care mă plictisiți pe mine și nu mai vreau să mă joc cu voi. Lăsați-mă în pace. Sunt prea deștept pentru voi!

Și plecă supărat.“

- Apreciați comportamentul lui Țup. Argumentați-vă opinia în fața colegilor.

A. Țup avea dreptate.

B. Țup era îngâmfat și încrezut.

2. În care dintre situațiile de mai jos ai putea da dovadă de modestie sau de încredere în sine? Răspunde oral și dă și alte exemple.

	Modestie	Încredere în sine
Când fac fapte bune pentru a-i ajuta pe alții.		
Când mă prezint la un concurs.		
Când vorbesc despre mine.		

RECAPITULARE

PERSOANA. NOȚIUNEA DE PERSOANĂ. TRĂSĂTURI MORALE ALE PERSOANEI

Am aflat despre **persoane** și
ce înseamnă să fim persoane...

1. Găsește toate cele unsprezece cuvinte scrise pe orizontală în careul de mai jos care denumesc persoane. Apoi alcătuește, pe caiet, enunțuri cu cinci dintre ele în care să spui ceva care să demonstreze că ființa respectivă este o persoană, după modelul dat.

... și despre **trăsăturile
morale ale persoanei.**

O	C	A	I	N	E	H	B	U	N	I	C	G
F	I	I	C	A	V	P	A	P	A	G	A	L
C	A	L	P	I	S	I	C	A	T	A	T	A
B	P	O	M	N	N	E	P	O	T	P	U	I
J	U	C	A	R	I	E	F	M	A	M	A	A
P	R	O	F	E	S	O	R	M	E	D	I	C
B	U	F	N	I	T	A	B	U	N	I	C	A
F	I	R	F	I	U	V	M	A	T	U	S	A

În fiecare seară, **bunicul** ne citește povești.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

2. Amintiți-vă care sunt datele de identitate ale unei persoane și notați, pentru gemenii din imaginea alăturată, care pot fi datele comune și datele diferite.

3. Desenează și completează, pe o coală A4, steluța cu informații despre tine. Apoi realizați „Aleea steluțelor“ din clasa voastră.

Care este cea mai mare
calitate a mea?

Ce calitate vreau să
mai dobândesc?

Care este activitatea mea
preferată?

Lipește o poză
cu tine

Pentru ce îmi
apreciez colegii?

Ce îmi place cel mai
mult la școală?

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI – MICII DETECTIVI (JOC)

4. La Gala premiilor „Micii voluntari“, colegii noștri au fost nominalizați la categoriile: *Bunătate, Modestie, Curaj, Sinceritate, Respect, Încredere în sine și Încredere în ceilalți* pentru că au dat dovadă de trăsături morale deosebite. Doar două colege au fost nominalizate pentru aceeași trăsătură, în rest, fiecare dintre ei a fost nominalizat pentru o singură trăsătură morală frumoasă. Urmăriți cu atenție indiciile de mai jos, identificați categoriile și aflați ce copil a fost nominalizat la fiecare dintre acestea. Apoi centralizați rezultatele tuturor grupurilor și verificați-vă.

- Pentru „Cel fără îngâmfare și având cumpătate“ a fost nominalizat băiatul al cărui nume este al doilea în ordine alfabetică.
- Pentru „Atenția și grija față de ceilalți“ au fost nominalizate fetele ale căror nume încep cu aceeași consoană.
- Pentru „Puterea morală de a înfrunța o situație nefavorabilă“ a fost nominalizat băiatul al cărui nume începe cu aceeași literă cu care începe și numele categoriei.
- Pentru „Calitatea de a spune adevărul și de a nu păcăli pe nimeni“ a fost nominalizat singurul băiat al cărui nume începe cu o vocală.
- Pentru „Cunoașterea propriilor calități și limite“ a fost nominalizat băiatul al cărui nume e ultimul în ordine alfabetică.
- Pentru „Admirația și considerația față de o persoană“ și pentru „Sentimentul de siguranță față de buna-credință a celorlalți“ au fost nominalizate celelalte două fete, în ordine alfabetică.

	Grupul 1	Grupul 2	...
Bunătate			
Modestie			
Curaj			
Sinceritate			
Respect			
Încredere în sine			
Încredere în ceilalți			

ACTIVITATE ÎN GRUPUL DE PRIETENI DE LA ȘCOALĂ

5. Realizați, fiecare, o listă cu trăsăturile morale pe care doriți să le aibă prietenii voștri, apoi discutați conținutul fiecărei liste. Puteți ține cont de sugestiile de mai jos.

- Cum sunt așteptările voastre față de cele ale prietenilor?
- Cum puteți schimba în bine ceva la voi pe baza așteptărilor prietenilor voștri?

• UN TUR AL GALERIEI

Concret, iată ce aveți de făcut: fiecare va realiza, pe o coală A4, o listă pe două coloane în care să noteze ce îi place, respectiv ce nu îi place la felul în care se comportă. Lăsați foaia pe bancă, cu scrisul în jos. Apoi treceți toți, pe rând, pe la băncile colegilor și notați, tot pe două coloane, ce vă place și ce nu vă place la comportamentul lor.

La final, fiecare își va citi foaia, comparând ce a scris cu ce i-au scris colegii, pentru a decide dacă e cazul sau nu să facă schimbări în comportamentul lui/ei. Apoi va adăuga foaia la **portofoliul** personal.

ACTIVITĂȚI ÎN GRUPURI MICI – JOC DE ROL

- Interpretați, pe roluri, adaptarea după fabula lui Esop *Vulpea, măgarul și leul*, schimbând replicile care dau dovadă de lipsă de sinceritate. Apoi formulați o morală a fabulei cu referire la răutate.

Măgarul: Vulpițo, mi-e frică de leu. Dacă mă prinde, mă mănâncă!

Vulpea: Stai liniștit, prietene, o să am eu grijă să nu se întâmple una ca asta.

(Apoi vulpea s-a dus la leu.)

Vulpea: Leule, dacă-l duci pe măgar la groapa din apropiere și îl împingi în ea, el nu va mai putea ieși. Așa vei avea o masă de prânz pe cinste!

(Leul a fost de acord, iar vulpea s-a întors la măgar.)

Vulpea: Leul a zis că ne cruță, dar să ne ascundem în groapa din apropiere.

(Măgarul și vulpea s-au dus la groapă, iar acolo vulpea l-a împins pe măgar înăuntru.)

Vulpea: Poftă bună, leule!

(Leul a salvat măgarul.)

Leul: Poți pleca, prietene! Voi mânca vulpea astăzi la prânz.

- Copiii din imagine organizează în fiecare săptămână un program pentru radioul on-line al școlii. Săptămâna aceasta, în emisiunea *Eu și prietenii mei*, au vorbit despre trăsăturile morale ale persoanei. Au găsit o modalitate interesantă și drăguță de abordare a subiectului: fiecare și-a prezentat câte un coleg de echipă odată cu calitățile pe care le are. Intrați în pielea personajelor și prezentați-vă.

PROIECT DE ECHIPĂ

2

Tema proiectului: *Gala micilor fapte bune mari*

Pașii pe care îi puteți urma sunt descriși mai jos.

I. Adunați informații despre fapte bune făcute de voi înșivă, de colegi din clasă sau din școală.

II. Toate echipele, împreună, stabiliți câteva criterii după care să apreciați faptele bune și punctajul fiecărui criteriu. (De exemplu, câte persoane au beneficiat de fapta bună, cât de des fac fapte bune colegii respectivi, cât de importante sunt aceste fapte pentru școală, comunitate, mediul înconjurător etc.). Apoi ordonați descrescător punctajele.

III. Toate echipele, împreună, organizați un eveniment la care să invitați profesori din școală (chiar dacă unii s-au pensionat deja), părinți, bunici și alți elevi ai școlii.

IV. Premiați-i pe câștigători cu diplome și cu obiecte realizate de voi la AVAP.

PERSOANA. NOȚIUNEA DE PERSOANĂ. TRĂSĂTURI MORALE ALE PERSOANEI

1. Alege varianta care se potrivește în fiecare caz.
- A.** Când ne referim la persoană, spunem că:
- orice ființă este persoană.
 - fiecare persoană este unică.
 - nu orice persoană are trăsături morale.
- B.** Trăsăturile morale ale persoanei:
- sunt doar cele considerate bune.
 - nu sunt prezente la orice persoană.
 - sunt toate calitățile, bune sau rele, ale unei persoane.
- C.** O persoană poate fi apreciată de ceilalți dacă:
- este de încredere.
 - se laudă.
 - îi păcălește mereu pe ceilalți.

3 răspunsuri corecte	FB	
2 răspunsuri corecte	B	
1 răspuns corect	S	

2. Stabilește corespondența între cele două coloane.
a. înfruntarea unor situații periculoase	1. bunătate
b. lipsa laudei de sine	2. încredere
c. atenția și grija față de ceilalți	3. modestie
	4. curaj

3 răspunsuri corecte	FB	
2 răspunsuri corecte	B	
1 răspuns corect	S	

3. Completează enunțurile cu termeni potriviți.
- Admirația și considerația sunt forme de manifestare a
 - Încrederea în ... se bazează pe siguranța că sunt de bună-credință.
 - Oamenii se deosebesc de celelalte ființe prin faptul că pot
(Se va trece o singură caracteristică.)

3 răspunsuri corecte	FB	
2 răspunsuri corecte	B	
1 răspuns corect	S	

1 răspuns foarte bine argumentat	FB	😊
1 răspuns bine argumentat	B	🙂
1 răspuns vag	S	🙄

4. Citește citatul de mai jos și exprimă-ți opinia, completând unul dintre enunțurile date.

„Sinceritatea este forma cea mai îndrăzneță a curajului.“

William Somerset Maugham, scriitor britanic

- Sunt de acord, pentru că
- Nu sunt de acord, pentru că
- Încă nu am o părere, pentru că

5. În *Vrăjitorul din Oz*, cartea lui Lyman Frank Baum, cele trei personaje cu care se întâlnesc Dorothy și Toto, cățelul fetei, își doresc fiecare câte ceva. Pornind de la replicile lor, creează un scurt dialog, de maximum cinci replici, din care să reiasă ce trăsături morale caută Sperietoarea de ciori, Leul și Omul de Tinichea și de ce ar avea nevoie de ele.

Omul de Tinichea își dorește o inimă adevărată.

Sperietoarea de ciori vrea creier.

Leul vrea să nu mai fie fricos.

5 cerințe respectate	FB	😊
3-4 cerințe respectate	B	🙂
1-2 cerințe respectate	S	🙄

Când scrii dialogul, ține cont de:

- așezarea în pagină;
- scrierea corectă;
- respectarea numărului de replici indicat;
- scrierea denumirilor trăsăturilor morale potrivite;
- identificarea unor argumente adecvate pentru a explica nevoile personajelor.

GRILĂ DE AUTOEVALUARE

1. A – b; B – c; C – a. 2. a – 4; b – 3; c – 1. 3. a. respectului; b. ceilalți; c. *de exemplu*: vorbi articulat/avea sentimente/avea preocupări etc. 4. *de exemplu*: Sunt de acord, pentru că a spune adevărul întotdeauna nu e ușor, mai ales dacă ai făcut ceva rău sau grav. *sau*: Nu sunt de acord, pentru că oamenilor nu trebuie să le fie frică să fie sinceri. etc. 5. *de exemplu*: Sperietoarea de ciori vrea să aibă încredere în sine, ca să poată face mai multe pentru ea și pentru cei din jur. Leul vrea să fie curajos pentru că el este regele animalelor și vrea să le poată apăra. Omul de Tinichea își dorește să fie bun pentru că vrea să le mulțumească celorlalți prin bunătate.

UNITATEA 2

RAPORTURILE NOASTRE CU LUCRURILE

VOM DESCOPERI:

1. Ce sunt lucrurile? Nevoia noastră de lucruri
2. Lucruri care ne exprimă: îmbrăcăminte, jucării și jocuri, cărți, colecții, camera mea
3. Relații și atitudini față de lucruri: proprietate, grijă sau neglijență?
4. Recapitulare
5. Evaluare
6. Recapitulare semestrială
7. Evaluare semestrială

CE VEI REUȘI?

- să definești lucrurile;
- să explici de ce ai nevoie de lucruri;
- să identifici modul în care lucrurile „vorbesc” despre tine;
- să stabilești o relație bună cu lucrurile tale și ale altora.

CUVINTE IMPORTANTE:

- lucruri personale
- lucruri care mă exprimă
- proprietatea asupra lucrurilor
- grija față de lucruri
- neglijență

1. CE SUNT LUCRURILE? NEVOIA DE LUCRURI

ACTIVITĂȚI ÎN PERECHI

- Priviți cu atenție imaginile de mai jos și răspundeți cerințelor.

1. Realizați, pe caiet, o listă care să cuprindă cât mai multe cuvinte care denumesc ceea ce vedeți în imagini, fără a trece și denumirile de ființe. Grupați aceste cuvinte pe categorii și scrieți, în dreptul fiecăreia, la ce ne folosește.

Categorii	Denumiri	La ce ne folosește
haine
jucării
elemente naturale
mobilier
altele

2. Alegeți două-trei obiecte din lista de mai sus pe care le aveți și voi și motivați de ce aveți nevoie de ele.

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

1. Pregătiți-vă fiecare câte un sfert de coală A4 și un creion. Citiți cu atenție descrierea situației, apoi rezolvați individual cerința într-un timp cât mai scurt.

Ai la dispoziție 5 minute pentru a-ți salva de pe vasul care se scufundă cele mai utile cinci lucruri care îți aparțin (de restul se ocupă părinții tăi, pentru că nu ești singur) și fără de care viața pe insula pustie pe care ai ajuns ar fi foarte plictisitoare. Start!

- Prezentați-vă fiecare lista, cu argumente.
- Acum, stabiliți o listă a echipei cu cele cinci lucruri, valorificând listele tuturor membrilor grupului.
- Grupurile își vor expune listele, astfel încât să le puteți vedea cu toții.
- Fiecare grup își va alege un reprezentant care va prezenta motivele pentru care membrii grupului au ales acele lucruri.

2. Analizează listele tuturor grupurilor, comparându-le cu aceea a propriului grup, apoi alege explicațiile care crezi că se potrivesc celor două afirmații de mai jos.

- Au existat asemănări pentru că:
 - avem aproximativ aceeași vârstă;
 - ne interesează aceleași lucruri;
 - avem preocupări și interese comune.
- Au existat diferențe pentru că:
 - avem preferințe diferite;
 - suntem diferiți;
 - suntem unici.

Amintește-ți ce ai aflat în prima unitate despre persoană și găsește și alte explicații.

3. Care au fost motivele pentru care colegii au ales lucrurile de pe lista lor? Notează-le într-un tabel asemănător celui de mai jos și compară-le cu motivele tale pentru a observa asemănările/deosebirile.

Lucruri alese	Motive
...	...

Tare curios sunt ce ai ales... Eu am ales telefonul, dar pe insulă nu există curent electric. 😂

► **Lucrurile** sunt definite ca fiind tot ceea ce există (în afară de ființe). Li se mai spune și obiecte. Putem clasifica lucrurile în mai multe categorii, cum ar fi: obiecte de îmbrăcăminte (lenjerie, tricouri, rochii, căciuli), obiecte de mobilier (pat, fotoliu, scaun), elemente naturale (zăpadă, apă), jucării, cărți, obiecte de colecție și multe altele.

Fiecare categorie de obiecte este necesară. De exemplu, elementele naturale sunt bune pentru mediul înconjurător (care e bun pentru noi), hainele ne feresc de frig, de soare și de priviri indiscrete, mobilierul și electrocasnicele ne asigură confortul zilnic, jocurile, jucăriile și cărțile, dar și unele dispozitive electronice, obiectele pe care le colecționăm sau articolele sportive ne ajută să ne petrecem timpul liber într-un mod plăcut.

1. Citește fragmentul din *Șoricelul Semy și șoricelul Ory*, de Adriana Gheorghiu, și fii atent la cuvintele subliniate.

„Încă de cu seară începuse să viscolească. Câmpul se transformase într-o mare uriașă de zăpadă, păsările se ascuseră în cuiburi, iar animăluțele nu îndrăzneau să iasă din adăposturile lor.

«Stau și mă întreb cum am să onorez eu mâine invitația pe care mi-a făcut-o Ory», și-a spus șoricelul Semy. «Pe așa o vreme, nici măcar paltonul meu de lână nu-mi va ține cald, iar viscolul, sigur, îmi va zbura fesul de pe cap».

[...] Mult timp a stat șoricelul Semy pe gânduri în fața ferestrei, încercând să găsească o cale de a ajunge la prietenul lui, Ory, care locuia la oraș. Cel mai greu îi este să ajungă la marginea câmpului, că de acolo se poate urca în mașina domnului Pap, care merge în fiecare dimineață în oraș, la biroul lui. Domnul Pap l-a ajutat de multe ori pe Semy. Toamna trecută, când a plouat mult, l-a luat în mașina lui aproape în fiecare săptămână.

În timpul acesta, șoricelul Ory se uita și el pe fereastra de la camera lui și se gândea la Semy. Spera ca prietenul lui să nu plece de acasă pe un asemenea viscol. Tare mult ar suferi dacă i s-ar întâmpla ceva. Doar sunt prieteni de mulți ani și cele mai frumoase momente din viața lor le-au avut împreună.

Ory și-a construit aici, în camera asta uriașă, o cămăruță, numai pentru ca să poată avea un prânz liniștit cu Semy, pentru ca amândoi să se bucure de un lapte cald și o felie de cașcaval și, uneori, chiar de o prăjitură. Anul acesta chiar a adus un covoraș nou, mai molcuț, pentru ca prietenul lui să-și odihnească lăbuțele. Doar Semy este șoarece de câmp și muncește din greu ca să-și adune proviziile.

[...] Cu gândul la prietenul lui, Semy și-a făcut un ceai, după care s-a așezat lângă sobă să citească din cartea pe care Ory i-a făcut-o cadou, anul acesta, de ziua lui de naștere. Lui Semy îi place mult să citească. Datorită cărților, între șoricelii Semy și Ory s-a legat o prietenie lungă și frumoasă. Doar așa s-au întâlnit și așa s-au cunoscut. Amândoi se opriseră să citească titlul de pe coperta cărții care tocmai căzuse de pe banca unde vine să stea, în fiecare dimineață, domnul profesor Flip.“

2. Încadrează cuvintele subliniate în categorii, apoi alcătuieste enunțuri cu fiecare dintre ele, din care să reiasă utilitatea lor, după modelul de mai jos.

Cuiburile sunt de folos păsărilor pentru a se adăposti de vremea nefavorabilă și pentru a-și crește puii în ele.

• OS DE PEȘTE

Te-ai gândit vreodată că poți avea un os de pește în **portofoliul tău**? Hai să facem unul! Eu îți ofer modelul mai jos, iar tu îl poți confecționa fie dintr-un carton, fie dintr-o coală din blocul de desen, fie dintr-o coală A4 albă sau colorată.

Însă osul este doar scheletul, așa că fii atent cum îl „îmbraci“. Te gândești la lucrurile pe care ți le dorești uneori și pentru care insiști pe lângă părinți să ți le cumpere, apoi răspunzi la întrebările sugerate și decizi dacă într-adevăr ai nevoie de toate acele lucruri.

Vreau pantofi sport de firmă, ca ai colegului meu.

Vreau bluza cu sclipici.

Vreau jucăria aceea/jocul acela.

Vreau dulciurile acestea, le-am văzut într-o reclamă.

Vreau și eu sucul ăsta, colega mea are mereu la ea.

Vreau o pizza mare, e bună.

Și așa mai departe...

Îmi crește piciorul repede. Cât timp o să port pantofii sport de firmă?
Bluza se va demoda curând. Cât timp o să port o bluză cu sclipici?
Am nenumărate jocuri/jucării acasă și nu am timp să mă joc cu toate.
Când mă voi juca cu noul joc?

Prea multe dulciuri nu fac bine, iar mama face niște prăjituri delicioase. Le mai vreau pe cele din reclamă?

Apa e mai sănătoasă decât sucul și apoi de ce trebuie să-i imit pe ceilalți?

De fiecare dată, mănânc doar două felii de pizza, ce să fac cu una mare?

Și așa mai departe...

2. LUCRURI CARE NE EXPRIMĂ: ÎMBRĂCĂMINTE, JUCĂRII ȘI JOCURI, CĂRȚI, COLECȚII, CAMERA MEA

ACTIVITATE ÎN PERECHI

- Citiți textele și priviți imaginile.

Ileana petrece 3 ore pe zi în laboratorul de robotică, pasiunea ei.

Paul e pasionat de modă și alocă 2 ore pe zi acestui hobby.

Doina a prins pasiunea pentru olărit de la bunicul ei. Stă și câte 4 ore pe zi în atelier.

Mihai are deja câteva fotografii premiate la concursuri. E adevărat că petrece, în medie, câte 5 ore pe zi fotografiind și salvând fotografiile.

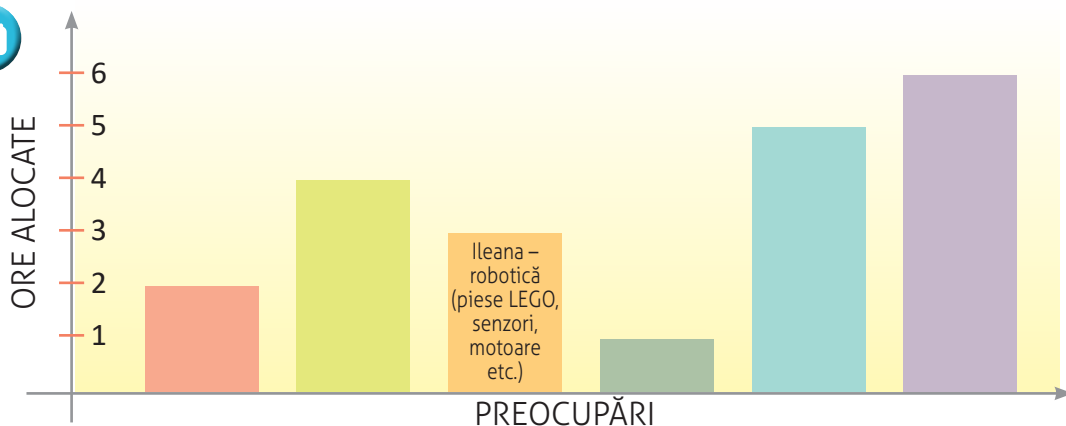

Nicu iubește pictura și stă în fața șevaletului câte o oră pe zi.

Toată acțiunea desenului animat se învâрте în jurul genialului băiat Dexter, care deține în secret un **laborator** ascuns după **biblioteca** din camera sa. El este singurul care are acces în acest laborator, în care petrece aproximativ 6 ore pe zi.

(după: https://www.clopotel.ro/enciclopedia/Desene_animate_Dexter_s_Laboratory-632.html)

- Realizați, pe caiet, un grafic asemănător celui de mai jos, completându-l cu informațiile pe care le desprindeți din texte și din imagini și adăugând o listă de lucruri necesare fiecărui copil pentru pasiunea lui.

Faceți un grafic asemănător pentru pasiunile voastre.

- Desenează, pe o coală A4, schița camerei tale și notează obiectele care se găsesc în aceasta, după modelul dat.

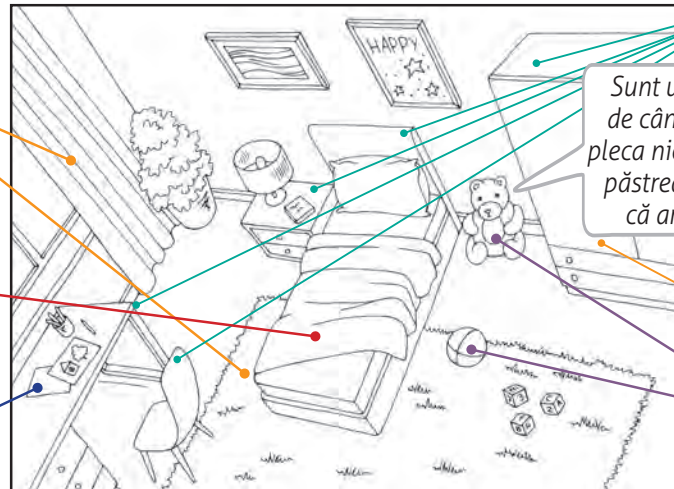
Intră în rolul obiectului tău preferat și vorbește-le colegilor ca și cum ai fi acesta, spunându-le de ce ești important... pentru tine, copilul care lucrează pe acest manual.

decorațiuni
textile

așternuturi

rechizite

mobilier

haine

jucării

► **Lucrurile pe care le avem „vorbesc“** despre noi: cât de îngrijiți și ordonați suntem, cât de grijulii, ce pasiuni avem, ce preocupări. Aceste lucruri pot fi hainele și încălțăminte, rechizitele și cărțile pe care le citim, jocurile și jucăriile care ne plac, obiectele pe care le colecționăm (timbri, fotografiile, monede) pentru că ne pasionează sau cele pe care le adunăm grămadă în cameră... pentru că nu le punem la locul lor.

PĂLĂRIILE GÂNDITOARE

- Citiți textul de mai jos și realizați o listă cu lucrurile fiecărui personaj.
- Împărțiți-vă în șase grupuri, câte unul pentru fiecare pălărie.
- Fiecare grup își va rezolva sarcinile și, la final, va prezenta colegilor rezultatele activității.

MEȘTERUL DE INIMI

de Roxana Stoica

„Într-o foarte bună dimineață de vară, pe când soarele abia urcase pe cer și se răsfața în răcoarea dulce a aerului, pe ulița mare, se auzi o voce puternică, ușor cântată, care sparse liniștea ce domnea peste sat:

– Inimi reparăm! Inimi reparăm! Veniți la meșterul de inimi!

Micuț de statură, cu un șorț colorat peste hainele prăfuite și cu o șapcă de catifea verzuie, îndesată peste părul ciufuit, pitorescul personaj ducea în spate o cutie fistichie, pe care abia-abia o căra. Din când în când, se mai oprea să-și tragă sufletul și își așeza cu grijă pe nas ochelarii care erau gata-gata să-i cadă. Nu era tânăr, dar nici foarte bătrân și părea un om vesel și binevoitor.

Lăptăreasa satului, care, în fiecare dimineață, încărcată precum o albină, pornea la târg cu oalele pline de lapte și smântână, se opri și îi dădu binețe.

- Bună să-ți fie inima!
- La fel și dumitale, răspunse meșterul. [...]
- Cum te numești? [...]
- Vaidemine, îi răspunse meșterul.

Lăptăreasa începu să râdă.

- Ce fel de nume poznaș mai e și ăsta?

– Iaca, noi suntem zece frați la părinți și, când eu am venit pe lume, tata, care aștepta o fată, și-a pus mâna la inimă și a început să se vaite și să se jeluiască, spunând întruna: «Vai de mine, Vai de mine!» De atunci, de fiecare dată când mă vedea, nu se mai putea opri din văitat, așa că au hotărât să mă numească Vaidemine și așa mi-a rămas numele.

- Și ce faci prin părțile acestea, Vaidemine?

– Sunt meșter de inimi și mă pricep să le repar!

- Cum așa? întrebă curioasă lăptăreasa, care uitase și de oale, și de târg, de tot.

– Dacă un om are un necaz sau o durere foarte mare, inima lui, care de obicei e strălucitoare și veselă, se strică, și atunci omul acela devine nefericit și trist. Nu există alt leac pe lume ca să îl faci la loc decât să vină la mine să îl repar, îi răspunse Vaidemine. [...]

– Și la noi în sat sunt vreo câteva inimi stricate. Cu siguranță ai ce meșteri! Și, luându-și oalele în spinare, lăptăreasa porni spre târg.

[...] Vaidemine mai merse așa cât mai merse și, la un moment dat, zări o căsuță la capătul satului.

«Numai bine», gândi el obosit și flămând.

Bătu la ușă să vadă dacă e cineva acasă. Cum nu îi răspunse nimeni, se hotărî să intre. Era o căsuță de lemn părăsită [...]. Vaidemine decise atunci să se așeze acolo pentru cele câteva zile cât avea de gând să rămână în sat. Își așeză cu grijă cufărul într-un colț al camerei și, ușor-ușor, cu ce avea la îndemână, se gospodări nițel. Își scoase câteva merinde pe care le luase cu el când pornise la drum, se spălă cu apă rece de la fântâna din fața casei și se apucă să facă puțină ordine.

Își încropi un pat în care să doarmă, iar apoi atârână afară, în fața ușii, o tăblie mare ruginită pe care scrisese cu litere de-o șchioapă: «La Vaidemine, meșterul de inimi!»

Încântat de cum decursese ziua până atunci, se așeză pe un scaun șchiop, cu trei picioare, afară, pe marginea uliței, așteptând să apară primul client.“

PĂLĂRIA ALBĂ

- Identificați în text întâmplările care nu se puteau petrece dacă personajele nu ar fi avut lucrurile necesare cu ei.

PĂLĂRIA ROȘIE

- Numiți emoțiile necesare personajelor pentru a-și folosi lucrurile în mod util și bun pentru ei și pentru ceilalți.

PĂLĂRIA NEAGRĂ

- Reparatul inimilor pare o treabă delicată. Fiți prudenți când alegeți obiectele pe care Vaidemine le va folosi pentru asta!

PĂLĂRIA VERDE

- Continuați povestea de unde a rămas, scriind trei-patru rânduri legate de ceea ce conține cutărul lui Vaidemine.

PĂLĂRIA GALBENĂ

- Ați avut inima reparată de Vaidemine. Faceți o listă cu lucruri pe care i le-ați dărui, considerând că îi sunt de folos.

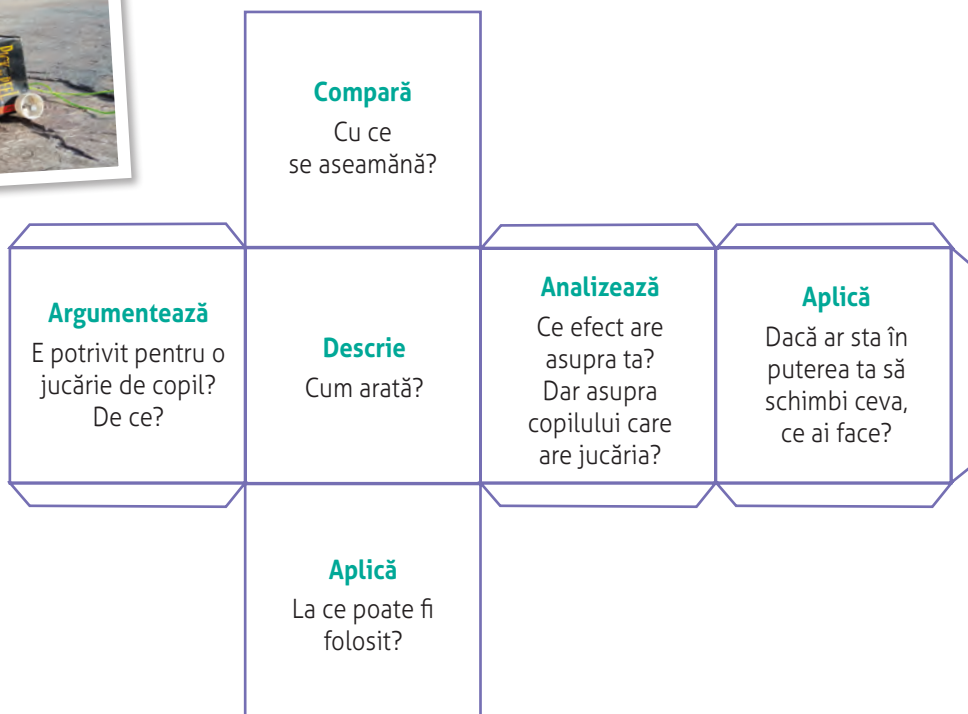
PĂLĂRIA ALBASTRĂ

- Urmăriți-vă colegii cum lucrează (cum interacționează, cum se respectă, cum se ascultă și cum își împart sarcinile), notați și faceți-le câteva recomandări.

• CUBUL CARE NE AJUTĂ SĂ GÂNDIM „ÎN AFARA CUTIEI“

Ce înseamnă asta? Înseamnă că nu îi judecăm pe toți după criterii fixe. Lucrurile „vorbesc“ despre noi, dar uneori spun ceva trist. Jucăria din imagine este făcută de un copil pentru fratele lui mai mic, pentru că familia lor nu-și permite să le cumpere jucării. Folosește cerințele de pe cub pentru a exersa modul în care poți să privești astfel de situații. Desenează un cub desfășurat pe un carton, scrie pe fețele lui răspunsurile la întrebări, apoi decupează-l, lipește-l și uită-te la el de fiecare dată când te întâlnești cu o situație greu de înțeles.

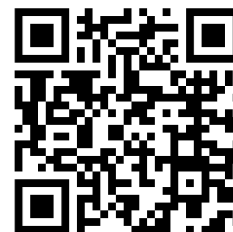

3. RELAȚII ȘI ATITUDINI FAȚĂ DE LUCRURI: PROPRIETATE, GRIJĂ SAU NEGLIJENȚĂ?

ACTIVITĂȚI ÎN PERECHI

- Priviți întâi cu atenție imaginile de mai jos și creați dialoguri adecvate situațiilor observate, pe care să le interpretați în fața colegilor.
- Ascultați apoi melodia *Te-ai jucat, dar faci curat* pe YouTube, accesând linkul <https://www.youtube.com/watch?v=0gofuYKHgqY> sau scanând codul QR alăturat și desprindeți mesajul transmis prin versuri.

1. Completează oral enunțurile, pe baza dialogurilor create și a melodiei ascultate, folosind cuvinte care crezi că se potrivesc.

Uneori, copiii se ceartă cu alții pentru că nu vor să ... lucrurile lor.

Unele lucruri de la școală pot fi ... de către toți copiii din clasă.

La locul de joacă sau când ne vin prieteni în vizită este ... să ne jucăm împreună cu lucrurile pe care le avem.

După ce folosim lucrurile (jucării, rechizite și altele), este ... să le punem la locul lor, chiar dacă nu sunt ale noastre.

Indiferent ale cui sunt lucrurile pe care le folosim, ale noastre sau ale ..., trebuie să avem grijă de ele.

2. Gândește-te la lucrurile tale personale și completează, pe caiet, un tabel asemănător celui de mai jos, folosind exemplele date.

Lucruri pe care le pot împărți cu ceilalți oricând	Lucruri pe care le pot împrumuta anumitor persoane, uneori sau în anumite situații	Lucruri care nu se împrumută niciodată/nu se folosesc în comun
creioane	cărți	periuța de dinți
...

1. Realizează un scurt text opus celui dat mai jos. Opus înseamnă ca, în locul defectelor și al atitudinilor nepotrivite față de lucruri, să descrii calități și atitudini frumoase. La final, completează cu unu-două enunțuri prin care să susții avantajele atitudinilor redată de tine în text.

CE NEPĂSARE!

Indi este personajul principal al poveștii care, în fiecare zi, face exact aceleași lucruri. Nu schimbă niciodată nimic: vine acasă de la școală, își aruncă ghiozdanul într-un colț al camerei, își ia mâncarea rece din frigider și, după ce termină de mâncat, se șterge pe haine de urmele de mâncare de pe mâini. Apoi, cu mâinile astfel „curățate”, își scoate cărțile și caietele din ghiozdan și se apucă de teme, dar se plictisește repede. Așadar, aruncă și cărți, și caiete, și stilou pe unde nimerește și iese afară. Ca de obicei, își caută bicicleta și mingea. Mingea o găsește spartă – în fiecare zi le cere alta nouă părinților. Bicicleta are roțile dezumflate, ca de obicei – iar a aruncat-o peste sârma ghimpată. Bunicul trebuie să-i umfle roțile și azi...

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

2. Alegeți una dintre următoarele categorii de lucruri: haine/încălțăminte, cărți/rechizite, jocuri/jucării, obiecte pentru hobby, obiecte comune familiei (de exemplu, tacâmuri), apoi găsiți câteva obiecte din categoria respectivă și alegeți-le drept personaje principale pentru dialogul pe care îl aveți de creat.

- Puneți-vă în locul personajelor alese și completați un ciorchine, ca în modelul alăturat, cu atitudinile pe care le așteptați de la proprietarii voștri, apoi prezentați-le colegilor opțiunile voastre sub forma unui dialog.

► Unele lucruri sunt ale noastre, **personale**, altele sunt ale grupului (familie, colegi). Dintre lucrurile personale, unele pot fi împărțite cu ceilalți (unele rechizite, jucării sau cărți), iar altele nu (cum este cazul obiectelor de igienă personală).

Indiferent cui aparțin lucrurile, **grija** față de ele este atitudinea cea mai potrivită pe care o putem avea, pentru că prin aceasta demonstrăm respect atât față de cei care au fabricat lucrurile respective, cât și față de cei care le-au cumpărat. Grija față de elemente naturale (cum ar fi apa, de exemplu) demonstrează responsabilitate față de mediul înconjurător.

FIECARE CU TALENTUL LUI

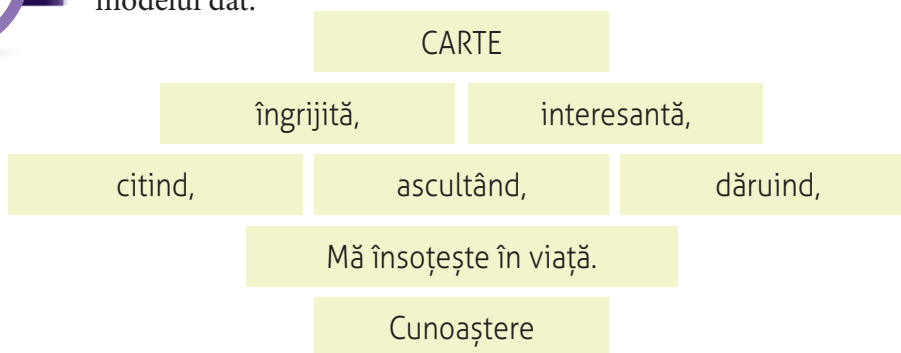
1. Exprimă-ți grija față de lucruri, ale tale sau ale celorlalți, alegând, din următoarea listă, modalitatea care te atrage și formulează unu-două argumente potrivite. Poți folosi sugestiile din paranteze.

- **Prin cuvinte:** îmi place să le vorbesc celorlalți despre ... (ce înseamnă să ai grijă de lucruri), pentru că ... (avem nevoie de ele).
- **Prin desen:** îmi place să desenez imagini care să reprezinte ... (lucruri îngrijite), pentru că ... (acestea sunt imaginea noastră).
- **Prin mișcări:** îmi place să imit mișcări care redau ... (grija față de lucruri), pentru că ... (m-am pus în locul lor și știu cum se „simt“).
- **Prin calcule:** îmi place să demonstrez matematic că ... (a avea grijă de lucruri contribuie la protejarea mediului), pentru că ... (obiectele stricate și aruncate poluează mediul înconjurător).
- **Prin atenția la ceilalți:** îmi place să îi asigur pe ceilalți că ... (nu au de ce să fie îngrijorați când folosesc lucrurile lor), pentru că ... (și eu vreau să mă simt la fel când cineva folosește lucrurile mele).
- **Prin respectul față de mine:** îmi place să am lucruri ordonate și îngrijite ... (grija față de lucrurile mele), pentru că ... (asta spune ceva frumos despre mine).
- **Prin muzică și dans:** îmi place să recreez sau să compun melodii și dansuri prin care îmi exprim ... (grija față de lucruri), pentru că ... (da, uneori dansez cu jucăria mea de pluș preferată).
- **Prin atenția la natură:** îmi place să prezint materialele din care sunt făcute ... (grija față de mediu), pentru că ... (resursele naturale sunt limitate).

• CVINTETUL

Asta înseamnă că ai de scris cinci versuri care să te ajute să aduni la un loc toate ideile importante despre lucruri. Folosește modelul dat.

Tema proiectului: *Dăruind, arăți că îți pasă*

Pașii pe care îi puteți urma sunt descriși mai jos.

I. Selectați, fiecare împreună cu familia lui, lucrurile de care nu mai aveți nevoie (haine care v-au rămas mici, jucării, cărți etc.), curățați-le și puneți-le pe categorii în cutii.

II. Adunați, într-un loc permis din școală, toate aceste obiecte, pe categorii, și puneți etichete.

III. Anunțați colegii din școală, prin afișe sau flyere, că pot să-și aleagă de acolo obiectele de care au nevoie.

PROIECT
DE ECHIPĂ

3

IATĂ CRITERIILE DUPĂ CARE VEȚI FI APRECIATI PENTRU PROIECTUL VOSTRU:

– ați selectat lucruri folositoare altora;

– v-ați implicat toți în așezarea obiectelor pe categorii;

– ați colaborat respectuos.

RECAPITULARE

RAPORTURILE NOASTRE CU LUCRURILE

Unul dintre voi să deseneze la tablă un tabel după modelul celui din imagine, adăugând cât mai multe categorii de obiecte (cu ajutorul colegilor).

Categorii		
Haine	Rechizite	Cărți
pantaloni	stilou	...

Așa arăta camera mea când eram în clasa pregătitoare. Din clasa I însă am făcut schimbări importante în cameră pentru a mă reprezenta mai bine.

1. Scrie, în fiecare coloană a tabelului de la tablă, denumirea unui obiect care crezi că i-a fost necesar lui Raul, după modelul dat.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

2. Alegeți trei cuvinte dintre cele scrise de colegi la exercițiul 1 și redați nevoia lui Raul de acele lucruri, având în vedere faptul că era deja elev. Vă puteți exprima în scris, prin cuvinte, printr-un desen sau modelând din plastilină, prin muzică sau, de ce nu, prin pantomimă (prin gesturi și expresii ale feței).

Candace a descoperit că fiecare aventură a fraților ei se termină cu o mulțime de lucruri distruse, însă părinții ei nu o cred. Așa că nu-i rămâne decât să-i convingă pe cei doi băieți să fie mai grijulii.

Realizează singur o listă cu obiecte pe care Phineas și Ferb le-ar putea distruge.

În perechi, stabiliți de ce ar avea nevoie Phineas și Ferb pentru ca acele lucruri pe care le-ați scris fiecare la punctul anterior să fie în bună stare.

În grupuri de șase-șapte, identificați modalități de a le demonstra celor doi frați de ce e bine să aibă grijă de lucruri.

Cu toții, găsiți soluții pentru ca Phineas și Ferb să se poată distra fără a distruge lucrurile.

3. Iată și un exercițiu drăguț pe care o să-l lucrați și singuri, și în perechi, și în grupuri, și cu toată clasa, ca într-un fel de piramidă.

Îi știi pe Phineas și Ferb, cei doi frați care, din plictiseală, găsesc cele mai năstrușnice idei de a-și petrece vacanța de vară? Ei îl au ca animal de companie pe Perry, ornitorincul verde. Dar nu asta e important, ci sora lor, Candace, care pierde mereu în încercarea de a le demonstra părinților că frații ei nu fac bine ce fac. Pe ea vrem să o ajutăm, așa că hai la treabă!

Hei, chiar ați fost responsabili!

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

4. Revedeți definiția lucrurilor de la pagina 37. Selectați, dintre expresiile de mai jos, doar pe cele care se încadrează în această definiție. Pentru celelalte, căutați explicația în *Dicționarul explicativ al limbii române*, la litera L – *lucru*, și alcătuiți oral câte un enunț prin care să demonstrați că le-ați înțeles.

zile de lucru	lucru de mână	a avea de lucru	lucru scump	
mână de lucru	a-și face de lucru	lucru de nimic	lucru personal	mare lucru

5. Imaginează-ți că lucrurile ar putea simți. Asociază, oral, fiecărei acțiuni de mai jos o „emoție“ pe care crezi că ar avea-o lucrurile tale dacă te-ai purta așa cu ele.

bucurie	uimire	tristețe	dezămăgire	dezgust	furie
---------	--------	----------	------------	---------	-------

- Îți cureți ghetele.
- Pui mâinile murdare pe cărți.
- Pui tacâmurile la loc.
- Cureți cada după ce te speli.
- Din când în când, faci ordine prin lucrurile tale.
- Îți ajuți părinții să pună hainele curate în șifonier.
- Arunci în locuri diferite jucăriile care sunt în set.
- Uneori, speli vasele după cina în familie.

Care a fost emoția care a apărut de cele mai multe ori? Desenează-te, ca să arăți cum te-ai simți știind că lucrurile tale se simt așa.

6. Poveștile cele mai frumoase se fac împreună. Privește imaginea alăturată și descrie ce vezi în ea și despre ce crezi că este vorba. Da, piesele de LEGO își fac planuri să se răzbune pe părinții tăi dacă tu le lași împrăștiate. Așadar, poveștile voastre se vor numi *Dejucarea planului pieselor de LEGO* și vor fi scrise astfel:

- fiecare elev din prima și din ultima bancă va începe povestea cu un enunț și vor da poveștile, spre completare, colegilor din spate/din față (dacă aveți în clasă 6 elevi în prima bancă și 6 în ultima bancă, înseamnă că se încep... exact, douăsprezece povești);
- fiecare copil va completa povestea cu un enunț, în legătură cu cele scrise anterior.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

7. Folosiți modelul din imaginea alăturată pentru a reprezenta tot ceea ce ați aflat despre lucruri (ce sunt, de ce avem nevoie de ele, cum e recomandat să ne purtăm cu ele etc.). Lucrați pe o coală A4 (sau mai mare, dacă doriți), folosiți multe culori și imagini sau desene.

• Ne apropiem de finalul semestrului, când primul vostru proiect de echipă (vezi pagina 17) ar trebui să se finalizeze. Iată ce ați putea face:

- să vă întâlniți pe echipe;
 - să verificați respectarea calendarului încă o dată;
 - să stabiliți ce mai aveți de făcut și, mai ales, ...
 - ...să faceți o listă cu lucrurile necesare finalizării proiectului.
- Poate exemplele de mai jos vă vor fi de ajutor pentru acest ultim pas.

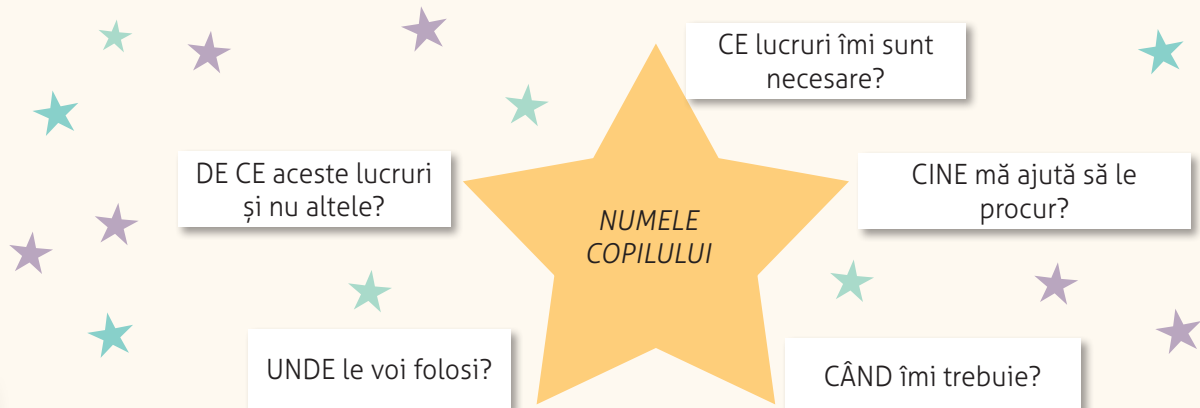

Sebi îl ajută pe vecinul lui, care e în clasa I, să înțeleagă mai bine la matematică. Pentru asta mai are nevoie de o **numărătoare**, **bețișoare** și **jetoane cu cifre**.

Reli o ajută pe vecina ei, care provine dintr-o familie cu mulți copii, să învețe să meargă cu bicicleta. I-a dăruit bicicleta ei veche, dar mai are nevoie de un set cu **casă**, **genunchiere** și **cotiere**.

• Pentru a face o listă bună și într-adevăr utilă, poți folosi **explozia stelară**.

1. Stabilește, pe caiet, dacă enunțurile de mai jos sunt adevărate (A) sau false (F).

- a. Fiecare dintre lucrurile pe care le avem și le folosim răspund anumitor nevoi.
- b. Obiectele necesare distracției și petrecerii timpului liber trebuie să fie foarte multe.
- c. Preferințele pentru anumite lucruri pot fi aceleași la persoane cu preocupări asemănătoare.
- d. Obiectele pe care le colecționăm pot spune ceva despre preocupările și preferințele noastre.
- e. Lucrurile pe care le dețin persoanele pot arăta diferențele dintre acestea.
- f. Trebuie să avem toate lucrurile pe care le au și ceilalți.

5-6 alegeri corecte	FB	
3-4 alegeri corecte	B	
1-2 alegeri corecte	S	

2. Alege, pentru fiecare variantă, continuarea potrivită.

A. Este bine... B. Nu este bine...

- a. ...dacă lucrurile pe care le avem sunt mai importante decât modul în care ne comportăm.
- b. ...să avem grijă de lucrurile celorlalți și de ale noastre.
- c. ...atunci când ne exprimăm respectul față de noi prin grija față de lucrurile care ne reprezintă.

3 alegeri corecte	FB	
2 alegeri corecte	B	
1 alegere corectă	S	

3. Privește imaginile și completează enunțurile pe caiet.

3 completări potrivite	FB	
2 completări potrivite	B	
1 completare potrivită	S	

- a. Lucrurile pe care le avem sau le folosim se ... de-a lungul vieții.
- b. Lucrurile pe care le folosim exprimă ... sau ... noastre.

3 răspunsuri adecvate	FB	😊
2 răspunsuri adecvate	B	😊
1 răspuns adecvat	S	😊

4. Completează, pe caiet, enunțurile de mai jos cu ceea ce consideri potrivit.

- Este firesc să cer lucruri atunci când
- Este important ca persoanele care îmi împrumută lucruri să fie
- Este bine să ... lucrurile de care nu mai avem nevoie.

5. Elevii clasei a III-a sunt, de obicei, foarte grijulii cu lucrurile lor, însă astăzi au ieșit din clasă lăsând-o așa cum se vede în imagine. Scrie un text, de zece-douăsprezece enunțuri, în care să te referi la motivul pentru care crezi că elevii au lăsat sala de clasă așa și ce ar putea face ei la întoarcerea în sală.

5 cerințe respectate	FB	😊
3-4 cerințe respectate	B	😊
1-2 cerințe respectate	S	😊

Când scrii textul, ține cont de:

- identificarea unui motiv întemeiat pentru atitudinea elevilor;
- recomandarea unei soluții potrivite situației;
- așezarea în pagină;
- scrierea corectă;
- respectarea numărului de enunțuri indicate.

GRILĂ DE AUTOEVALUARE

1. a – A; b – F; c – A; d – A; e – A; f – F. 2. A – b, c; B – a. 3. a. *de exemplu*: se schimbă; b. *de exemplu*: nevoile/interesele. 4. a. *de exemplu*: am nevoie de acestea; b. *de exemplu*: sigure că am grijă de acestea; b. *de exemplu*: donăm/dăruim.

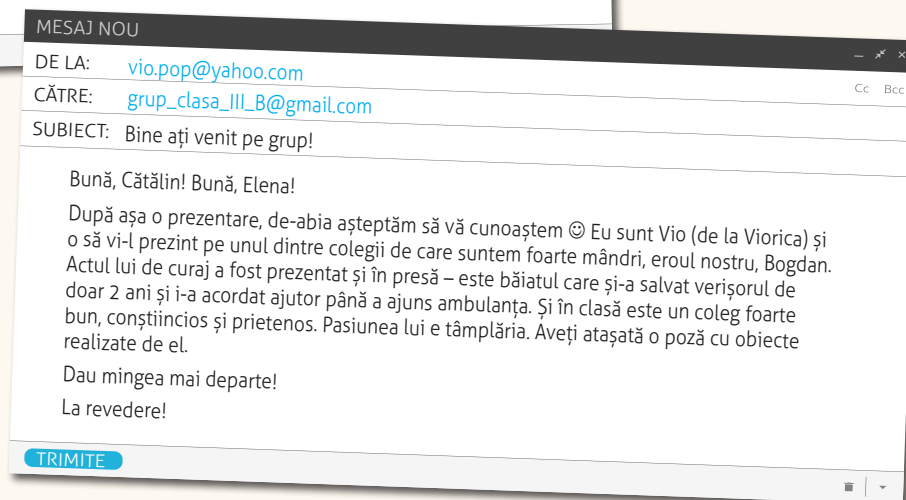
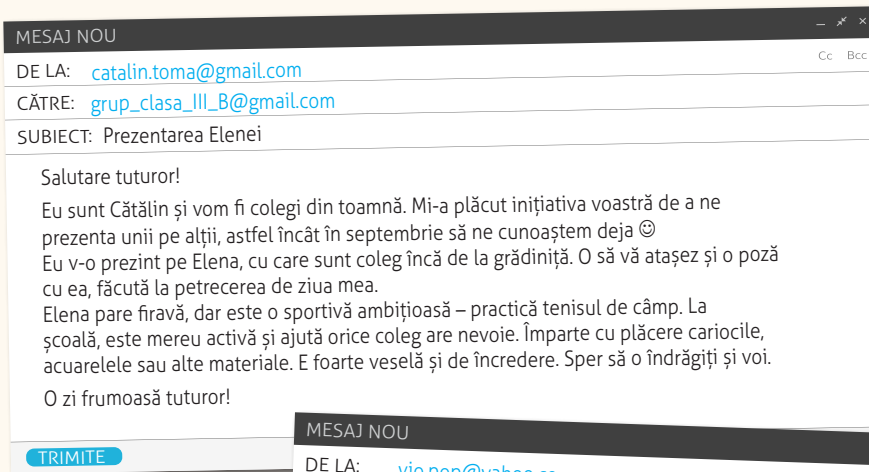

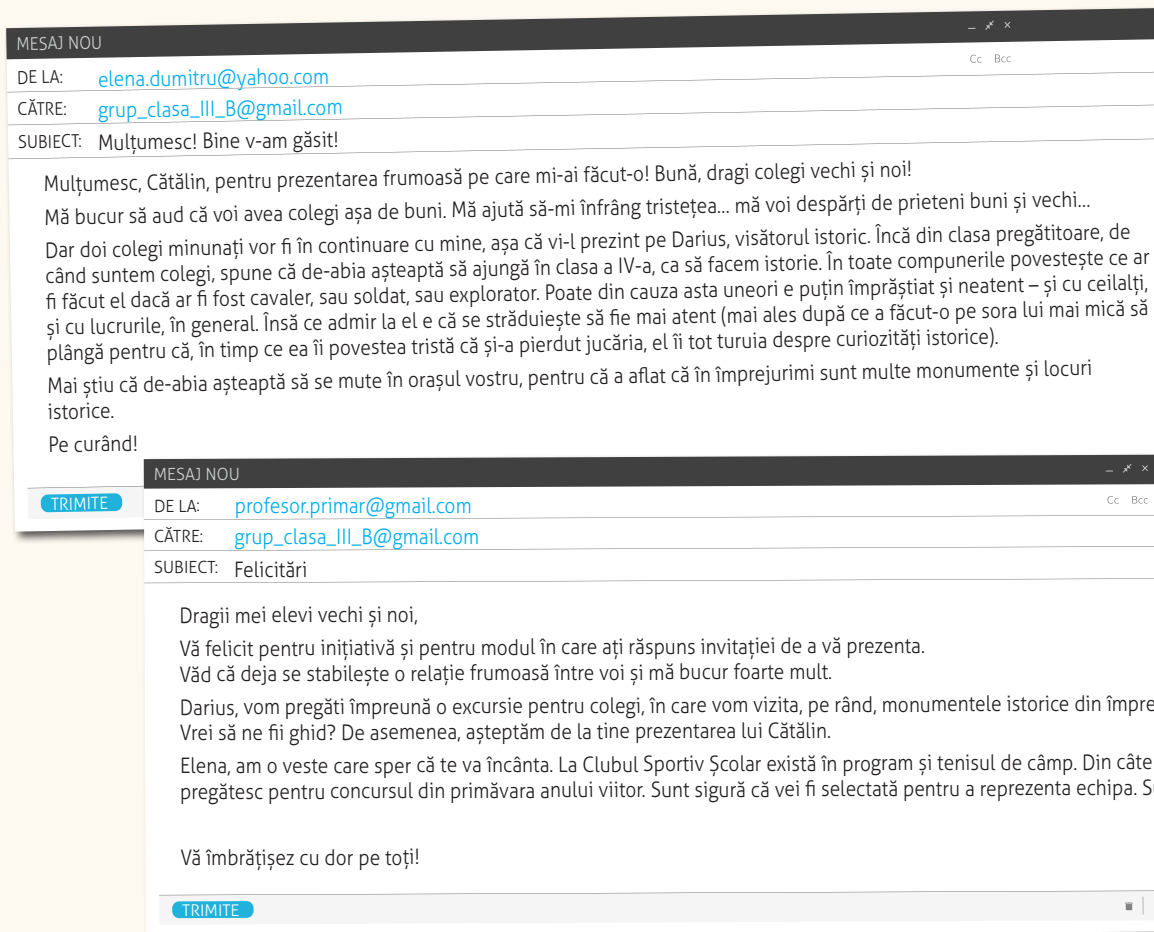
Cei trei copii care se îndreaptă spre școală sunt colegi nou-veniți, dar sunt întâmpinați ca și cum toți se cunosc deja. Haideți să descoperim jocul de cunoaștere pe care l-au creat elevii clasei a III-a.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

1. Citiți mailurile de mai jos pentru a descoperi jocul de cunoaștere.

- Ce trăsături morale identificați la Cătălin, Elena, Bogdan și Darius? Răspundeți oral.
- Deveniți, pentru un moment, Darius și orice coleg/colegă de-ai Vioricăi, apoi scrieți un mail către copiii din clasa a III-a B în care să-i prezentați pe Cătălin, respectiv pe Vio (așa cum credeți că sunt ei, după ce le-ați citit mailurile).

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

2. Scrieți articolul din ziar în care a fost prezentat actul de curaj al lui Bogdan, așa cum vi-l imaginați voi. Însoțiți articolul de desene sau fotografii.

3. Fiecare dintre voi își alege un elev dintre cei menționați, se documentează și realizează o listă cu lucrurile necesare pentru activitatea la care se face referire, folosind modelul dat.

- Elena practică tenisul de câmp.
- Pasiunea lui Bogdan e tâmplăria.
- Darius își imaginează ce ar fi făcut dacă era explorator.

Andrei este pasionat de **cavalerii** medievali.

CAVALER

armură	lance
coif	spadă
mănuși metalice	scut
apărătoare pentru picioare	șa

ACTIVITATE ÎN GRUPURI

Formați trei grupuri, câte unul pentru fiecare elev ales la punctul anterior. Pe baza listelor realizate de membrii grupului, creați o singură listă de lucruri necesare și prezentați-o colegilor, argumentând alegerile făcute.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

4. Recitiți ceea ce a scris Elena în mail cu privire la atenția lui Darius față de ceilalți și față de lucruri. Realizați apoi, pe caiet, un tabel după modelul celui de mai jos, în care să oferiți soluții care să-l ajute pe băiat să facă ce și-a propus.

Ce scrie în mail	Ce ar putea spune Darius despre asta	Ce trăsături morale par să demonstreze cele scrise în mail	Ce ați face dacă ați fi în locul lui Darius
„...uneori e puțin împrăștiat...” ...	– vreau să fac mai multe lucruri deodată <i>sau</i> – mă preocupă cărțile citite sau filmele văzute – ...	– lipsă de respect – ...	M-aș concentra mai mult pe ceea ce fac în momentul acela. ...

- Discutați în clasă despre ceea ce ați scris.

5. Știi de călătoria cu balonul cu aer cald? Este o surpriză, așa că vreau să ne asigurăm că suntem cu toții pregătiți. Iată ce explicații am primit de la instructorul de zbor.

Balonul, întins pe pământ, este umplut cu aer rece cu ajutorul unui ventilator. După aceea, folosind o butelie specială, aerul se încălzește, deoarece aerul cald este mai ușor decât cel rece și astfel balonul se ridică. Pe parcursul zborului, aerul din balon se poate răci și balonul începe să coboare. Atunci încălzim din nou aerul. Însă, în alte situații, dorim să înălțăm balonul mai mult și, pentru asta, trebuie să aruncăm din săculeții cu nisip prinși de nacelă.

săculeți cu nisip

nacelă

- Desenează și decupează cel puțin zece săculeți de nisip din hârtie și scrie, pe fiecare, câte un lucru pe care ai dori să-l iei cu tine în această călătorie. Și acum, fii atent!

ACTIVITATE CU TOATĂ CLASA

⚡ Balonul pierde din înălțime deasupra apelor mării pline de rechini. Arzătorul nu mai face față. Aruncați repede, fiecare, câte trei săculeți de nisip la care puteți renunța!

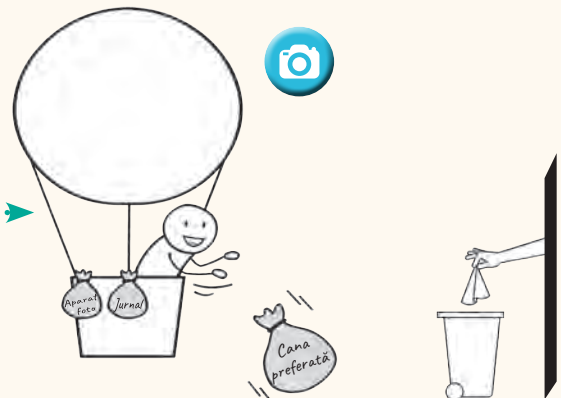
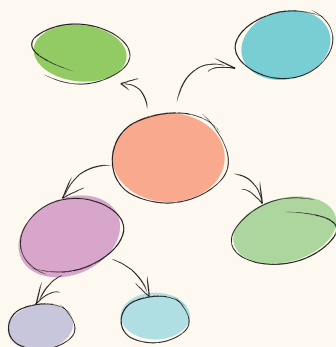
★ Ne apropiem de o pădure deasă de brazi și trebuie să ne ridicăm, altfel vom rămâne agățați în ramurile brazilor. Aruncați urgent fiecare încă doi săculeți la care puteți renunța!

Cu ce lucruri ai rămas? Sunt ele importante pentru tine? Ai într-adevăr nevoie de ele? Spune-le colegilor sub forma unui desen precum cel alăturat.

★ Atenție, ne ciocnim de elicopter! Trebuie să ne înălțăm repede. Aruncați acum fiecare atâția săculeți la care puteți renunța încât să rămâneți doar cu trei!

6. După acest exercițiu, fă-ți lista de lucruri necesare în vacanță!

7. Completează o hartă asemănătoare celei din modelul alăturat cu ce ai aflat până acum în orele de educație civică.

1. Stabilește, pe caiet, corespondența între coloane.

A. gândesc, vorbesc, au pasiuni, preocupări etc.

B. calități care țin de felul de a fi al unei persoane

C. atenția la modul de păstrare și utilizare a lucrurilor

a. grija față de lucruri

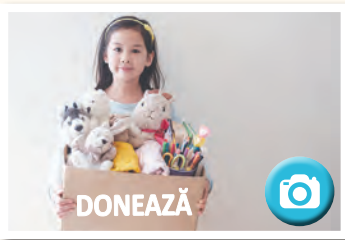
b. nevoia de lucruri

c. trăsături morale

d. persoane

3 corespondențe corecte	FB	
2 corespondențe corecte	B	
1 corespondență corectă	S	

2. Pentru fiecare ilustrație, alege enunțul pe care îl consideri potrivit.

a. A dona lucruri folosite demonstrează lipsă de respect față de ceilalți.

b. Donarea diverselor lucruri ajută persoanele cu venituri foarte mici.

a. Unii copii se bucură foarte mult când cineva le oferă mâncare.

b. Dacă împarți mâncarea cu ceilalți, o să rămâi fără și o să-ți fie foame.

a. Când îi ajută pe adulții care gătesc, copiii pot învăța și despre grija față de lucruri.

b. Copiii nu au ce învăța de la adulții care gătesc și mai mult încurcă.

3 alegeri potrivite	FB	
2 alegeri potrivite	B	
1 alegere potrivită	S	

3. Completează, pe caiet, enunțurile cu termeni potriviți.

a. Pentru că vreau să fiu respectat, am grijă ca și eu să ... pe ceilalți.

b. A te pune în pericol fără motiv nu înseamnă că ești ...

c. A aduna multe lucruri nu înseamnă că ai ... de toate.

3 completări potrivite	FB	
2 completări potrivite	B	
1 completare potrivită	S	

4. Grijă față de lucruri poate arăta și ca în imaginea de mai jos. Privește-o cu atenție, apoi răspunde cerințelor.

- Gândește-te la ce ai aflat până acum la orele de educație civică și dă un titlu potrivit imaginii.
- Găsește un argument care să susțină ideea de grijă față de gunoaiile pe care le facem.
- Organizațiile care strâng date despre gunoaiile produse de oameni ne oferă informațiile de mai jos. Compară timpul de utilizare a unui pahar de unică folosință cu cel în care acesta dispare din mediul înconjurător și adu un argument pro sau contra utilizării recipientelor de unică folosință fabricate din material plastic.

3 răspunsuri adecvate	FB	😊❤️
2 răspunsuri adecvate	B	😊
1 răspuns adecvat	S	😊

Ne ia 1 minut să folosim un pahar de unică folosință din plastic.

Un pahar de unică folosință din plastic zace în gropile de gunoi sute de ani.

5. Alcătuieste un text de cel mult zece enunțuri referitor la grija ta față de... gunoaiie, folosind informațiile de la punctul c de la exercițiul anterior.

În realizarea textului, vei avea grijă:

- să te referi la gunoaiile rezultate în urma activităților tale;
- să te referi la acțiunile pe care le poți întreprinde pentru a-ți manifesta grija față de gunoaiie;
- să dai un titlu potrivit;
- să așezi frumos textul în pagină;
- să scrii corect, folosind semnele de punctuație acolo unde trebuie.

5 cerințe respectate	FB	😊❤️
3-4 cerințe respectate	B	😊
1-2 cerințe respectate	S	😊

GRILĂ DE AUTOEVALUARE

1. A – d; B – c; C – a. 2. A – b, B – a; C – a. 3. a. îi respect; b. curajos/curajoasă; c. nevoie.
 4. a. *de exemplu:* „Gunoaiile sunt ale noastre“ sau „Ne luăm gunoaiile înapoi“; b. *de exemplu:* argumente pro: Gunoaiile afectează mediul înconjurător. sau Lăsând gunoaiie în urma noastră, dăm dovadă de lipsă de respect.; b. *de exemplu:* Putem evita folosirea recipientelor de unică folosință din material plastic. sau Putem strânge gunoiul selectiv.

UNITATEA 3

RAPORTURILE NOASTRE CU ANIMALELE ȘI PLANTELE

VOM DESCOPERI:

1. Ce sunt animalele și plantele?
Nevoia noastră de plante și animale
2. Atitudini față de plante și animale.
Atenție sau neatenție? Grijă sau nepăsare?
3. Atitudini față de plante și animale. Delicatețe sau brutalitate? Respect sau lipsă de respect?
4. Atitudini față de plante și animale.
Compașiune sau lipsă de compașiune?
Iubire sau ură? Curaj sau frică?
5. Recapitulare
6. Evaluare

CE VEI REUȘI?

- să explici, prin cuvinte proprii, ce sunt plantele și animalele;
- să argumentezi nevoia oamenilor de plante și animale;
- să analizezi diferitele atitudini pe care le poți avea față de plante și animale;
- să alegi, în cunoștință de cauză, o atitudine sau alta față de plante și animale.

CUVINTE IMPORTANTE:

- plante
- animale
- mediu înconjurător
- atitudine

1. CE SUNT ANIMALELE ȘI PLANTELE? NEVOIA DE PLANTE ȘI ANIMALE

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

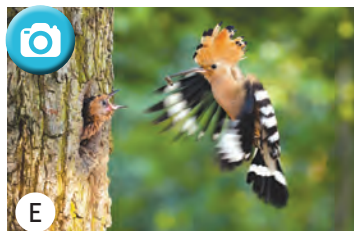
1. Priviți imaginea și completați, pe caiet, un tabel după modelul de mai jos.

Persoane	Lucruri	Alte elemente
copii, ...	lesă, ...	pădăii, ...

• Comparați tabelele și verificați dacă ați identificat tot ce apare în imagine.

2. Alege doar imaginile în care apar și plante, și animale, apoi descrie-le, făcând referire la mediul lor de viață.

1. Amintește-ți ce ai aflat la orele de științe ale naturii despre plante și animale și ce știi din alte surse, apoi completează, pe o coală A4, primele două coloane din următorul tabel. Adaugă-l la **portofoliul tău**, pentru că îl vei termina de completat la sfârșitul unității.

ȘTIU	VREAU SĂ ȘTIU	AM AFLAT
Nevoi de bază ale plantelor și animalelor (<i>detalii</i>)		
Reacțiile plantelor la schimbări ale mediului (<i>detalii</i>)		
Reacțiile animalelor la schimbări ale mediului (<i>detalii</i>)		
Principalele grupe de animale (<i>detalii</i>)		
Animale sălbatice, animale domestice (<i>detalii</i>)		
Plante sălbatice, plante de grădină, plante ornamentale (<i>detalii</i>)		

ACTIVITATE ÎN PERECHI

2. Citiți afirmațiile de mai jos și priviți imaginile pentru a rezolva cerințele.

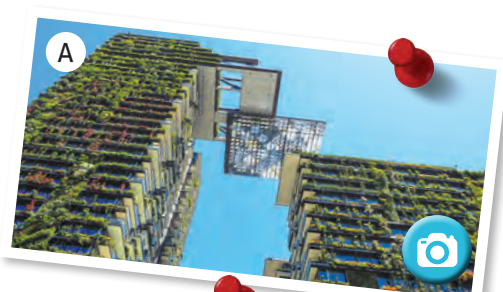
- În zonele împădurite sau bogate în vegetație, aerul este mult mai curat.
- Vulpile și pisicile, de exemplu, vânează rozătoare, împiedicând astfel înmulțirea exagerată a acestora.
- Ciocănitorea este supranumită „doctorul pădurilor“, pentru că salvează copacii de paraziți.

a. Formulați enunțuri despre plantele/animalele din imagini pentru a reda importanța lor pentru oameni.

b. Completați enunțurile pe caiet.

- Plantele sunt importante pentru ..., de aceea avem nevoie de ele.
- Avem nevoie de animale pentru că acestea ...

c. Notați și alte exemple cunoscute de voi care demonstrează importanța plantelor/animalelor.

► Mediul înconjurător este mediul natural de viață pentru multe **plante și animale**. Acesta a fost afectat de extinderea orașelor și dezvoltarea industrială, însă, înțelegând nevoia de plante și animale, oamenii au început să se comporte mai responsabil. Plantele cultivate de om și unele animale domestice reprezintă surse de hrană din cele mai vechi timpuri. Plantele și-au dovedit importanța pentru calitatea aerului, unele sunt bune pentru sănătate (plantele medicinale), altele au doar rol decorativ. Animalele sălbatice asigură un echilibru în natură, iar dintre cele domestice – câinele, de exemplu – unele sunt folositoare în diferite domenii de activitate a omului.

1. Citește cele două fragmente de mai jos, apoi rezolvă sarcinile.

A. „Mia clipi. [...]

Apoi simți ceva catifelat pe obrazul ei drept și văzu doi ochi negri-verzui care o priveau. La zece centimetri de nasul ei. [...]

Oare de cât timp era Minou lungită pe burta ei? Cu capul ridicat și cu lăbuțele ascunse maiestuos sub blana pufoasă, n-o scăpa pe Mia din ochi.“

(Hotelul „Lăbuța fermecată“. Atenție, vecini răi!, de Feline Lang)

B. [Proaspăt mutată într-o casă nouă, Coraline explorează curioasă împrejurimile.] „Coraline căuta și animale. A găsit un arici și o piele de șarpe (dar fără șarpe), o piatră care arăta exact ca o broască și o broască râioasă care arăta exact ca o piatră.

Era acolo și un pisoi negru, arogant, care o privea de pe ziduri și de pe buturugi, dar dispărea de fiecare dată când voia să se joace cu el.“

(Coraline, de Neil Gaiman)

- a. Care dintre cele două personaje are o relație mai apropiată cu pisica? Argumentează.
 - b. Cu care dintre personaje te asemeni mai mult din punct de vedere al relației cu animalele de companie? De ce?
2. Completează oral enunțurile de mai jos cu ceea ce ți se potrivește.

a. Mi-aș dori/Nu mi-aș dori să am ca animal de companie ..., pentru că

b. Animalele de companie sunt ..., pentru că

c. Am avut ocazia/Nu am avut ocazia să mângâi un animal și m-am simțit

• Prin acțiunile sale, omul influențează mediul de viață, în bine sau în rău. Grupează oral imaginile de mai jos în cele două categorii și argumentează.

PROIECT DE ECHIPĂ

4

Tema proiectului: *Plantele și animalele au nevoie de noi*

Pași

I. Revedeți nevoile de bază ale plantelor și animalelor pe care le-ați notat în tabelul de la rubrica **Valorificăm**, pagina 58.

II. Interesați-vă dacă în zona în care locuiți există anumite nevoi legate de plante/animale (de exemplu, de protejare) și identificați soluții pe care le puteți oferi voi.

III. Alcătuiți un plan de acțiune, în care să vă puteți implica cu toții, și stabiliți un calendar de lucru (în funcție de caracteristicile vremii, de plantele și/sau animalele identificate, de acțiuni ale adulților etc.).

IV. Desfășurați acțiunile pe care vi le-ați propus și urmăriți efectele acestora asupra plantelor și/sau animalelor. Notați observațiile și, dacă e necesar, aduceți îmbunătățiri planului vostru.

IAȚĂ CRITERIILE DUPĂ CARE VEȚI FI APRECIATI PENTRU PROIECTUL VOSTRU:

- nevoia plantelor/animalelor pe care ați ales-o este reală;
- soluția identificată corespunde întocmai nevoii;
- planul de acțiune este adecvat;

- toți membrii echipei s-au implicat în realizarea și derularea proiectului;
- relațiile dintre membrii echipei de-a lungul proiectului s-au bazat pe colaborare, respect și sprijin reciproc.

2. ATITUDINI FAȚĂ DE PLANTE ȘI ANIMALE. ATENȚIE SAU NEATENȚIE? GRIJĂ SAU NEPĂSARE?

ACTIVITATE ÎN PERECHI

1. Citiți textele de mai jos, apoi răspundeți la întrebare.

FRAM, URSUL POLAR

de Cezar Petrescu

[Directorul Circului Struțki a luat cu greu decizia de a-l trimite pe Fram înapoi în ghețurile polare.]

„Vestea se răspândi și făcu vâlvă în circ.

În ziua plecării au trecut cu toții, clovni și gimnaști, acrobați și călăreți, să-și ia rămas-bun de la ursul polar.

Unii îl dezmierdau. Alții i-au adus fructele care-i plac, bomboane și sirop.

Cel mai de la urmă a rămas lângă el August cel prost.

De data asta nu mai avea nasul de gogoșar și părul cărămiziu din perucă, așa cum îl zbârlea, ca să stârnească râsul galeriei. [...]

August cel prost intră în cușca lui Fram.

Ursul îl privi cu ochi blânzi și buni. Prietenia lor era veche. [...]

– Așadar, pleci? Își repetă întrebarea August cel prost. Te invidiez, prietene Fram!... Are să-mi fie urât. Circul are să rămână gol fără tine. [...]

Fram îl atinse ușor, prietenos, cu laba. Parcă înțelegea că îl muncește o durere.

Omul se smuci deodată de lângă animal. Simțea că îl podidesc lacrimile. [...]

– Drum bun, Fram! Drum bun, Fram!“

ÎNGRIJIREA PLANTELOR

„Colecționara de plante Kamilė Trakytė a împărtășit [...] mai multe informații interesante despre îngrijirea florilor. Cea mai importantă este faptul că e mai bine să le uzi mai puțin decât prea mult. Cu alte cuvinte, o plantă care a primit prea multă apă necesită mai multă atenție decât una care nu a fost udată.

Kamilė, coproprietara unui magazin de plante [...] din Vilnius, spune că problemele pe care nouă din zece clienți le au cu creșterea plantelor sunt legate de udarea în exces.

«Oamenii își arată dragostea udându-le, așa că, în mod ironic, leucid cu dragostea lor», arată ea. Experta subliniază că plantele se refac foarte greu după ce sunt udade prea mult: «Rădăcinile sunt cele mai afectate și este greu să mai salvezi plantele.»

(sursa: <https://www.eva.ro/casa-si-familie/plante/17-flori-care-si-au-revenit-uit-mitor-dupa-ce-au-fost-salvate-natura-nu-se-da-batuta-articol-214995.html>)

- Ce atitudini au oamenii față de animalele și plantele despre care se vorbește în cele două texte?

2. Alege varianta care ți se pare potrivită în fiecare caz și argumentează, oral, opțiunea ta.

a. Crezi că directorul Circului Struțki l-a trimis pe Fram înapoi în ghețurile polare pentru că:

A. Fram nu mai putea ieși în arenă, la spectacole, și îl hrănea degeaba.

B. l-a văzut trist, bătrân și obosit și credea că întoarcerea în ținuturile natale îl va ajuta.

C. era supărat pe el pentru că era bun prieten cu clovnul August cel prost.

b. August cel prost a plecat plângând, în grabă, de lângă Fram:

A. pentru că era dureroasă despărțirea de un prieten vechi și drag.

B. pentru că și el ar fi vrut să plece, dar nu putea.

C. pentru că era, de fapt, un clovn trist și numai Fram știa asta.

c. Plantele despre care vorbește Kamilé au avut de suferit:

A. pentru că nu au fost îngrijite.

B. pentru că au fost udate prea mult.

C. pentru că nimănui nu-i pasă de ele.

d. A avea grijă de plante înseamnă:

A. a le trata pe toate la fel.

B. a le uda ori de câte ori ne amintim.

C. a ține cont de nevoile specifice fiecărei plante.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

1. Interpretați, pe roluri, următoarele secvențe.

a. O conversație între Fram și clovnul August în care ambii își manifestă atenția și grija față de celălalt.

b. O conversație între o plantă de ghiveci și persoana care o îngrijește în care planta să transmită ce nevoi are.

Inversați rolurile.

2. Completează enunțurile.

a. Dacă aș avea un animal de companie pe care l-aș vedea trist, aș

b. Dacă aș avea o plantă în ghiveci cu frunzele pleoștite, deși are apă, aș

► Deși plantele și animalele nu vorbesc, ele „comunică” cu noi, ne transmit informații despre cum se simt. Chiar dacă nu sunt animalele noastre de companie sau plantele noastre, **atenția** și **grija** față de ele ne pot ajuta să avem atitudinea potrivită. **Neatenția** la animale însă poate avea efecte nedorite și asupra noastră (de exemplu, atacul unui animal sălbatic sau al unui câine fără stăpân), în timp ce **nepăsarea** noastră față de ele le poate produce acestora suferință.

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

1. Căutați informații care să răspundă la una dintre întrebările de mai jos și care să aibă legătură cu atenția și grija față de animale, apoi prezentați-le colegilor.

- De ce dau câinii și pisicile din coadă?
- De ce unii pești nu pot fi puși în acvariu cu alți pești?
- De ce hamsterii au nevoie de așternut din rumeguș?
- De câtă apă și lumină au nevoie plantele din ghiveci?
- De ce copăceii abia plantați au nevoie de araci?
- De ce nu crește nimic sub nuc?

2. Relatează, în câteva enunțuri, o situație la care ai fost martor/ă și în care o persoană (adult sau copil) a manifestat, față de un animal sau o plantă, fie grijă sau atenție, fie nepăsare sau lipsă de atenție.

- Poți folosi sugestiile de mai jos:
 - introducere: contextul în care s-a întâmplat ceea ce vrei să relatezi;
 - cuprins: cine a fost implicat, ce s-a întâmplat, care au fost urmările;
 - încheiere: ce ai simțit văzând această întâmplare.

- Unele plante și animale sunt ocrotite de lege, pentru că sunt pe cale de dispariție.

Documentează-te, pentru **portofoliul tău**, despre oricare dintre acestea și realizează o scurtă fișă de prezentare care să conțină:

- câteva imagini sugestive;
- date despre unde se poate întâlni respectiva specie, ce măsuri s-au luat până acum pentru protejare etc.;
- un medalion cu imaginea plantei/animalului pe care să-l ai la tine atunci când pleci în excursii sau tabere, astfel încât să-ți fie ușor să o/îl recunoști și să o/îl protejezi, anunțându-i și pe colegi;
- o fișă în care să notezi ce ai făcut pentru a susține protejarea acelei plante/acelui animal.

3. ATITUDINI FAȚĂ DE PLANTE ȘI ANIMALE. DELICATEȚE SAU BRUTALITATE? RESPECT SAU LIPSĂ DE RESPECT?

ACTIVITĂȚI ÎN PERECHI

1. Citiți următoarele articole din presa on-line, apoi rezolvați sarcina.

ÎN INDIA S-A DESCHIS PRIMUL SPITAL DEDICAT ELEFANȚILOR MALTRATAȚI

Primul spital dedicat elefanților, din nordul Indiei, a fost inaugurat la începutul lunii noiembrie [2018] cu ajutorul organizației Wildlife SOS și al unei echipe de aproape 20 de specialiști și găzduiește 23 de elefanți. Printre aceștia se află și Mia și Rhea, două femele elefant, care au lăsat în spate deceniile de abuzuri și maltratări din partea stăpânilor lor, iar acum beneficiază de hrană și îngrijiri. Organizația implicată încearcă totodată să educe noile generații în ideea respectului datorat acestor ființe maiestuoase, considerate „sacre“ [...].

Îngrijitorii răsfăță zilnic elefanții, le îngrijesc rănilor și le oferă o dietă bazată în principal pe fructe și trestie-de-zahăr și, mai ales, îi îmbăiază frecvent.

Celor aproximativ 27 700 de elefanți sălbatici – adică aproape jumătate din populația acestor animale din Asia – li se adaugă aproximativ 3 500 de exemplare care trăiesc în captivitate, potrivit centrului Wildlife SOS.

Aceste creaturi uriașe sunt obligate să stea zile întregi la ușa templelor Shivam Rai, pentru a-i impresiona pe cei care vin în lăcașurile de cult, în schimbul unui „bănuț de binecuvântare“. [...]

(adaptare după <https://www.agerpres.ro/planeta/2018/11/26/in-india-s-a-deschis-primul-spital-dedicat-elefantilor-maltratati--217457>)

POVESTEA LUI DINDIM, PINGUINUL CARE SE ÎNTOARCE ÎN FIECARE AN, ÎN SEMN DE MULȚUMIRE, LA CEL CARE I-A SALVAT VIAȚA

În fiecare an, pinguinul Dindim se întoarce la bărbatul care i-a salvat viața în urmă cu 5 ani. Cercetătorii cred că gestul pinguinului este un semn de loialitate pe care i-o arată brazilianului care l-a ajutat, în 2011.

În mai 2011, Joao Pereira de Souza a salvat un pinguin rănit în Rio de Janeiro. Animalul era plin de petrol și nu putea să se miște. Bărbatul l-a luat la el acasă, l-a curățat și l-a îngrijit până când Dindim a putut să se miște din nou. Atunci, Joao l-a eliberat în mare, crezând că nu o să-și mai vadă vreodată micul prieten.

Joajo a fost uimit când, la doar câteva luni, pinguinul a revenit pe insulă și l-a recunoscut, întorcându-se acasă cu el. Dindim petrece opt luni pe an cu salvatorul său, iar restul timpului se află în largul coastelor Argentinei și Chile [...].

Pasărea înoată mai mult de 8 000 de kilometri anual, pentru a se întoarce la Joajo Souza.

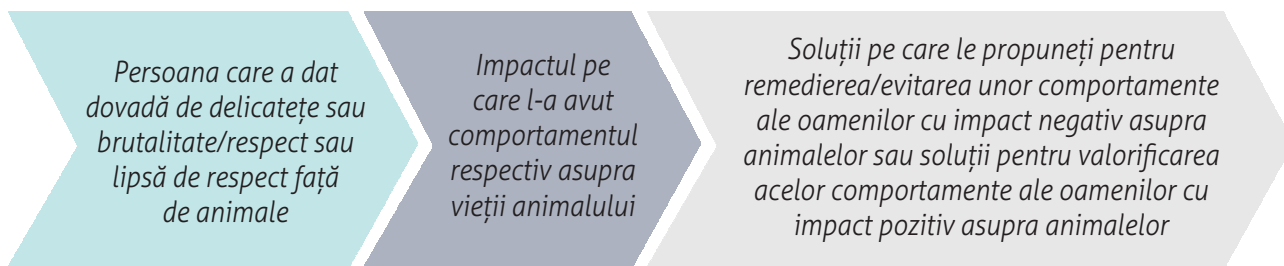
„Iubesc acest pinguin ca pe propriul meu copil și cred că și el mă iubește“, a declarat Joajo Pereira de Souza pentru Globo TV. „Ciupește pe oricine vrea să-l atingă, dar se urcă în poala mea, mă lasă să-l spăl, să-l hrănesc cu sardine și să-l iau în brațe“, povestește bărbatul.

(adaptare după <https://www.dailymail.co.uk/news/article-3482978/Penguin-returns-home-year-Brazilian-man-saved-it.html>)

• Selectați fragmentele de text care ilustrează ideile de mai jos, notați-le într-un tabel pe caiet și completați cu opiniile voastre – sunteți de acord, dezapropați sau sunteți indiferenți față de cele relatate în articole.

Ideea	Fragmentul	Opiniile noastre
Unele animale sunt maltrate fără nicio milă.	„...Mia și Rhea, două femele elefant, care au lăsat în spate deceniile de abuzuri și maltratări din partea stăpânilor lor...”	...
Este momentul ca oamenii să se comporte responsabil cu animalele.		
Iresponsabilitatea unor atitudini față de mediu afectează animalele.		
Animalele pot beneficia de dragostea și respectul oamenilor.		

2. Analizați persoanele implicate în viața elefanților și a pinguinului Dindim și completați, pentru fiecare, o schemă asemănătoare celei de mai jos.

ACTIVITĂȚI ÎN GRUPURI MICI

1. Căutați informații sau curiozități despre viața elefanților în turmă și despre cum își cresc pinguinii puii. Folosindu-vă de ce ați aflat, răspundeți la următoarea întrebare.

• Care considerați că este atitudinea potrivită a oamenilor față de aceste animale? De ce?

2. Este dovedit că elefanții au o memorie uimitoare. Raportându-vă la modul în care pinguinul Dindim se comportă față de salvatorul său, cum credeți că s-ar comporta Mia și Rhea dacă s-ar afla față în față cu foștii lor stăpâni și cu cei de la Wildlife SOS? Răspundeți printr-un scurt joc de rol prin care să transmiteți importanța adoptării unor atitudini potrivite față de animale.

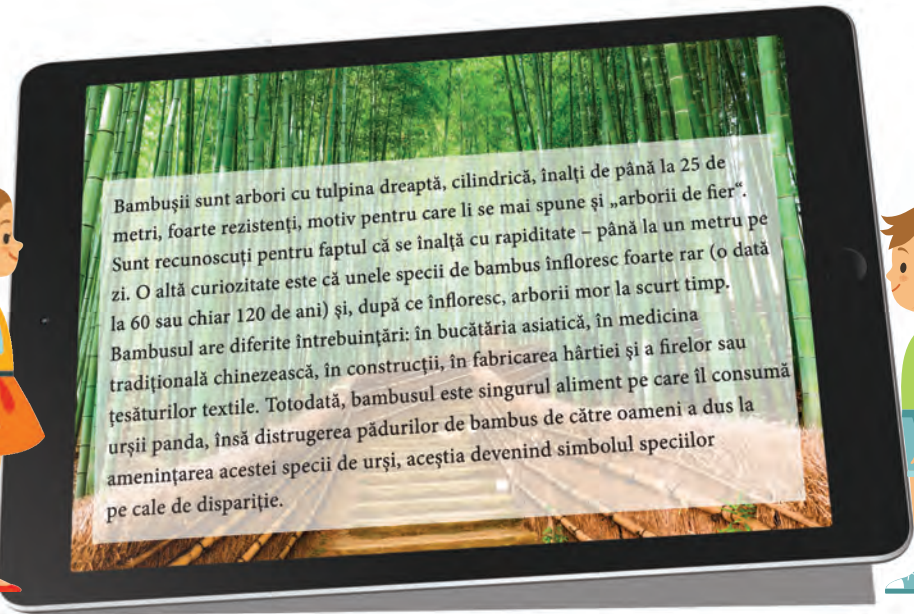
Amintește-ți cum se manifestă bunătatea.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

1. Citiți mai jos ce au aflat Eli și Raul, apoi completați enunțurile pe caiet.

- Bambusul poate trăi ... de ani.
- Bambușii au ... întrebuințări.
- Fără pădurile de bambus, ... ar dispărea.

2. Identifică și citește pasajul care demonstrează legătura dintre plante și animale.

ACTIVITĂȚI ÎN PERECHI

- De ce credeți că oamenii distrug pădurile de bambus?
- Ce soluții ar putea fi adoptate pentru a limita efectele negative ale dispariției pădurilor de bambus?
- Alegeți una dintre variantele din enunțul de mai jos și argumentați.
 - Cei care distrug pădurile de bambus *dau dovadă/nu dau dovadă* de respect față de plante și animale, pentru că ...

► O atitudine plină de **delicatețe** a oamenilor se referă la a fi atent, grijuliu, lipsit de asprime, de **brutalitate**, aceasta din urmă putând fi manifestată fie printr-un ton care sperie sau alungă animalele, fie prin acte care le pot provoca suferințe fizice sau sufletești animalelor sau care pot afecta integritatea plantelor. **Respectul**, ca și cel față de oameni, se referă la admirația și considerația față de un animal, respectându-i sentimentele, nevoile și calitățile, fără a-l umili sau a profita de incapacitatea acestuia de a se apăra (**lipsă de respect**). Respectul față de plante se manifestă prin admirația față de roadele pe care le dau, față de aspectul care ne încântă ochii și, mai ales, față de importanța lor pentru mediul înconjurător.

1. Gândindu-te la persoanele menționate în primele două articole, cine ai vrea să fii? Argumentează-ți răspunsul.

- Aș vrea să fiu ..., pentru că

2. Dacă ai fi pinguinul Dindim, ce scrisoare le-ai scrie celor care poluează apele cu combustibili? Scrie scrisoarea pe o coală A4 și ștampileaz-o cu o lăbuță de pinguin.

3. Citește definiția iubirii dată de un copil, apoi alege una dintre variantele date.

„Iubire este atunci când câinele tău te linge pe față plin de bucurie, după ce l-ai lăsat singur acasă toată ziua.”

- Sunt de acord, pentru că
- Nu sunt de acord, pentru că
- Deocamdată nu am nicio părere, pentru că

4. Desenează un bambus cu chip și mâini. Scrie, din partea lui, un mesaj scurt pentru oameni, în care să faci referire la avantajele pe care le oferă și modul în care este tratat de aceștia.

5. „A-ți tăia singur creanga de sub picioare” este o expresie care se referă la a te pune singur în pericol. Realizează un text de zece-douăsprezece enunțuri în care să folosești această expresie cu referire la respectul pe care oamenii ar fi bine să îl manifeste față de plante și animale.

• La nivel internațional, a existat o inițiativă deosebită – „Adoptă un animal“. Aceasta presupunea ca persoanele implicate să contribuie, printre altele, cu o sumă de bani care să asigure hrana unor animale sălbatice aflate în rezervații. Vorbește cu familia ta și decideți dacă puteți face un gest similar cu animalele fără stăpân dintr-un adăpost. Chiar dacă nu vă permiteți să aveți un animal de companie acasă, puteți să susțineți demersurile celor care le ajută.

Tema proiectului: *Copacul respectului față de plante și animale*

Pasul 1: Desenați un trunchi mare de copac pe un carton cu dimensiunile 70 x 100 cm.

Pasul 2: Puneți amprente cu palmele voastre colorate cu acuarele, astfel încât să formați coroana copacului.

Pasul 3: După ce s-au uscat urmele palmelor, scrieți pe ele mesaje scurte care să transmită cum ar fi bine să se comporte oamenii cu plantele și animalele.

Pasul 4: Afișați copacii realizați pe holul școlii sau în sala de clasă.

PROIECT
DE ECHIPĂ

5

IATĂ CRITERIILE DUPĂ CARE VEȚI FI APREȚIAȚI PENTRU PROIECTUL VOSTRU:

- pe planșă se regăsesc urmele palmelor tuturor membrilor echipei;
- mesajele scrise reflectă ceea ce cred cu adevărat membrii echipei;

- toți membrii echipei s-au implicat în realizarea și derularea proiectului;
- relațiile dintre membrii echipei de-a lungul proiectului s-au bazat pe colaborare, respect și sprijin reciproc.

4. ATITUDINI FAȚĂ DE PLANTE ȘI ANIMALE. COMPASIUNE SAU LIPSĂ DE COMPASIUNE? IUBIRE SAU URĂ? CURAJ SAU FRICĂ?

ACTIVITATE ÎN PERECHI

1. Citiți scurtele descrieri ale celor două filme, apoi rezolvați sarcinile.

BEETHOVEN – UN CÂINE PUȚIN PREA MARE PREZENTAREA FILMULUI

În primul episod din serie, soții Newton și cei trei copii ai lor, Ryce, Ted și Emily, locuiesc liniștiți, până când copiii aduc acasă un „mic” cățel găsit, care le cucerește casa și inimile. Copiii depun toate eforturile pentru a-l îngriji pe Beethoven (așa cum l-au numit), pentru a-l convinge pe tatăl lor să-l păstreze.

Tatăl copiilor nu este de acord cu prezența câinelui în viața lor și, atunci când medicul veterinar local, Varnick, înscenează că a fost atacat de Beethoven, domnul Newton crede și îi permite medicului să ia câinele. Copiii îi demonstrează tatălui că Beethoven este în pericol și, la scurt timp, familia află că medicul veterinar desfășoară un experiment secret și oribil, care presupunea suferința multor câini, printre care și Beethoven. Domnul Newton luptă pentru a-l salva pe Beethoven și lucrurile par a reintra pe un făgaș normal. Însă aventura continuă în celelalte serii.

PISICILE ARISTOCRATE

PREZENTAREA DESENULUI ANIMAT

În Parisul anului 1910, Adelaide – o bogată cântăreață de operă – locuiește într-o casă mare cu pisicile ei – Ducesa și puii ei, Toulouse, Marie și Berlioz –, fiind ajutată de Edgar, majordomul credincios. Pisicile înseamnă totul pentru bătrâna doamnă și, pentru că-i fac singurătatea mai ușoară, ele sunt răsfățate, trăiesc bine și sunt numite pisicile aristocrate.

Când Adelaide își cheamă avocatul pentru a lăsa toată averea mai întâi pisicilor ei, urmând ca, după ce acestea n-or să mai fie, moștenirea să îi revină lui Edgar, majordomul aude și decide să scape de pisici, pentru a primi mai repede imensa avere. Așa că le pune somnifere în mâncarea lor preferată (pe care le-o pregătea în fiecare seară), apoi le duce și le abandonează pe un drum departe de Paris.

Dimineață, Ducesa îl întâlnește pe Thomas O'Malley, un motan care se oferă să îi conducă pe Ducesa și puii ei acasă, la doamna Adelaide.

Aventurile continuă, pisicile aristocrate trec printr-o mulțime de alte peripeții, însă totul se sfârșește cu bine... mai puțin pentru Edgar.

- Ascultați pe YouTube cântecul motanului Thomas O'Malley, accesând linkul https://www.youtube.com/watch?v=6DJ1yIksjeE&ab_channel=CurlySVT sau scanând codul QR alăturat.

a. Alegeți, pentru fiecare personaj, cifra care arată cât de mult a dovedit o atitudine sau alta, și continuați tabelul pe caiet cu enunțuri referitoare la iubirea/ura, curajul/frica, mila/lipsa de milă pe care le au personajele față de animale.

- Copiii familiei Newton au dat dovadă de iubire față de Beethoven când l-au adus acasă.
- Edgar a dovedit milă față de pisici atunci când le-a dus departe de casă.
- Medicul veterinar a dovedit curaj când a fost „atacat” de Beethoven.

b. Reformulați enunțurile de la punctul anterior astfel încât atitudinile față de animale pe care le considerați potrivite să obțină toate 5, iar celelalte să obțină 1. Intervenți numai acolo unde este cazul.

Deloc	Puțin	Nici mult, nici puțin	Mult	Foarte mult
1	2	3	4	5
				x

1. Dă exemple de poezii, cărți sau filme cunoscute de tine în care personajele au dat dovadă de atitudini asemănătoare celor identificate la punctul a de mai sus.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

2. Prezentați-le medicului veterinar Varnick și majordomului Edgar, în scurte mesaje scrise, opinia voastră despre atitudinea lor față de animale.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

• Citiți mai jos descrierea unui experiment interesant, apoi completați enunțurile pe caiet.

În urma unor experimente conduse de șeful Departamentului de Botanică din cadrul Universității Annamalai, din India, oamenii de știință au ajuns la concluzia că plantele se dezvoltă mai frumos atunci când sunt expuse la sunetul muzicii.

Cercetătorii au continuat experimentul și au expus florile la muzica clasică, cea rock, dar și într-o zonă fără muzică. Rezultatele au demonstrat că plantele au reacționat la sunetele muzicii.

Muzica preferată pare a fi cea clasică, precum Ravel, Vivaldi sau Liszt. Sunt suficiente 15 minute de muzică clasică pe zi pentru ca plantele să crească mai repede și mai viguros, dând mai multe roade. S-a descoperit, de asemenea, că florile nu suportă muzica rock, având dintre cele mai diverse reacții.

Mort Garson, un compozitor canadian, a compus special pentru plante *Mother Earth's Plantasia*, o linie melodică cu note calde și liniștite.

(adaptare după <https://www.agroland.ro/raspund-florile-la-muzica/>)

- Mort Garson a dat dovadă de ... față de plante, compunând muzică special pentru acestea.
- Simțim ... față de florile care ascultă muzică rock.

ACTIVITĂȚI ÎN GRUPURI MICI

1. Alegeți, din lista de mai jos, modalitățile prin care puteți să vă exprimați iubirea față de plante, apoi argumentați și completați lista cu alte posibilități.

- a. Le putem vorbi atunci când le punem apă.
- b. Le putem mângâia frunzele uneori.
- c. Le putem feri de lumina ecranelor.

2. Amintiți-vă ce ați aflat la orele de muzică și mișcare despre diferite tipuri de sunete și folosiți acele informații pentru a crea un **joc de rol** cu tema „Ce ne spun plantele“.

Sunete plăcute produse de oameni

Sunete din mediul înconjurător

Zgomote

► Atitudinile noastre față de plante și animale pot fi diferite: sunt persoane care **iubesc** fie numai plantele, fie numai animalele, fie și pe unele, și pe altele, dar și persoane care le **urăsc** (au un puternic sentiment de antipatie). Alte persoane pot demonstra **compasiune** (adică milă) față de acestea, înțelegându-le, pe când altele, din **lipsă de compasiune**, fie sunt indiferente, fie le fac rău. **Curajul** în fața animalelor presupune o atitudine responsabilă, fără expunere inutilă la pericol. **Frica** (stare de neliniște și de tulburare provocată de un pericol real sau imaginar) de animale poate avea drept cauză experiențe neplăcute cu acestea, dar poate fi depășită. Este firesc să ne fie frică de animale sălbatice, periculoase.

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

1. Cele trei imagini ilustrează copii care au diferite atitudini față de plante și animale.

- a. Analizați și descrieți ce vedeți în fiecare imagine.
- b. Identificați și numiți ce atitudine este reprezentată în fiecare imagine.
- c. Găsiți o modalitate de a le transmite copiilor din ilustrații opinia voastră referitoare la atitudinile lor și recomandările pe care le aveți pentru ei. Puteți să le scrieți sau să le desenați un mesaj, puteți să le recomandați vizionarea unui film, audierea unei melodii ori lectura unei poezii/cărți sau puteți să le confecționați un obiect adecvat atitudinii lor.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

2. Mergând pe stradă, întâlniți câinii din imagine. Ascultați, în varianta digitală a manualului, sfaturile unui specialist, apoi identificați și notați ce aveți de făcut pentru a nu vă expune pericolului.

3. Alege, dintre atitudinile față de plante și animale notate în casete, pe cea sau cele care te reprezintă în cele mai multe situații și alcătuește un scurt text în care să faci referire la situațiile în care ai avut cea sau acele atitudini.

iubire

lipsă de compasiune

curaj

ură

frică

compasiune

• Realizează o fișă pentru **portofoliul tău**, în care să redai – prin modul de exprimare pe care îl preferi (text, desen, colaj de imagini etc.) – atitudinile tale de până acum față de plante și animale, atitudinile pe care dorești să le schimbi și ceea ce ai de gând să faci în sensul acesta. Urmărește, pe parcursul anului, dacă ai reușit să schimbi ceva și care au fost modalitățile care au dat cele mai bune rezultate.

Tema proiectului: *Fără animale fără stăpân pe străzi!*
Pașii pe care îi aveți de urmat sunt enumerați mai jos.

I. Documentați-vă din diferite surse (profesori, familie, cunoscuți, cabinet veterinar, adăpost de animale fără stăpân, enciclopedii, internet ș.a.) pentru a afla principalele cauze pentru care unele animale ajung pe străzi.

II. Pentru fiecare cauză identificată, propuneți cel puțin o modalitate de a fi evitată.

III. Pentru fiecare cauză identificată, propuneți mesaje (legate de modalitățile de evitare de la pasul anterior) pe care să le transmiteți celor din comunitatea voastră (sub formă de mesaje vocale transmise printr-un post de radio, sub formă de afișe expuse în locuri vizibile în care aveți voie să le puneți, sub formă de „fluturași“ etc.).

IV. Verificați dacă demersurile voastre au avut impact, adresând întrebări diferitelor persoane pe care le cunoașteți – dacă au înțeles mesajele voastre, dacă vor ține cont de ele, dacă le vor transmite și altora etc.

PROIECT DE ECHIPĂ

6

IATĂ CRITERIILE DUPĂ CARE VEȚI FI APREȚIAȚI PENTRU PROIECTUL VOSTRU:

- cauzele pentru care ajung pe străzi unele animale sunt reale și acoperă o varietate de situații;
- modalitățile prin care propuneți evitarea acestor cauze sunt potrivite;
- mesajele create sunt de impact;

- toți membrii echipei s-au implicat în realizarea și derularea proiectului;
- relațiile dintre membrii echipei de-a lungul proiectului s-au bazat pe colaborare, respect și sprijin reciproc.

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

1. Greta Thunberg este o fată din Suedia (născută în 2003) care, în 2018, a început o acțiune prin care să atragă atenția politicianilor din țara ei asupra schimbărilor climatice. Citiți, mai jos, câteva informații despre ea, apoi rezolvați sarcinile.

GRETA, FATA CARE SCHIMBĂ LUMEA

de Viviana Mazza

„Când o întâlnesc pe stradă, mulți se luminează brusc la față. Ea, dimpotrivă, are mereu o mină poate prea serioasă și îngândurată, înseninându-se cu adevărat doar când îi vede pe Moses și pe Roxy, cei doi câini ai ei. A preferat întotdeauna compania adulților sau a animalelor decât a celor de vârsta ei. [...]

Din fericire, l-a avut pe Moses, retrieverul ei auriu. Își petrecea alături de el ore întregi, mângâindu-l și răsfățându-l. Apoi a apărut Roxy, o cățelușă labrador, neagră, neascultătoare și neobosită. Fusese abandonată de vechii stăpâni și ar fi sfârșit într-o cușcă, dacă părinții Gretei nu ar fi adoptat-o. [...]

«Cât ești de bună și de curajoasă!», aude tot mereu. Adevărul este că e timidă. În Parlamentul European de la Strasbourg a fost aplaudată de toți, o scenă neobișnuită într-un loc unde, rar, adulții trăiesc în acord și în armonie. Dar vocea ei s-a frânt și a început să plângă în timp ce le vorbea despre EXTINCȚIA SPECIILOR DE ANIMALE, despre defrișări, poluare și acidificarea oceanelor: dezastre cauzate de stilul nostru de viață. [...]

Greta a fost NOMINALIZATĂ LA PREMIUL NOBEL PENTRU PACE. Propunerea a venit din partea a trei parlamentari norvegieni [...] La finele anului 2019, TIME a desemnat-o personalitatea anului, devenind astfel cea mai tânără persoană care a primit această distincție.“

a. Ce calități ale Gretei desprindeți din textul citit? Notați-le într-un tabel asemănător celui de mai jos și redați pasajele de text din care se desprind.

Calitate	Pasaj
iubitoare de animale	„... înseninându-se cu adevărat doar când îi vede pe Moses și pe Roxy, cei doi câini ai ei.“

b. Documentați-vă pentru a completa informațiile din text și:

- specificați ce întâmplare a declanșat lupta Gretei pentru mediu;
- enumerați câteva moduri prin care Greta și-a exprimat îngrijorarea față de mediu;
- spuneți ce însemnătate a avut activitatea ei pentru copii din alte țări;
- numiți premiul pentru care a fost nominalizată și distincția primită;
- evidențiați legătura dintre lupta Gretei și ceea ce ați aflat în această unitate.

2. Completează rubrica „Am aflat“ din tabelul început la pagina 58, pe care l-ai pus în **portofoliul tău**. Notează informațiile pe care le-ai aflat în această unitate și compară-le cu ceea ce ai scris la rubrica „Vreau să știu“.

RAPORTURILE NOASTRE CU ANIMALELE ȘI PLANTELE

1. Stabilește, pe caiet, valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri, alegând adevărat (A) sau fals (F).

- a. Un copil care întărită câinii dă dovadă de curaj.
- b. A rupe creanga unui copac demonstrează lipsă de compasiune.
- c. Ar fi bine ca teama față de animale să nu se transforme în ură față de acestea.

3 alegeri corecte	FB	
2 alegeri corecte	B	
1 alegere corectă	S	

2. Stabilește, pe caiet, corespondența între ilustrații și mesajele scrise în casete.

1. Animalele, pe lângă hrană, au și alte nevoi.

2. Animalele au nevoie de hrană uscată.

3. Animalele sunt dornice să simtă iubirea noastră.

4. Dragostea față de plante înseamnă mai mult decât a le asigura apă, căldură și lumină.

3 corespondențe corecte	FB	
2 corespondențe corecte	B	
1 corespondență corectă	S	

3. Completează enunțurile de mai jos cu ceea ce consideri potrivit.

- a. Atunci când ne este milă de plante și animale dăm dovadă de ...
- b. Persoanele care au animale de companie, de obicei, ... animalele.
- c. Este firesc să ne fie ... de animale sălbatice sau agresive.

3 răspunsuri potrivite	FB	
2 răspunsuri potrivite	B	
1 răspuns potrivit	S	

4. Completează întrebările cu ce consideri potrivit în situațiile date.

- a. Dacă animalele te fac să ..., de ce le tratezi așa urât?
- b. Dacă nu-ți plac fructele, este firesc să ... pomii fructiferi?
- c. Dacă cineva îți spune că urăște câinii pentru că a fost mușcat de unul, de ce ... câinii?

3 răspunsuri potrivite	FB	
2 răspunsuri potrivite	B	
1 răspuns potrivit	S	

5. Citește fragmentul de mai jos pentru a rezolva cerința.

„[...] Colț Alb era străin de aceste evenimente. Însă, de când se produsese evadarea, exista un secret între el și Alice, soția stăpânului său. Ea îl lăsa peste noapte să doarmă în sala cea mare a locuinței din Sierra Vista, unde, în mod firesc, lupul nu avea voie. Abia dimineața în zori, înainte să se trezească toți ceilalți, ea îi deschidea ușa, poftindu-l afară.

Așa se întâmplă că, într-o noapte, Colț Alb se trezi și rămase atent și încordat. Adulmecă aerul și simți că undeva, în apropiere, se găsea un zeu străin. Îi auzi zgomotele produse de mișcări... Nu lătră, nici nu mârâi, ci, după obiceiul lui, se duse să cerceteze, pășind mai ușor decât străinul. Îl urmări cu mare atenție, așa cum făcea cu prada în sălbăticie.

Străinul ajunsese în dreptul scării și se opri o clipă. Colț Alb așteptă, la rândul lui, în liniște, încât s-ar fi crezut că era mort. Pe scară, zeul necunoscut ar fi ajuns la stăpân și la bunurile cele mai prețioase ale acestuia. Văzând că străinul se pregătește să urce treptele, lupul porni la atac! [...]

Toți cei din casă fură deșteptați de zgomotul luptei. Se auziră împușcături, urletul de groază al unui om, mârâitul plin de furie al lui Colț Alb, mobile dărâmate și sticle sparte. [...]

Imediat se uitară la Colț Alb. Prăbușit pe o parte, lupul își ținea ochii închiși, dar își ridică puțin pleoapele. Îi văzu pe cei aplecați asupra lui și vru să dea din coadă, dar nu reuși decât să o miște foarte puțin.

Weedon Scott îl bătu cu palma și lupul mârâi. Pleoapele i se închiseră și trupul i se destinsese.

- E terminat, murmură stăpânul lui. Bietul de el!
- Încă n-a murit, îi răspunse judecătorul, îndreptându-se către telefon. După ce doctorul se strădui o oră și jumătate cu Colț Alb, le spuse:
- ...“

(*Colț Alb – Capitolul XXV. Lupul adormit*, de Jack London)

- Continuă textul cu 5-7 replici ale medicului și ale stăpânilor lui Colț Alb din care să reiasă compasiunea și iubirea acestora față de câine.

În redactarea textului tău vei ține cont de:

- adecvarea replicilor la cerință;
- utilizarea unor cuvinte care să transmită compasiunea și iubirea;
- așezarea în pagină;
- scrierea corectă;
- respectarea semnelor de punctuație.

5 cerințe respectate	FB	
3-4 cerințe respectate	B	
1-2 cerințe respectate	S	

GRILĂ DE AUTOEVALUARE

1. a – F; b – A; c – A. **2.** A – 2, B – 3; C – 1. **3.** a. *de exemplu:* compasiune; b. *de exemplu:* iubesc sau îndrăgesc; c. *de exemplu:* frică sau teamă. **4.** a. *de exemplu:* îți fie frică sau le urăști; b. *de exemplu:* rupi sau nu îngrijești; c. *de exemplu:* ai urî sau ai trata urât.

UNITATEA 4

RAPORTURILE NOASTRE CU CEILALȚI OAMENI

VOM DESCOPERI:

1. Grupuri mici din care facem parte și relațiile dintre membrii acestora: familia și grupul de prieteni
2. Grupuri mici din care facem parte și relațiile dintre membrii acestora: grupul de joacă și grupul de învățare
3. Reguli ale grupului: drepturi și îndatoriri în cadrul grupurilor mici
4. Recapitulare
5. Evaluare

CE VEI REUȘI?

- să denumești grupurile din care faci parte;
- să descrii relațiile care apar într-un grup;
- să recunoști drepturile și îndatoririle pe care le ai într-un grup;
- să participi la diferite acțiuni împreună cu ceilalți membri ai grupului.

CUVINTE IMPORTANTE:

- grup
- familie
- prieteni
- colegi
- drepturi
- îndatoriri
- reguli

1. GRUPURI MICI DIN CARE FACEM PARTE ȘI RELAȚIILE DINTRE MEMBRII ACESTORA: FAMILIA ȘI GRUPUL DE PRIETENI

ACTIVITATE ÎN PERECHI

- Citiți următoarele fragmente din *Heidi*, de Johanna Spyri, apoi rezolvați sarcinile.

„Bunicul o luă în casă. Era o încăpere nici prea mare, nici prea mică, a cărei podea era acoperită de foarte puțină mobilă. Heidi îl întrebă dacă își putea ține hainele în dulap și le îndesă cât mai tare, ca și cum n-ar mai fi trebuit să le folosească niciodată.

- Unde o să dorm, bunicule? întrebă Heidi.
- Unde vrei tu.

Asta fu pe placul fetei, care începu să caute un loc unde să se culce. Într-un colț, deasupra patului bunicului, era o scăriță la capătul căreia se găsea un pătul¹. Locul îi plăcu imediat, iar fereastra care dădea spre vale o făcu și mai fericită. Se decisă să-și facă acolo dormitorul. [...]

Peste noapte, vântul a devenit atât de furios, încât toată casa părea să se clatine, scârțâind sub vuietul lui. Bătrânul se muștră: «Probabil că fetița s-a speriat.»

Și se duse să vadă ce făcea. Heidi dormea liniștită. O privi un timp, până când luna se ascunse între nori și se făcu întuneric. [...]

La gândul că își va petrece ziua afară, Heidi sări în sus de bucurie și se învoi imediat.

– Dar mai întâi trebuie să te speli, spuse bunicul, și arată spre un lighean cu apă pus la soare, gata pregătit pentru Heidi.

În timp ce ea se spăla, bătrânul îi dădu lui Peter două felii mari de pâine, brânză și o cană.

Îi spuse:

– Să ai grijă de ea. Are de gând să stea cu tine până seara, dar asigură-te că nu se rănește pe stânci.

Cerul senin, albastru și soarele strălucitor, precum și alte nenumărate minunății ale naturii o umplură pe Heidi de o imensă bucurie. În realitate, printre flori și tufe, uită cu totul de Peter și hoinări peste tot pe unde o îndemna inima, culegând flori. Pe de altă parte, acum, când trebuia să aibă grijă și de caprele care se rătăceau, și de Heidi, Peter avea destulă bătaie de cap.

- Unde ești? strigă după ea când nu mai reuși s-o vadă.
- Aici sunt, răspunse ea. [...]

Curând, Peter aranjă pâinea și brânza și mulse niște lapte proaspăt de la o capră, apoi o chemă pe Heidi la masă. Văzând masa bogată din fața ei, fata se așeză și începu să mănânce cu poftă. Dar mâncarea lui Peter era sărăcăcioasă față de tot ce Moș Alp pregătise pentru nepoata lui, iar când Heidi se oferă să împartă pâinea și brânza cu Peter, acesta se miră, dar primi imediat. [...]

¹ pătul – (aici) culcuș improvizat din paie, fân etc.

Peter se simțea nefericit în zilele în care Heidi nu-l însoțea. Zilele i se păreau foarte plicticoase și chiar caprele erau neastâmpărate în astfel de zile. Îi lipsea și mâncarea bună. [...]

Heidi deschise ușa de la intrare și pătrunse într-o căsuță sărăcăcioasă. Pătrunse într-o altă încăpere, unde o zări pe mama lui Peter, care cârpea o haină pe care Heidi o recunoscuse imediat, căci era a lui Peter. Apoi zări o doamnă în vârstă, care tricota și știa că era bunica lui.

Imediat se îndreptă spre bătrâna doamnă și spuse:

– Bună, bunico. Te-am făcut să mă aștepți prea mult?

– Tu ești Heidi, fetița care locuiește cu Moș Alp?

– Da, eu sunt Heidi. [...]

– Bunico, s-a slăbit oblonul. Dacă rămâne așa, o să se rupă. Bunicul l-ar repara imediat, spuse Heidi, care tot cerceta încăperea. [...]

Imediat ce se instală, Heidi izbucni:

– Mâine trebuie să luăm ciocanul și cuiele și să reparăm oblonul bunicii. S-a rupt și toată casa stă să cadă. Trebuie să-i ajutăm. Trebuie!

Bunicul nu putea refuza o cerere atât de serioasă a copilei și se învoi imediat. Heidi sări în sus de bucurie. A doua zi, porniră amândoi cu sania pe același drum. Auzindu-i vocea, bunicuța se simți emoționată și fericită, dar se sperie auzind bubuitul puternic din spatele casei. Strigă:

– O, Doamne, se prăbușește casa!

– Nu, bunico. E doar bunicul care repară casa, spuse Heidi.“

a. Realizați scurte caracterizări ale celor trei personaje, ajutându-vă de sugestiile de mai jos.

*Ce atitudini are fetița față de bunicul ei?
Cum se comportă fetița cu noii ei prieteni, Peter și bunica acestuia?*

*Ce atitudine are Moș Alp față de nepoata lui?
Ce sentimente față de Heidi dovedesc atitudinile bunicului?*

Prin ce atitudini dovedește Peter că ține la noua lui prietenă?

b. Identificați în text acele pasaje care dovedesc următoarele calități ale lui Heidi.

• ordonată

• atentă la nevoile celorlalți

• ascultătoare

• iubitoare de natură

• darnică

• politicoasă

c. Care dintre calitățile de mai sus sunt necesare pentru relațiile dintr-o familie? Dar pentru relațiile cu prietenii? Grupați-le într-un tabel asemănător celui de mai jos, apoi completați-l cu alte calități pe care le considerați necesare în familie și în grupul de prieteni.

Calități	FAMILIE	PRIETENI
politețe	X	X

1. Folosește lista de calități pe care ai realizat-o la punctul c de la exercițiul anterior și găsește, pentru unele dintre ele, exemple din viața ta. Poți folosi sugestia de mai jos.

2. ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI. Amintiți-vă trăsăturile morale ale persoanei despre care ați aflat în prima unitate. Selectați-le pe cele care credeți că e bine să le aibă membrii familiei, dar și prietenii și adăugați-le la listele de calități pe care le-ați făcut fiecare la punctul c de la rubrica Explorăm. Apoi motivați necesitatea de a da dovadă de aceste calități în familie și cu prietenii.

Familie

Este bine să fim **sinceri** în familie pentru a putea avea încredere unii în alții, dar și pentru ca părinții să ne poată ajuta în situații mai dificile.

Prieteni

Sinceritatea întărește relațiile de prietenie și crește încrederea dintre noi.

► Familia este primul grup cu care copilul intră în contact și este formată din persoane unite prin legături de sânge sau prin alianță. Familiile pot fi foarte diferite – mai mici sau mai mari, cu părinți naturali sau adoptivi, cu unu sau doi părinți etc. Este bine ca relațiile din familie să se bazeze pe dragoste, sinceritate, respect, bunătate, încredere. **Prietenii** devin, de multe ori, apropiați nouă ca membrii familiei. Prietenii pleacă de la interese și preocupări comune și se bazează pe aceleași calități ca familia. **Grupul** este alcătuit din mai multe persoane reunite pentru mai mult sau mai puțin timp, care, pornind de la anumite preocupări și scopuri comune, pot interacționa în viața de zi cu zi sau în cadrul unui proiect școlar, de exemplu.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

• Analizați următoarele situații, intrați în rolurile lui Eli și Raul și propuneți soluții de îndreptare acolo unde considerați că e cazul.

- Doina își invită des prietenii la ea acasă. Astăzi, s-au adunat toți la ora 15, așa cum stabiliseră încă de la școală. Mircea, împreună cu sora lui mai mică, a ajuns, ca de obicei, târziu... foarte târziu, adică la ora 17.

Tocmai când ceilalți se pregăteau să plece. Dezamăgit, a insistat ca ei să rămână, să se joace și cu el, a intrat în camera Doinei și a început să scoată jocurile strânse. Părinții gazdei i-au spus că ei și Doina trebuie să plece, ca să le facă vizita zilnică bunicii fetei.

• Faceți un tabel cu două coloane și notați, în prima coloană, toate atitudinile pe care le puteți desprinde din text, iar în cea de-a doua, interpretarea voastră asupra acestor atitudini.

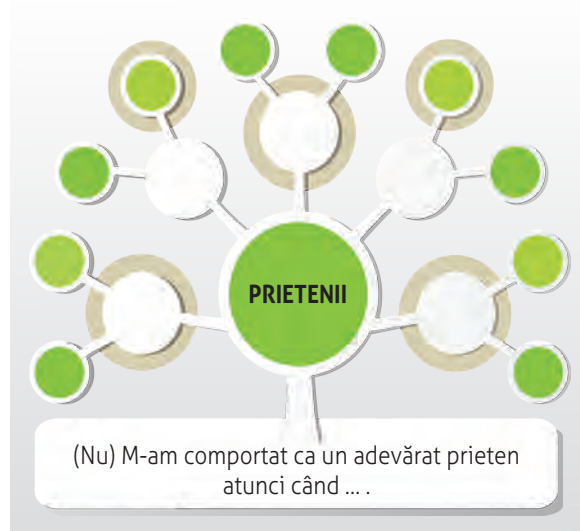
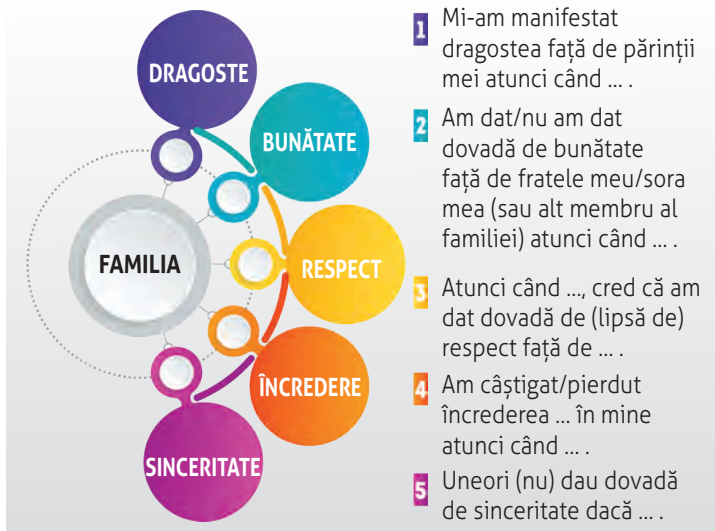
Atitudine	Interpretare
Părinții Doinei dau dovadă de grijă față de bunicii fetei.	Considerăm că aceasta este o atitudine potrivită într-o familie și dovedește dragostea și respectul dintre membrii familiei.

b. Familia Dinescu se pregătește de renovarea casei. Firma care se ocupă de acest lucru le-a cerut ca, până la sfârșitul săptămânii, să elibereze dormitoare. Mama și tatăl Anei și ai lui Tudor i-au rugat pe copii să înceapă să-și strângă lucrurile în cutii, ei fiind ocupați cu serviciul, cu alte treburi casnice și cu strânsul în dormitorul lor. Copiii au promis că se vor ocupa de asta, însă, vineri seara, camerele lor erau pline de lucruri împrăștiate. Așa că părinții oboseți au început să strângă odată cu copiii.

• Din ce cauze credeți că frații nu au făcut ce au promis? Pentru fiecare cauză, găsiți o posibilitate de a o evita.

• Uite două provocări pentru **portofoliul tău**. Mai jos ai două modele pe care le poți folosi pentru a-ți analiza comportamentul în familie și pe cel din grupul de prieteni. Folosește sugestiile, realizează două desene asemănătoare – fiecare pe câte o foaie – și urmărește, pe parcurs, dacă apar schimbări pe care ți le dorești.

• După ce ai realizat modelul pe caietul tău sau pe o coală, desenează în cercurile albe simboluri ale prieteniei.

2. GRUPURI MICI DIN CARE FACEM PARTE ȘI RELAȚIILE DINTRE MEMBRII ACESTORA: GRUPUL DE JOACĂ ȘI GRUPUL DE ÎNVĂȚARE

ACTIVITATE ÎN PERECHI

- Citiți cele două fragmente, apoi rezolvați sarcinile.

O LUCRARE SCRISĂ... VORBITĂ

de Mircea Sântimbreanu

„Se știe că, încă de la descoperirea extemporalelor, a lucrărilor de control și a tezelor, toate acestea se dau în scris. De altfel, așa se și cheamă: lucrări scrise. Se cunoaște la fel de bine și procedeul: elevii rup o foaie de hârtie, se gândesc câteva clipe, apoi se aștern pe lucru... adică pe lucrare. Bineînțeles, cei care s-au pregătit. Ceilalți fac și ei o lucrare scrisă, dar... mai mult vorbită.

Tema lucrării? Oricare. De pildă: «Cum am petrecut vacanța?»

Și iată-l și pe eroul nostru. A început lucrarea printr-un apel pe cât de șușotit, pe atât de disperat către colegul său de bancă:

– Sst! Sst! «Vacanță» se scrie cu v mare? De ce, mă, că doar a fost vacanța mică?! Stai nițel mai oblic, nu văd nimic! Și scrie mai mare, să mă binoclez și eu... Când a început vacanța? La 30? În era noastră? Ești sigur? Ah, ai un umăr care acoperă trei propoziții.

Tace o clipă îmbufnat, apoi reîncepe asaltul:

– Ce scrii tu acolo de Ploiești? Trebuie să scriem și despre regiunile petrolifere? Spune-mi și mie, mă... Bine!... Să știi că nu mai vorbesc cu tine niciodată. (Rugător): Haide, mă... (Furios): Mai vii tu pe la mine să-ți dau pompa de bicicletă! (Blând): Te rog... Arată-mi, că-ți dau și bicicleta de la pompă. [...]

– Ce-ai scris acolo, în rândul al treilea? Cloșcă sau ploscă?... Troscot?! Nu vrei să-mi spui? Nu vrei, ai? Bine. Las' că la prima adunare o să mă plâng [...] de tine. O să vezi tu, bombăne eroul cu lacrimi în ochi.

Colegul întoarce cu seninătate capul:

– De ce să te plângi? Că nu te-am lăsat să copiezi?

– Nu, izbucnește nefericitul copist. Că scrii urât și... și indescifrabil!“

AVENTURILE LUI TOM SAWYER

de Mark Twain

„Mătușa Polly s-a înfuriat [pe Tom Sawyer]!

Drept pedeapsă, într-o după-amiază de duminică, însorită, îl puse să văruiască vreo treizeci de metri de gard. Mare pacoste pentru un băiat atât de nebunatic, care, într-o asemenea zi, ar fi preferat să bată mingea sau să înoate. Așa că Tom se înarmă cu o bidinea și porni să spoiască gardul de unul singur.

Gardul i se păru uriaș și i-ar fi luat toată ziua să dea doar un strat de vopsea. Era și mai trist gândindu-se la toată distracția pe care o va pierde din cauza acestei îndeletniciri și cum or să râdă prietenii de el. [...]

Dintr-odată îi veni o idee! Începu să spoiască agale gardul. După o vreme, Ben Rogers apăru plimbându-se, în timp ce mușca dintr-un măr mare, zemos, care îl făcu pe Tom să-i lase gura apă. [...]

Ben, care se îndrepta spre râu, să înoate, exclamă:

– Ce păcat că ai treabă și nu poți veni să înoți, Tom!

Tom se uită la Ben și îi spuse că ce făcea el nu era treabă, pentru că îi plăcea să văruiască gardul.

Ben se miră și spuse că era cu neputință să te bucuri de o asemenea treabă, la care Tom răspunse:

– Nu în fiecare zi un băiat are ocazia să vopsească un gard.

Bucuria lui Tom îl făcu pe Ben curios și gelos, dorindu-și chiar să încerce. Cu toate astea, Tom îi spuse că mătușa Polly s-ar supăra foarte tare și refuză să-i dea bidineaua lui Ben. Se lăudă că mătușa avusese încredere în el că poate face de unul singur o treabă atât de importantă.

Ben continuă să insiste, cerându-i lui Tom să-l lase și pe el să văruiască măcar o bucățică de gard, dar Tom o ținea pe a lui, refuzând. Până la urmă, Ben îi oferii mărul în schimbul privilegiului de a spoi gardul, ceea ce era exact ocazia pe care o așteptase Tom.

Așezat la umbra copacului, Tom mesteca mărul, în timp ce Ben asuda sub soarele fierbinte, făcând treaba în locul lui Tom. Văzând că i-a fost atât de ușor să-l prostească pe Ben, Tom a încercat să facă același târg și cu alți băieți din cartier când treceau pe lângă gard.

Pe la jumătatea după-amiezii, gardul era aproape vărui și Tom, cu buzunarele pline de jucării și alte comori de la băieți, își dădu seama că i-ar putea face pe alții să muncească pentru el, lăsându-le impresia că e distractiv.“

a. Cu ce text asociați fiecare imagine? Argumentați.

b. Apreciați comportamentele personajelor din fiecare text pe scara alăturată. Completați tabelul cu alte aspecte sesizate de voi.

- Cel de la care vrea să copieze colegul de bancă are o atitudine responsabilă.
- Păcălindu-i pe tovarășii lui de joacă, Tom dă dovadă de apreciere față de aceștia.

Deloc	Puțin	Nici mult, nici puțin	Mult	Foarte mult
1	2	3	4	5

ACTIVITĂȚI ÎN GRUPURI MICI

1. Realizați un scurt **joc de rol** în care, printr-un dialog care să demonstreze aprecierea partenerilor de joacă și încrederea în aceștia, să schimbați situația în care Tom Sawyer profită de naivitatea tovarășilor lui de joacă, dar să beneficieze totuși de ajutorul lor.

2. Exprimați-vă acordul sau dezacordul față de fiecare dintre afirmațiile de mai jos, argumentând poziția voastră.

- În relațiile cu cei cu care mă joc este important să demonstrez că sunt mai deștept/deșteaptă decât ei.
- Ieșim la joacă pentru a ne relaxa, a ne simți bine și a descoperi modalități de relaționare cu ceilalți.
- Pentru a da dovadă de colegialitate, relația mea cu cei din clasă ar fi bine să se bazeze pe trăsături morale potrivite – bunătate, respect, sinceritate, încredere.
- Pentru a fi cu adevărat un bun coleg/o bună colegă este bine să-i las pe alții să copieze sau să le suflu la oră.

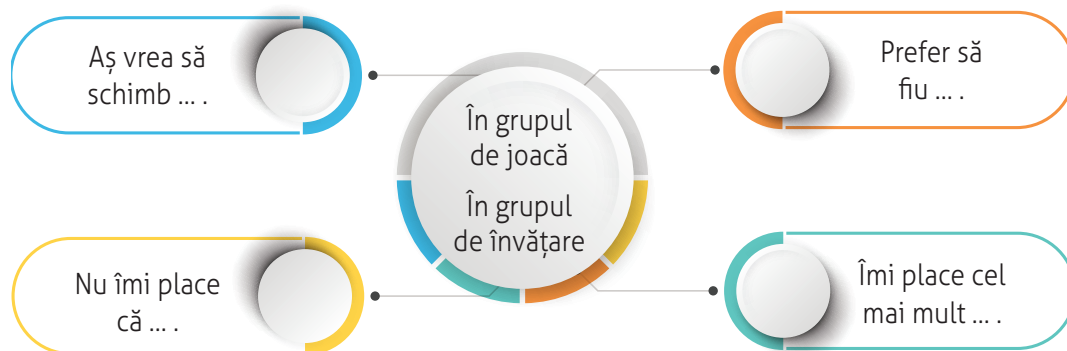

► **Grupul de joacă** este cel în care ne petrecem câteva ore pe săptămână pentru a ne destinde, a juca împreună jocuri care ne plac tuturor, a ne mișca în aer liber sau pentru alte activități relaxante. În acest grup pot fi copiii de pe strada noastră, cei de la bloc și așa mai departe. **Grupul de la școală** este alcătuit din colegii de clasă, dar și din colegi de la alte clase. Relațiile din acest grup se bazează pe colaborare, susținere, ajutor reciproc și pe împărtășirea experiențelor. În ambele grupuri este bine să dăm dovadă de trăsături morale care ajută la o bună înțelegere.

ACTIVITATE ÎN PERECHI

1. Completați, pe caiete, două scheme, pornind de la întrebările de mai jos. Puteți completa fiecare schemă și cu alte idei.

2. Scrie trei enunțuri cu referire la grupul de joacă și trei enunțuri cu referire la grupul de învățare din care să reiasă care sunt trăsăturile morale pe care le manifesti de obicei în aceste grupuri și care este opinia ta referitoare la această situație.

3. REGULI ALE GRUPULUI: DREPTURI ȘI ÎNDATORIRI ÎN CADRUL GRUPURILOR MICI

1. Asociază fiecare imagine cu afișul care crezi că se potrivește și argumentează în fața colegilor.

A

B

ACTIVITĂȚI ÎN PERECHI

2. Alegeți lista cu regulile clasei de la exercițiul anterior care v-a plăcut cel mai mult și continuați-o cu câteva sugestii.

3. Citiți textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor.

MISS EDISON – PROFESOARA NOASTRĂ GENIALĂ AIURITĂ

de Irene Zimmermann

„În aceeași clipă, băieții Gnack constatară că victima lor o tulise și porniră în goană după ea, cu viteza la care te puteai aștepta de la ei. Fynn și Steve cotiră imediat pe prima stradă perpendiculară – probabil voiau să-i taie calea lui Oskar la monumentul lui Schiller –, în timp ce Tobias Gnack o luă [...] pe drumul direct. Ba chiar se apropie periculos de mult, pentru că Oskar pierduse timp prețios când un camion ieșise în marșarier [cu spatele] dintr-o curte.

– Acum o încasezi! îl auzi el pe Tobias strigând.

Tonul lui nu era foarte supărat, ci mai degrabă mulțumit, ceea ce nu schimba cu nimic situația. Oskar chibzui dacă să încerce să se refugieze pe cealaltă parte a străzii, dar renunță la acest gând. La drept vorbind, era inutil să fugă; odată și odată, gașca băieților Gnack oricum l-ar fi înhățat – dacă nu astăzi, atunci mâine sau cel târziu la începutul școlii.

Se opri brusc în mijlocul trotuarului și se întoarse către următor. Bănuia ce avea să urmeze în curând.

Totuși, viteza lui Tobias Gnack se redusese. Acesta scotea sunete guturale, fața îi era schimonosită și se agita [...], de parcă s-ar fi luptat cu un adversar invizibil. Șeful găstii Gnack mai avea câțiva metri până să-l ajungă pe Oskar. Deodată, când aproape pusese mâna pe el, Tobias se poticni, își flutură brațele prin aer de parcă ar fi căutat – inutil – sprijin și cu un țipăt căzu cât era de lung pe asfalt.

Oskar rămăsese în continuare pe loc. Neîncrezător, privi în jos spre Tobias. Era oare o nouă șmecherie a lui? O mișcare menită să-l amăgească, dându-i încredere, în timp ce Steve și Fynn ar fi atacat din spate? Cu frații Gnack nu se știa niciodată.

– La naiba!

Era vocea lui Tobias Gnack, dar cuvintele aduceau mai degrabă cu niște sughițuri de plâns decât cu o înjurătură. Acesta se ridică icnind. Blugii și tricoul îi erau ude și murdare – nimerise în singura baltă de pe toată strada – și, cu fața schimonosită de durere, își privi palma dreaptă.

– La naiba! constată el încă o dată și ridică nasul. Măine continuăm. Poți fi sigur de asta.

Odată rostită amenințarea, se întoarse cu spatele și se îndepărtă șchiopătând.“

- Considerați că băieții Gnack vin dintr-o clasă ale cărei reguli vizează manifestarea anumitor trăsături morale? De ce?
- Formulați un enunț prin care să vă exprimați acordul sau dezacordul față de comportamentul băieților Gnack. Argumentați.
- Adresați un mesaj băieților Gnack conform opiniei voastre de la punctul b.

ACTIVITĂȚI ÎN PERECHI

1. Citiți explicațiile de mai jos, apoi apreciați dacă în textul din *Miss Edison – profesoara noastră genială aiurită* apare un fenomen asemănător celui descris în caseta alăturată, găsind argumente. Folosiți pasaje din text în aprecierile voastre.

2. Pe baza descrierii fenomenului bullying, apreciați, prin enunțuri potrivite dacă ilustrațiile alăturate redau sau nu manifestări ale acestuia.

ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI

3. Completați o schemă asemănătoare celei de mai jos cu comportamente nedorite și măsuri prin care acestea pot fi prevenite.

COMPORTAMENT:

– lipsa de responsabilitate față de sarcinile de echipă

SOLUȚII:

– adaptarea sarcinilor la posibilitățile fiecăruia și valorificarea talentelor

COMPORTAMENT:

– adoptarea unor atitudini nepotrivite față de colegi/profesori

SOLUȚII:

...

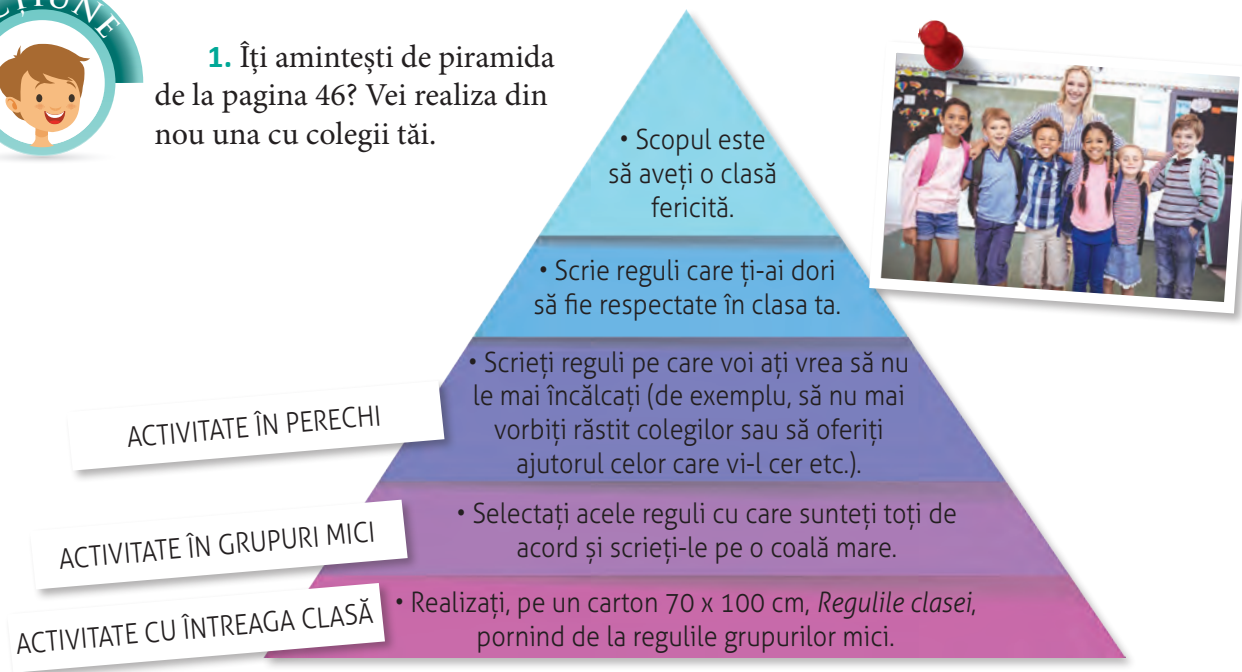
Termenul **bullying** (care vine din englezescul *bully* – bătaș, huligan) definește un comportament ostil, de excludere și de luare în derâdere a cuiva, de umilire, de intimidare, terorizare, brutalizare. Acest comportament nu se bazează pe un conflict pornit de la o problemă reală, ci pe dorința unora de a-și câștiga puterea și autoritatea, punându-i pe alții într-o lumină nefavorabilă.

► **Regulile** sunt un set de enunțuri prin care se stabilește modul în care se desfășoară o anumită activitate. De obicei, acestea sunt stabilite de comun acord de către toți cei implicați în activitate și au în vedere nu doar ce trebuie făcut, ci și cum trebuie făcut și ce relații trebuie să existe între cei implicați. **Regulile clasei** au în vedere stabilirea unor relații bune în clasă și a unui mod de lucru care să conducă la activități și rezultate bune pentru toți elevii. **Regulile școlii** se bazează pe un set de reglementări elaborate de instituțiile care asigură buna funcționare a școlilor și care pot fi completate de către fiecare școală în funcție de nevoile acesteia.

1. Ți amintești de piramida de la pagina 46? Vei realiza din nou una cu colegii tăi.

2. Uită-te la regulile clasei pe care le-ați stabilit împreună și completează, pentru **portofoliul tău**, un tabel asemănător celui de mai jos.

Regula clasei	Drepturile mele	Îndatoririle mele
Să ne respectăm opiniile diferite atunci când lucrăm în echipă.	Să îmi pot exprima părerea fără să fiu întrerupt sau criticat pentru asta.	Să ascult părerea celorlalți cu atenție și să țin cont de aceasta, dacă aduce un beneficiu echipei.

3. Grupul de învățare/de la școală este doar unul dintre grupurile din care faci parte. Gândește-te la cele în care ești implicat (familie, prieteni etc.), apoi stabilește-ți niște drepturi și îndatoriri pe care le-ai putea avea în aceste grupuri și discută-le cu ceilalți membri ai fiecărui grup.

ÎN FAMILIE
<ul style="list-style-type: none"> • Am dreptul la o părere. • Am îndatorirea de a-i respecta pe ceilalți.

CU PRIETENII
<ul style="list-style-type: none"> • Am dreptul la respect. • Am îndatorirea de a ține cont de dorințele celorlalți.

Tema proiectului: *Stop bullyingului!*

Pașii pe care îi veți avea de urmat sunt enumerați mai jos.

- I. Imaginile de la pagina 84 redau unele forme ale acestui fenomen. Documentați-vă și descrieți și alte comportamente care pot fi considerate bullying.
- II. Întocmiți o listă de criterii care vă pot ajuta să identificați acest fenomen.
- III. Realizați o scurtă descriere a celor trei ipostaze în care poate ajunge un copil în cazul bullyingului.

AGRESOR
cel care atacă pe altcineva

AGRESAT/VICTIMĂ
cel care este atacat

MARTOR
cel care asistă la atac

IV. Formulați recomandări pentru cei care se pot afla într-una dintre cele trei ipostaze.

V. Pe baza tuturor informațiilor pe care le aveți, realizați un afiș potrivit temei.

VI. Expuneți afișele pe holul școlii.

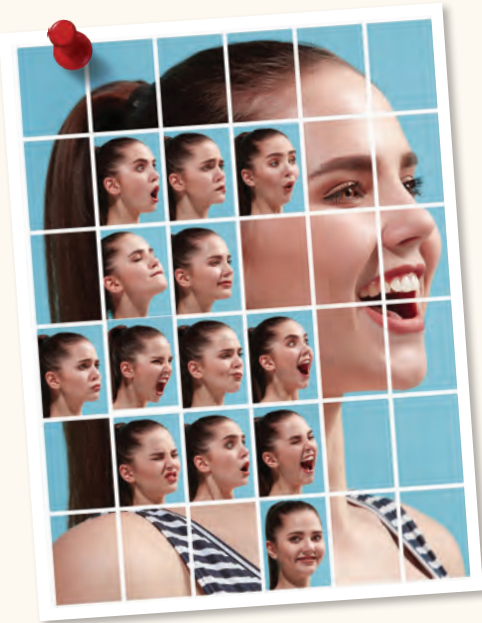
IATĂ CRITERIILE DUPĂ CARE VEȚI FI APREȚIAȚI PENTRU PROIECTUL VOSTRU:

- textele trecute pe afiș cuprind, pe scurt, informațiile importante;
- mesajele și recomandările transmise sunt formulate clar și politicos;

- toți membrii echipei s-au implicat în realizarea și derularea proiectului;
- relațiile dintre membrii echipei de-a lungul proiectului s-au bazat pe colaborare, respect și sprijin reciproc.

1. ACTIVITATE ÎN PERECHE

Priviți imaginea și citiți textul de prezentare a filmului de animație *Întors pe dos*, apoi rezolvați sarcinile.

ÎNTORS PE DOS

Încă de la nașterea lui Riley, o fetiță veselă și lipsită de griji, în Centrul de Control din mintea ei s-a instalat Bucurie. Doar pentru 33 de secunde, pentru că imediat a apărut și Tristețe. Celelalte emoții, Frică, Furie și Dezgust, nu au întârziat să apară și să lupte fiecare pentru a prelua controlul. Însă... totul scapă de sub control când Riley trebuie să se mute cu părinții în alt oraș. Deși Bucurie se străduiește să păstreze pentru Riley o atitudine pozitivă, celelalte emoții și manifestări ale lor reușesc să-și spună cuvântul când fetița se vede pusă în situația de a se adapta la un oraș nou, o casă nouă și o școală la fel de nouă. Toate acestea se văd în relațiile pe care Riley le are cu părinții, prietenii, colegii.

• Pentru a face cunoștință cu simpaticele personaje, vizionați videoclipul de prezentare a filmului *Întors pe dos*, accesând linkul https://www.youtube.com/watch?v=54RdrstUS_M&ab_channel=FilmSiChannel sau scanând codul QR alăturat.

- Ce emoții identificați în imaginile mici din stânga?
- Faceți o schemă asemănătoare celei de mai jos și notați, fiecare cu altă culoare, un exemplu de situație în care ați avut una dintre emoțiile semnalate în text și cum v-ați comportat cu ceilalți.

DEZGUST

- Nu mi-a plăcut mâncarea de la bunica și am aruncat-o la gunoi, iar bunicii s-au întristat foarte tare.
- Mă prefăceam că văd ceva scârbos când colegul meu mânca și l-am făcut să renunțe la pachetul de mâncare.

- Recomandați-vă reciproc soluții pentru situațiile pe care ați vrea să le schimbați.
- Alegeți varianta cu care sunteți de acord și argumentați opțiunea voastră.
 - Modul în care ne comportăm cu cei din jur depinde de ceilalți, pentru că ...
 - Avem anumite reacții în funcție de emoția pe care o avem, pentru că ...

ACTIVITATE ÎN GRUPURI DE 5

2. Fiecare dintre voi alege rolul unei emoții din filmul de animație *Întors pe dos*, apoi își confecționează masca potrivită. Realizați un dialog în care fiecare „să se prezinte”: de ce e bună emoția respectivă, cum se simte persoana care are acea emoție și cum se poate manifesta ea. Prezentați **jocul de rol** în fața clasei.

3. Pentru ultimul tău **portofoliu** de la educație civică, din clasa a III-a, vei avea de făcut următoarele lucruri:

- să notezi cum te porți cu ceilalți atunci când ai o anumită emoție;
 - să notezi ce spun ceilalți despre cum te porți în funcție de emoțiile pe care le ai;
 - să decideți împreună și să notezi cum ar fi cel mai bine pentru toți.
- Poți folosi sugestia de mai jos.

EMOȚIA
de exemplu,
FURIE

LA JOACĂ

CU PRIETENII

LA ȘCOALĂ

ÎN FAMILIE

• **Ce fac eu**

– trântesc lucruri

• **Ce spun ceilalți**

– țipi, nu ascuți ce ți se spune

• **Ce e de schimbat**

– să aflăm motivul furiei

PROIECT DE ECHIPĂ

8

Tema proiectului: *Facem azi lucruri pentru mâine*

Pașii pe care îi veți avea de urmat sunt enumerați mai jos.

I. Citiți: Un proverb chinezesc spune: „Dă-i omului un pește și va avea de mâncare o zi. Învață-l să pescuiască și va avea de mâncare o viață”.

II. Înlocuiți și cu ceva ce se potrivește temei proiectului și grupului

de la școală sau al celui de prieteni. Folosiți sugestia de mai jos.

Lasă-l pe colegul tău să copieze la un test și va lua azi o notă mare. Ajută-l să se pregătească pentru test și va înțelege pentru o viață.

III. Alegeți varianta cea mai potrivită echipei voastre, scrieți-o frumos pe un afiș și ilustrați-o fie cu desene făcute de voi, fie cu imagini decupate.

IV. Prezentați colegilor afișul, argumentând alegerea făcută.

IATĂ CRITERIILE DUPĂ CARE VEȚI FI APREȚIAȚI PENTRU PROIECTUL VOSTRU:

– exemplele cu care ați înlocuit proverbul chinezesc sunt adecvate temei și grupului de la școală/de prieteni;
– ilustrațiile care însoțesc mesajul vostru sunt potrivite;
– argumentele aduse sunt convingătoare;

– toți membrii echipei s-au implicat în realizarea și derularea proiectului;
– relațiile dintre membrii echipei de-a lungul proiectului s-au bazat pe colaborare, respect și sprijin reciproc.

RAPORTURILE NOASTRE CU CEILALȚI OAMENI

1. Stabilește, pe caiet, corespondența între cele două coloane.

a. Colegii de la clasă și din școală	1. membrii grupului	3 corespondențe corecte	FB	
b. Se stabilesc între membrii grupului	2. grupul de învățare	2 corespondențe corecte	B	
c. Persoanele dintr-un grup	3. grupul de lucru	1 corespondență corectă	S	
	4. relații			

2. Gândește-te la grupurile din care faci parte și alege, pentru fiecare imagine, cuvântul pe care îl consideri potrivit, notându-l pe caiet.

a. astronauți/prieteni

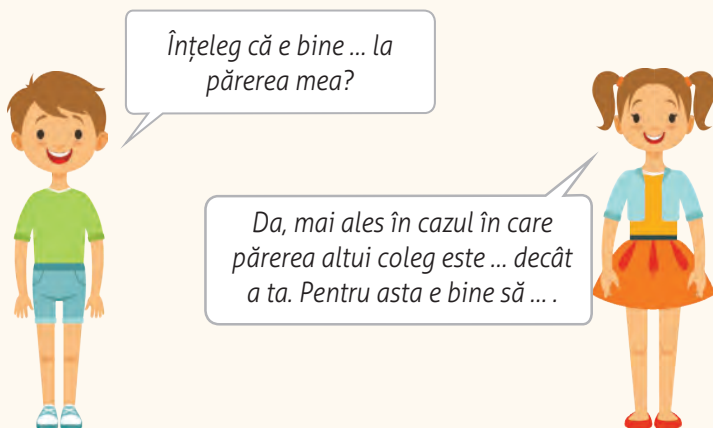
b. competiție/joacă

c. colegi/vecini

3 alegeri corecte	FB	
2 alegeri corecte	B	
1 alegere corectă	S	

3. Completează, pe caiet, replicile lui Eli și ale lui Raul din dialogul de mai jos cu ceea ce consideri potrivit.

3 completări potrivite	FB	
2 completări potrivite	B	
1 completare potrivită	S	

4. Citește următoarea regulă stabilită de elevii unei clase a III-a, apoi rezolvă sarcinile.

REGULILE CLASEI NOASTRE

1. Suntem atenți unii la alții.

2. ...

- Apreciază, printr-un enunț, cât de clară este regula.
- Dă exemple de comportamente potrivite acestei reguli.
- Exprimă-ți opinia cu privire la modul în care elevul de mai jos a înțeles regula.

3 răspunsuri adecvate	FB	😊❤️
2 răspunsuri adecvate	B	😊
1 răspuns adecvat	S	😊

Eu sunt atent la cum sunt îmbrăcați colegii mei, ce ghiozdane au, dar ei nu observă la mine că am pantofi noi.

5. Scrie o continuare a textului de mai jos, de 5-7 enunțuri/replici, din care să reiasă relațiile dintre copii.

- Adriana, mă gândesc că aici ai putea adăuga o explicație mai clară a cuvântului „respect”.
- Ai dreptate, Alex! Nici mie nu mi pare foarte clar. O să adaug Ionela, mai ai nevoie de ajutor la machetă? Ai găsit tot ce căutai?
- M-ați ajutat deja foarte mult duminică. Fără voi nu era gata. Mâine o aduc. A venit aseară Valentina la mine și mi-a adus globul de care aveam nevoie.

5 cerințe respectate	FB	😊❤️
3-4 cerințe respectate	B	😊
1-2 cerințe respectate	S	😊

În redactarea textului tău, vei ține cont de:

- adecvarea enunțurilor/replicilor la cerință;
- utilizarea unor cuvinte care să evidențieze relațiile dintre copii;
- așezarea în pagină;
- scrierea corectă;
- respectarea semnelor de punctuație.

GRILĂ DE AUTOEVALUARE

1. a – 2; b – 4; c – 1. 2. a – prieteni, b – joacă; c – colegi. 3. *de exemplu:* să renunț/să țin; mai bună/mai puțin bună; îl ascuți/ți respecti părerea. 4. a. *de exemplu:* Regula este clară și ușor de înțeles de către elevi. *sau* Regula nu oferă suficiente detalii. b. *de exemplu:* atenția la cuvintele colegilor; c. *de exemplu:* Copilul respectiv a înțeles că e bine să fie atent, dar nu a înțeles la ce să fie atent.

RECAPITULARE SEMESTRIALĂ

1. ACTIVITATE ÎN PERECHI. Priviți cele două imagini și descrierile lor, apoi răspundeți la întrebări.

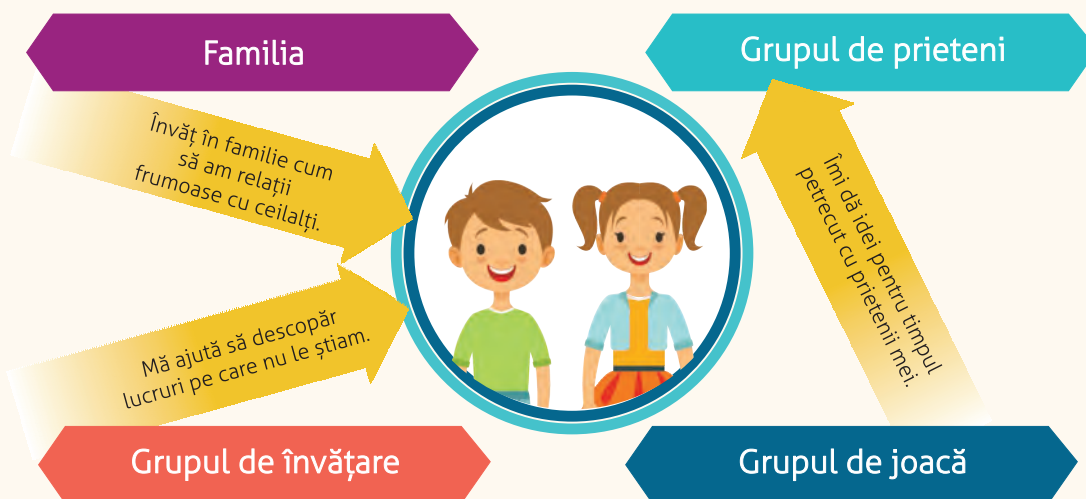
Sorina și tatăl ei sunt colegi de bancă la orele de științe ale naturii ale Sorinei.

Părinții lui David sunt fericiți că acesta nu îi ascultă azi și le predă mai departe.

- Găsiți ceva amuzant sau altfel decât știți în cele două situații? Dacă da, ce anume?
- Ce grupuri credeți că s-au amestecat în situațiile prezentate?
- Cum puteți transforma cele două situații, astfel încât ceea ce e specific școlii să fie la școală și ceea ce e specific familiei să fie în familie?
- Cum puteți combina activitățile specifice fiecărui grup, astfel încât ceea ce se întâmplă în familie să fie folositor și la școală, și invers?

2. ACTIVITATE ÎN GRUPURI MICI. Realizați o schemă după modelul celei de mai jos pentru a reda legăturile care există între voi și diferitele grupuri din care faceți parte, dar și între grupuri.

3. Caută, în careul de mai jos, cuvintele care exprimă caracteristici comune tuturor grupurilor din care faci parte. Alcătuiește enunțuri cu aceste cuvinte din care să reiasă motivul pentru care consideri că este o caracteristică întâlnită la toate grupurile.

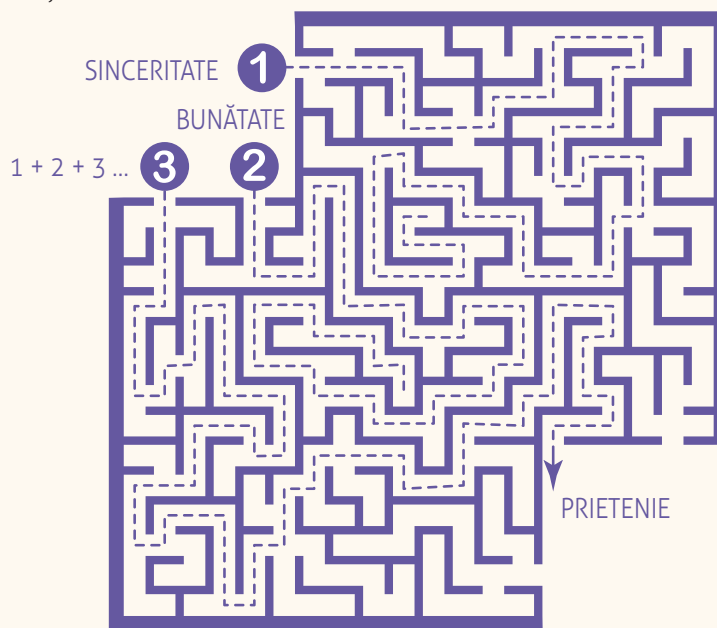
F	E	U	I	N	E	L	O	C	G	I	I	N	C	R	E	D	E	R	E
R	E	L	A	T	I	I	R	A	U	E	A	B	U	N	A	T	A	T	E
A	T	I	T	U	D	I	N	I	J	I	N	D	A	T	O	R	I	R	I
M	I	N	E	E	M	O	T	I	I	S	A	D	R	E	P	T	U	R	I
R	E	S	P	E	C	T	D	O	I	E	L	R	E	G	U	L	I	I	N

Dacă nu aș fi eu, nu s-ar putea vorbi de toate grupurile din care fac parte.

4. Pune-te în locul unuia dintre copii și povestește-le părinților, sub forma unei scrisori, despre o situație mai dificilă apărută în grupul de prieteni/de joacă sau de la școală, prezentând și soluțiile la care te-ai gândit. Discută apoi cu părinții și decideți dacă soluțiile propuse de tine sunt potrivite.

5. În labirintul de mai jos, un singur drum duce către ieșire. Identifică acest drum și completează, pentru numărul 3, cu ceea ce crezi că lipsește. Justifică alegerea printr-un enunț.

6. Formulează, într-un singur enunț, ceea ce ți-a plăcut cel mai mult din tot ce ai aflat în acest semestru. Scrie enunțul mare și frumos pe o coală A4 și expune-l alături de cele ale colegilor. Apoi citește ce au scris și ceilalți colegi, pentru a putea discuta despre concluziile voastre.

1. Stabilește valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri, scriind pe caiet, în dreptul lor, adevărat (A) sau fals (F).

- a. Grija față de plante și animale înseamnă să le punem într-un loc în care nu ajunge nimeni, ca să nu li se întâmple ceva.
- b. Relațiile cu ceilalți e bine să se bazeze pe bunătate, sinceritate, respect și încredere.
- c. Relațiile care se stabilesc în cadrul grupurilor pot fi diferite datorită varietății tipurilor de activități.

3 alegeri corecte	FB	😊❤️
2 alegeri corecte	B	😊
1 alegere corectă	S	😊

2. Stabilește, pe caiet, corespondența între reguli și trăsăturile morale.

a. Împărțim sarcinile între membrii echipei.

b. Ascultăm părerea celorlalți.

c. Spunem ceea ce simțim, fără să jignim pe alții.

1. RESPECT	2. CURAJ	3. ÎNCREDERE	4. SINCERITATE
------------	----------	--------------	----------------

3 corespondențe corecte	FB	😊❤️
2 corespondențe corecte	B	😊
1 corespondență corectă	S	😊

3. Răspunde, pe caiet, la următoarele întrebări.

- a. Cum se poate rezolva o neînțelegere între colegi?
- b. De ce e bine să fii sincer cu părinții?
- c. Când te poți supăra pe un prieten?

3 răspunsuri adecvate	FB	😊❤️
2 răspunsuri adecvate	B	😊
1 răspuns adecvat	S	😊

4. Alcătuieste câte un enunț pentru fiecare situație ilustrată prin care să transmiți persoanelor implicate aprecierile sau recomandările tale.

3 enunțuri adecvate	FB	😊❤️
2 enunțuri adecvate	B	😊
1 enunț adecvat	S	😊

5. Pornind de la una dintre situațiile prezentate mai jos, realizează un text de maximum douăsprezece enunțuri în care să prezinți atitudinea pe care ai adopta-o.

Noul nostru coleg de clasă a avut ocazia să se prezinte on-line.

Bună, tuturor! Mi-ar fi plăcut să ne cunoaștem la școală, dar eu nu am ajuns încă în orașul vostru.

Abia m-am mutat în cartier și am pregătit o petrecere de ziua mea pentru cei pe care abia i-am cunoscut, dar n-a venit nimeni.

5 cerințe respectate	FB	😊
3-4 cerințe respectate	B	😊
1-2 cerințe respectate	S	😊

În redactarea textului tău, vei ține cont de:

- adecvarea textului la cerință și la situația aleasă;
- utilizarea unor cuvinte care să evidențieze cum poți stabili o relație frumoasă cu personajul în cauză;
- așezarea în pagină;
- scrierea corectă;
- respectarea semnelor de punctuație.

GRILĂ DE AUTOEVALUARE

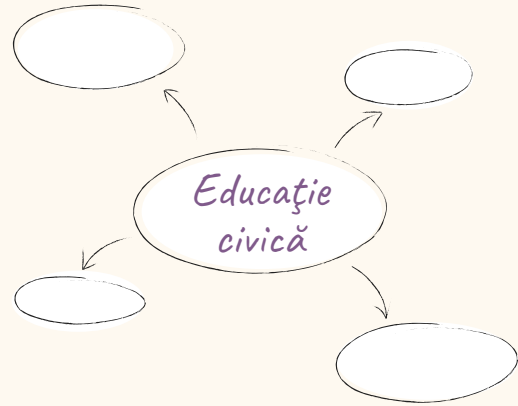
1. a – F; b – A; c – A. 2. a – 3, b – 1; c – 4. 3. a. *de exemplu:* prin discutarea motivelor neînțelegerii; b. *de exemplu:* pentru a mă ajuta să înțeleg și să evit conflictele; c. *de exemplu:* când e nesincer și nu mă respectă. 4. a. *de exemplu:* Este bine să ne ajutăm și în grupul de joacă. b. *de exemplu:* Putem fi atenți la nevoile colegilor de la școală; c. *de exemplu:* A face treabă alături de părinți e de folos pentru a învăța lucruri utile în viață.

Haideți să ne jucăm
cu matema-civica.
Mai exact, ne jucăm cu
+ și cu - .

1. ACTIVITATE ÎN PERECHI. Completați, pe o coală A4, o hartă asemănătoare celei alăturate în care să notați temele mari despre care ați aflat la orele de educație civică în acest an.

- Detaliați harta cu tot ce vă amintiți că ați aflat la fiecare temă.
- Pentru fiecare temă, faceți un tabel asemănător celui de mai jos și completați-l.

Tema	Detaliu	+ Ce știu eu bine	+ Ce știe colegul meu/colega mea bine	- Ce nu știu eu așa de bine	- Ce nu știe colegul meu/colega mea așa de bine
Persoana	Trăsăturile morale ale persoanei	Ce este bunătatea	Ce este sinceritatea	Ce este curajul	Ce este încrederea în sine

- Afișați tabelul alături de cele făcute de celelalte perechi din clasă și analizați-le pe toate.

2. ACTIVITATE CU TOATĂ CLASA. Grupați-vă în funcție de + și - pe care le aveți. Cei cu + pregătiți prezentări și activități pentru colegii cu - ca să îi ajutați să înțeleagă ceea ce nu știu încă bine.

3. Realizează, într-o formă pe care o agreezi, o analiză după schema de mai jos.

Știam de acasă, de la orele de dezvoltare personală sau din alte surse...

+ Ce adun la ceea ce știam?

Știam din ceea ce am văzut la alții, sau în filme, sau din alte surse...

- Ce scad din ceea ce știam?

TEXT

DESEN

MACHETĂ

MUZICĂ

4. De-a lungul anului ai lucrat în perechi sau în grupuri mici alături de colegii tăi. Analizează modul în care s-au desfășurat lucrurile cu ajutorul criteriilor de mai jos (le poți schimba sau completa), apoi completează două tabele asemănătoare celor date.

CRITERII

- Mi-a plăcut să lucrez în perechi sau în grupuri.
- M-am simțit bine lucrând alături de colegii mei. ✓
- Am făcut împreună lucruri deosebite/pluctisitoare.
- Am realizat împreună produse uimitoare/banale.
- Am descoperit că am/are talente nebănuite.
- Am aflat informații noi.
- Am aflat despre mine sau despre colegi lucruri frumoase.
- Am avut activități interesante în perechi sau în grupuri.
- Am de gând să aplic în viitor unele lucruri dintre cele aflate.
- Sunt nerăbdător/nerăbdătoare să lucrez iar în perechi sau în grupuri.

LUCRUL ÎN PERECHI

AVANTAJE	DEZAVANTAJE	CE AȘ SCHIMBA

LUCRUL ÎN GRUPURI MICI

AVANTAJE	DEZAVANTAJE	CE AȘ SCHIMBA

4. Prezintă din **portofoliul tău** fișa care conține cele mai spectaculoase schimbări din punctul tău de vedere.

Lista cu lucruri care îți plac la cei din jur	Lista cu defectele și calitățile	„Osul de pește”
Lista cu ce ai aflat despre plante și animale	Lista cu plantele și animalele ocrotite de lege	Lista cu atitudinile față de plante și animale
Fișa cu comportamentele tale în familie și în grupul de prieteni	Fișa cu emoțiile din spatele comportamentelor tale	